Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

STAT

Page Denied

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

STAT

SOCIALDEMOKRATISKE NOTER

Redaktionen sluttet 21. sept. 1949

20. aarg. | Udgivet af Arbejderbevægelsens Informations-Central | Nr. 12

Trykt som manuskript

INDHOLD

Spidsartikel ..... 827—828
Rationeringsproblemerne 827

Arbejderbevægelsen ..... 856—865
AOF 856
Radiokongres 856

Devalueringen 901

Partiet:
Hovedbestyrelsesvalg 857

Fagbevægelsen:
Afskedigelser paa skibsværfterne ... 860
Amerikansk fagbevægelse 865
Dagpenge i ulykkestilfælde 858
Danielsen, Frode 858
DSF's formandsmøde 857
Faglige kongresser 859
Bagerne 864
Billedskærerne 863
Funktionærforbundet 862
Papirarbejderne 864
Skibstømrerne 865
Skraatobaksarbejderne 861
Slagterlarbejderne 864
Sukkervarearbejderne 863
Søfyrbøderne 861
Træindustriarbejderne 863
Typografernе 862
Finlands faglige LO 858
Finske strejker 860
Formerne 863
Karetmagerforbundet 859
Russisk fagkongres 860
Septemberforliget 859
Smedenes formandsmøde 859
Smedenes løn 859
Storbritannіens fagbevægelse 860
Svensk faglig LO 859
Sveriges løn- og prispolitik 860
Ungdoms-propaganda, kommunistisk 859
Værksteds- og remisearbejderne 861

Forskelligt ..... 892—906
Atlant-forsvarsforhandlinger 894
Atlantpagten 894
Atlantunionen organiseres 901
Calum-sagen 896
Dansk-norske forsvarsforhandlinger 893
Devalueringen 901
1. september for 10 aar siden 893
Janus Jensen 896
Karlsson, Willy 896
Kommunister omtaler hjemlandet ... 899
Lejerforbundet, Danmarks 897
Lie, Trygve 894
Lægeundersøgelse af unge arbejdere 894
Nordisk socialministermøde 893
Nordisk udenrigsministermøde 892
Regeringsrekonstruktion, ingen 892
Retsforbundet og skatterne 898
Retsforbundets agitation 897
Rødby-Femern ruten 899
Sygekasserne 895
Søfyrbøderne 900
Taxa — Anker Lau 899
Tito til klø 899
Tjenestemændenes reguleringstillæg 892

Maanedens politiske debat ..... 829—855
Konservativ tilrettevisning til ven-streblad 851
Kristensen, Knud, og Venstre 851
Militærspørgsmaalet 847
Rasmus Hansen, angreb paa 847
Rasmus Hansen om forsvarspro-blemerne 849
Sydslesvig 834
Elin Appel 846
Hansen Larsen, prof. 839
Hedtofts Aars-tale 840
Kiel-erklæringen 835
Kristensen, Thorkil 844
Münchow 844
Svensk røst 844
Valget i, kommentar til 837
Valg? 829
Venstres landsmøde 852
Formandsvalget 853
Kommentarer 855
Kristensen, Knud 852
Sørensen, Edv. 852
Udtalelse 853

RESTRICTED

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

STAT

Udenrids ..... 873—882
Amerikansk fagbevægelse 888
Arbejdsløsheden i Vesttyskland 873
Europæiske Råd, Det 873
Finske strejker 879
Kommunisternes spioner 874
Linderoth 882
Prag faar australsk kredit 874
Revolteforsøg i Prag 873
Russisk fagkongres 875
Sovjetlønningerne 877
Tito—Sovjet 874
Tyske valg i Vestzonen 882
Ungarns udrensning 878

Økonomi og statistik ..... 865—873
Danmark:
Arbejdsløsheden 867
Erhvervstællingen 865
Handelsaftaler 868
Inter-europæisk handel 870
Italienske tokisatser 869
Landbrugsproduktionen 867
Sociale udgifter 870
Statistiske meddelelser 869
Økonomisk oversigt 867

Udlandet:
Dollarproblem, Englands 871

Ansvarhavende: *Sigv. Hellberg.*

Bog- og Papirhandelen »Fremad« . Dansk Andels Trykkeri . København

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Rationeringsproblemerne — sukker, smør, valuta

Som det gang paa gang er sagt fra socialdemokratisk side, har man været indstillet paa at ophæve vareration eringerne, saa snart der overhovedet var praktisk og økonomisk mulighed derfor. Det ses da ogsaa, at af de 16 rationeringer, der var i kraft pr. 1. nov. 1947, er i dag kun 6 tilbage, nemlig kaffe, smør og margarine, chokolade, sukker, kødvarer og udenlandsk brændsel. Disse 6 volder imidlertid visse vanskeligheder, fordi ophævelsen af dem vil kunne faa vidtgaaende økonomiske, handelspolitiske og beskæftigelsesmæssige konsekvenser. De 10 ophævede rationeringer er følgende: the, cacao, brød og mel, sæbe, soda, tobak, skotøj, metervarer og konfektion, herunder trikotagevarer, strømper og sokker af enhver art, lagenvarer og arbejdstøj. De rationeringer, hvis ophævelse befolkningen sikkert ser hen til med størst forventning, er sukker- og smørrationeringen. Vi skal derfor i det følgende sige lidt om hvilke problemer, der rejser sig i forbindelse med disse 2 rationeringers ophævelse, idet vi dog maa tage forbehold overfor devalueringens virkninger.

Sukker.

I øjeblikket betales der et statstilskud paa 30 øre pr. kg sukker til forbrugerne, hvilket ialt giver et statstilskud paa 27 mill. kr. Skal rationeringen ophæves, maa det afgøres, hvorvidt der skal gives statstilskud til hele det forøgede forbrug, eller om man skal lade forbrugerne betale den fulde pris, nemlig 80 øre pr. kg imod nu 50 øre. Dette er et politisk spørgsmaal. Gaar man ud fra den forudsætning, at forbrugerne skal betale den fulde pris, vil en ophævelse af sukkerrationeringen medføre en aarlig merudgift for forbrugerne paa ca. 82 mill. kr.

Som det er bekendt, er sukkeret en vigtig handelsvare for Danmark i udenrigshandelen. Hvis man forudsætter, at rationeringen ophæves, og man kan regne med en nogenlunde normal høst, vil der kun til salg til udlandet blive til raadighed ca. 40.000 tons. Imidlertid er forholdet det, at vor traditionelle eksport for 1949—50 vil lægge beslag paa ca. 65.000 tons, nemlig til Sverige 30.000 tons, Norge 30.000 tons, Island 2.000 tons og andre lande 3.000 tons. Da særlig Norge og Sverige er interesseret i at købe sukker i Danmark, har man kædet sukkerleverancerne sammen med levering af vigtige varer fra disse lande, for Norges vedkommende særlig kalksalpeter og for Sveriges vedkommende særlig træ, men ogsaa papir og maskiner. Det ses umiddelbart, at de nævnte varer er vigtige raavarer for det danske erhvervsliv, hvorfor vi af hensyn til vor beskæftigelsespolitik og vor genopbygning i høj grad er interesseret i at opretholde vor sukkereksport til disse lande. Dertil kommer, at Vesttyskland, der kan levere os vigtige raavarer, har fremsat ønske om at kunne købe dansk sukker.

Hvis vi alligevel paa trods af disse forhold ophævede rationeringen, vilde vi faa et valutatab paa 45 mill. kr. aarlig.

Chokolade.

Ogsaa ophævelse af chokoladerationeringen har været paa tale. En ophævelse af rationeringen vil betyde et merforbrug af kakaobønner paa ca. 3.000 tons, beregnet efter forbruget før krigen, hvilket igen vil give et merforbrug af udenlandsk valuta paa 7,2 mill. kr. og en samlet merudgift for forbrugerne paa 35 mill. kr.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Smør — margarine.

Man hører ofte fremsat det synspunkt, at det maatte være muligt at indføre valgfrihed mellem smør og margarine. En saadan valgfrihed vil skønsmæssigt beregnet forøge smørforbruget med 7.500 tons og mindske margarineforbruget tilsvarende. Da smørret er dyrere end margarine, vil denne foranstaltning medføre en merudgift for forbrugerne paa 28 mill. kr. Det paaregnede merforbrug af smør maa indtjenes enten ved en nedgang i eksporten eller ved en forøgelse af produktionen. Hvis man gaar ud fra, at merforbruget i Danmark skal medføre en tilsvarende nedgang i eksportmængden, vil der blive tale om et valutatab paa ca. 33,5 mill. kr. — Hvis man derimod gaar ud fra, at smørproduktionen i Danmark skal forøges med merforbruget, maa man regne med, at der vil medgaa mindst 75.000 tons oliekager, hvis importværdi er ca. 30 mill. kr. i haard valuta (dollars). Herfra gaar dog 3—4 mill. kr. i mindreudgift til margarineraastoffer. Ved valgfrihed mellem smør og margarine maa man se det som sandsynligt, at eksportmængden vil gaa ned i samme grad, som forbruget af smør stiger.

Ophævelse af mærkeaflevering paa restauranter.

Endelig skal nævnes virkningen af ophævelse af mærkeafleveringen for smør og margarine paa restauranter. Med basis i forbruget før krigen har man beregnet, at merforbruget i tilfælde af ophævelse af mærkeafleveringen vil blive ca. 4.000 tons. Hvis man gaar ud fra, at merforbruget vil falde med halvdelen paa smør og halvdelen paa margarine, vil forbrugernes merudgift blive ca. 19 mill. kr., og valutatabet ved nedgangen i eksporten vil blive ca. 13 mill. kr., hvoraf 1 million i haard valuta.

Konklusion:

Som det ses, knytter der sig betydelige interesser til spørgsmaalet om ophævelse af de sidste rationeringer. Valutatabet ved ophævelse af de rationeringer, der her er omtalt, vil beløbe sig til ialt ca. 100 mill. kr., hvilket naturligvis vil betyde en importnedgang af samme størrelse. Naar dertil kommer, at importnedgangen vil ramme vigtige raavarer til vort forbrug og til vor beskæftigelse, vil man forstaa, at ophævelsen i øjeblikket er betænkelig. Dertil kommer, at forbrugernes merudgift ved rationeringernes ophævelse vil blive paa ca. 164 mill. kr. Hvorvidt denne merudgift kan afholdes af en forbrugsomlægning, eller hvorvidt den vil gaa ud over opsparingen, kan ikke paa forhaand afgøres. Det er dog sandsynligt, at en del af merforbruget vil blive dækket gennem en mindre opsparing. Her staar vi ved et nyt og centralt problem, idet forudsætningen for Marshallhjælpen netop har været, at enhver fremgang i den danske produktion ikke straks skulde give sig udslag i et større forbrug, men derimod gennem opsparing og udbygning af vort produktionsapparat skabe basis for senere at give befolkningen en *blivende* højere levestandard.

Der er ingen tvivl om, at den socialdemokratiske regering vil ophæve de paagældende rationeringer, saa snart mulighed derfor gives, men forbrugerne vil sikkert forstaa, at det er paakrævet at finde det punkt, hvor ønsket om merforbrug mødes med ønsket om en høj og stabil beskæftigelse og en stadig fremadskridende genopbygning.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

MAANEDENS POLITISKE DEBAT

Foran valg?

Den politiske debat i august-september prægedes i stigende grad af mere eller mindre sikre spaadomme og forventninger om valg til efteraaret. Dette forhold traadte stærkt frem i den »rene« politiske debat og var utvivlsomt medvirkende til den skarpe tone saavel i diskussionen om den økonomiske politik som i den meningsudveksling om Sydslesvig, der fulgte efter valget til den tyske forbundsdag den 14. august. Devalueringen den 18. september af den danske krone bragte naturligvis en væsentlig forskydning i debatten. Fra flere sider hævdedes, at efter devalueringen vilde der *ikke* blive valg i efteraaret.

Ogsaa andre emner droges ind i debatten, bl. a. aktualiseredes forsvarsspørgsmaalet i en vis udstrækning gennem nogle ejendommelige angreb paa forsvarsministeren og forsvarskommissionen. Talerne og beslutningerne paa Socialdemokratiets kongres 4.—7. september og Venstres landsmøde 11.—12. september affødte en række kommentarer.

Vil Venstre have valg?

Det ejendommelige i diskussionen om et eventuelt valg var, at der ikke rejstes krav herom fra nogen betydende side. Men angrebene paa regeringen var af en saadan karakter, at de kun kunde forstaas som forberedelse til valgkamp. Det samme gjaldt den uforsonlige forhaandsafvisning af mulige forhandlinger navnlig om den økonomiske politik.

I utallige ledende artikler anslog venstrepressen en hoven og overlegen tone. Ikke alene forsøgte man at gøre ministrene til saglige umulig'usser, men regeringen frakendtes desuden evne til at lede den økonomiske politik, den blev beskyldt for at føre inflationspolitik og for at ville ødelægge det private erhvervsliv. Regeringen ophæver kun restriktioner, naar den tvinges dertil, skrev man, og hertil kom den genopfriskede tale om »skatteplyndringen«. Endelig rettedes fornyede angreb paa regeringens Sydslesvig-politik, hvorom henvises til det særlige afsnit om Sydslesvig.

Regeringen er uden tillid, paastod »Fyns Tidende« den 20. august:

»Tilliden og anerkendelsen til hr. Hedtoft og de øvrige medlemmer af det talstærke ministerium kan maaske nok komme til udtryk i nogle socialdemokratiske resolutioner, men det er da ogsaa det eneste sted, hvor tilliden florerer.«

I samme artikel gik man uden videre ud fra, at regeringen vilde fremsætte *forkerte* forslag, som Venstre maatte gaa imod — endnu før bladet kunde vide noget som helst om, *hvilke* forslag regeringen vilde fremsætte:

»Saa møder den med de *forkerte* forslag i Rigsdagen til imødegaaelse af vanskelighederne. Saa forlanger den, at vi andre skal stemme for disse forslag. Gør vi det ikke, laver vi sabotage, og saa kommer der valg.«

I et interview til venstrepressen i begyndelsen af august anvendte

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

formanden for Venstres rigsdagsgruppe, *Edvard Sørensen*, bl. a. følgende stærke udtryk:

»Venstre vil i den kommende samling sætte al sin kraft ind paa at modvirke og bekæmpe den *landsskadelige* politik, regeringen fører paa de erhvervsmæssige og økonomiske omraader.«

I en tale paa Kalø den 28. august udtalte *Edvard Sørensen* ifølge »Aarhus Amtstidende«, at regeringen havde truffet økonomiske dispositioner, som havde inflation til følge, og han angreb den saavel for arbejdsløsheden som for Sydslesvig-politiken. Efter referatet sluttede han talen saaledes:

»I dansk politik staar kampen i dag mellem de to ideologier: socialisme og liberalisme. Venstre har vist, at det vil gaa ind for et sagligt og positivt arbejde, men Bjørn Kraft vil komme til at erkende, at Venstre aldrig vil slaa af paa liberalismens krav. Vi nærer den dybeste mistillid til den siddende regering, og trusler om valg skræmmer os ikke. I Sydslesvigspørgsmaalet er Venstre det eneste oppositionsparti i øjeblikket, og vi fortsætter vor politiske gerning med det haab og ønske at skabe stærk samling om den politik, vi anser for gavnlig for vort land.«

I midten af august bragte en række venstreblade en ledende artikel, hvorfra vi citerer (her fra »Sorø Amtstidende« den 15. august):

»At Venstres opposition vil blive skarpere i den tilstundende rigsdagssamling, end den var i den afsluttede, kan ingen, heller ikke Hedtoft, være i tvivl om.«

»En række lovgivningskompromisser med Venstre som deltager, saaledes som man oplevede den i sidste rigsdagssamling, ligger ikke længere inden for sandsynlighedens rammer.«

I en kronik i »Nationaltidende« den 29. august spurgte folketingsmand *Poul Hansen* (Kalundborg), om saadanne udtalelser skulde opfattes som nervekrig eller alvor. Herpaa svarede »Horsens Folkeblad«, der redigeres af folketingsmand *N. Chr. Christensen* (V.), den 31. august, at de citerede udtalelser — »denne spaadom« — »bør ingenlunde betragtes som led i en nervekrig. Den er noget andet, nemlig en nøgtern vurdering af den foreliggende situations realiteter.«

Samtidig med, at Venstre saaledes paa forskellig maade udstedte faktiske krigserklæringer, søgte man dog at give det udseende af, at det var *regeringen*, som ønskede valg. Saaledes sluttede en ledende artikel i »Frederiksborg Amtstidende« d. 21. august (undertegnet hp, d. v. s. fhv. forsvarsminister *Harald Petersen*) efter nogle betragtninger over de økonomiske forhold med disse sætninger:

»Derimod behøver man ikke længere at tvivle om, at ministeriet Hedtoft politisk er ved at faa kolde fødder. Vanskelighederne, arbejdsløsheden, fagforeningernes klassekrav melder sig. Regeringen er ved at køre fast og aner ingen anden udvej end valg i utide. Historien gentager sig: Socialdemokratiet kan kun regere i magsvejr.«

Tilsvarende betragtninger kom til udtryk i »Aarhus Amtstidende«, som iøvrigt har været særlig giftigt i sine angreb paa Socialdemokratiet. Den 26. august sluttede det en ledende artikel saaledes:

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

»Saaledes fremsætter regeringen sine krav, der fører til stedse større arbejdsløshed, svækket fremgang og dybere armod, og de, der vover at trodse regeringens overmodige krav, skal have skyld i et valg.

Men fidusen duer ikke. Med altid beredt bistand fra de trofaste støttepartier kan regeringen føre sin politiske linje igennem, og den har derfor det fulde ansvar for, om valget kommer eller ej.«

Ifølge »Aarhus Amtstidende« den 7. september udtalte fhv. kirkeminister *Carl Hermansen* paa et møde i Hornslet:

»Nu truer Hedtoft paany med valg, hvis oppositionen ikke skikker sig, og for Venstres skyld maa der gerne komme valg nu.«

Det bør saa tilføjes, at der ogsaa har lydt enkelte mere besindige røster fra venstreside. Saaledes udtalte folketingsmand *Otto Himmelstrup* i et interview (her fra »Viborg Stifts Folkeblad« d. 16. august), at han ikke troede meget paa et valg til efteraaret, selv om muligheden ikke kunde afvises. Efter den betænkning, afviklingskommissionen havde afgivet, tvivlede han paa muligheden af at skabe en liberal samling i den økonomiske politik. »En anden sag er det, om regeringen skulde være tilsinds at fremkalde et valg. Men det er indtil videre skjult for os andre.« Et par enkelte venstreblade — »Holbæk Amtstidende« og »Lollands Tidende« skrev omkring midten af august, at valgchancerne ikke fristede dem! Efter Hedtofts tale paa Socialdemokratiets kongres syntes Edvard Sørensen at faa kolde fødder — se kommentarerne til kongressen i Sociald. Noter nr. 11. Se Venstres landsmøde side 852.

Vil de Konservative have valg?

Om de Konservative og deres presse gælder det samme, som ovenfor anført om Venstre, at tonen mod regeringen var nok saa voldsom, naar det gælder den økonomiske politik.

I en tale i Almindingen paa Bornholm den 7. august kom *Ole Bjørn Kraft* efter en nogenlunde fredsommelig omtale af de udenrigspolitiske og forsvarspolitiske problemer ind paa den økonomiske politik. Herom sagde han bl. a.:

»Vi bør se den kendsgerning i øjnene, at faar Socialdemokratiet flertal sammen med de radikale, vil vi skridt for skridt blive drevet ind i en udvikling, som vil ende med planøkonomi, tvang, bureaukrati og en vældig opsvulmning af administrationsapparatet, en udvikling, som det lille radikale parti hverken har evner eller muligheder for at bremse. Det vil igen betyde en stadig fare for vort demokrati, der i sin yderste konsekvens er uforeneligt med planøkonomi. Opgiv ikke at give flertallet til de partier, der ikke vil planøkonomi. Socialismen har kulmineret. Vælger Danmark i dag planøkonomi og socialisme, er det bagstræbets og reaktionens vej at gaa — et skridt tilbage i den udvikling, der er i skred i Europa.«

»Overfor den økonomiske situation er regeringens holdning præget af forvirring og raadløshed. Den kender aabenbart intet andet middel mod voksende arbejdsløshed end ny inflation med udpumpning af nye pengemidler i omsætningen. Der er ingen tvivl om, at en saadan politik vil faa følger, der er langt mere katastrofale end dem, den søger at afværge.«

Ole Bjørn Kraft sluttede talen med at sige, at de Konservative ikke ønskede at skærpe de politiske modsætninger (!), og at de havde ydet

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

deres bidrag til at gøre Rigsdagen til en arbejdsplads for sagligt virke. »Men forudsætningen har for os stedse været, at lovene prægedes af, at Danmark er et ikke-socialistisk land. Dette vil vedblivende være vor ledestjerne og bestemmende for den holdning, vi til efteraaret kommer til at indtage.«

Samme dag — den 7. august — offentliggjorde »Fyens Stiftstidende« et interview med Det konservative Folkepartis generalsekretær *Poul Sørensen*, der tilraadede alle konservative at være klar til det efteraarsvalg, som efter hans opfattelse ikke kunde undgaas — idet han dog skyndte sig at lægge ansvaret herfor paa »den uvilje, regeringen i den sidste tid har udvist paa det økonomiske omraade«. Iøvrigt udtalte han bl. a., »at valgchancerne faktisk frister Det konservative Folkeparti til at faa gjort mandtal«, og at han regnede med en anselig fremgang.

Siden da har »Fyens Stiftstidende« gentagne gange slaaet paa nødvendigheden af et valg. Et enkelt eksempel, hentet fra spidsartiklen den 28. august:

»Stillet overfor disse udsigter (regeringens paastaaede krav) vil flere og flere indse et valgopgørs nødvendighed. Vi kan ikke gaa den kommende vanskelige vinter imøde under en politisk ledelse, der kun har fortsat inflation og nødhjælpsarbejder paa sit program.«

»Nationaltidende« gav bl. a. den 12. august sit bidrag til diskussionen, idet bladet efter en omtale af de spørgsmaal, der vilde komme til behandling til efteraaret, skrev:

»Konservative vælgere vil derfor i dag sikkert sige til deres parti: Vær sparsommelige med betalingen for fred i denne omgang. Vær sparsommelige indtil kærrighed. Stil ufravigelige krav om en ikke-socialistisk politik, naar Folketinget har et ikke-socialistisk flertal.«

Selv om det vides, at ikke alle i det konservative parti er lige krigslystne, maa de citerede udtalelser — ligesom de tidligere citerede venstreudtalelser — tages som udtryk for, at der hos de to oppositionspartier er meget ringe forhandlingsvilje tilstede. Dette maa betyde, at de stiler mod opgøret, da man vanskeligt kan forestille sig, at de alvorligt tror paa, at regeringen skulde bøje sig blankt for deres diktat.

Radikale synspunkter paa spørgsmaalet om valg.

At man ogsaa hos de Radikale er af den opfattelse, at den politiske uro har sit udgangspunkt hos Venstre og Konservative, foreligger der flere vidnesbyrd om — ligesom det staar klart, at man meget vel ser, at vel skydes der paa regeringen, men det er nok saa meget de Radikale, man vil ramme! Det kom frem i en tale, som folketingsmand *Jørgen Jørgensen* holdt paa Nordfalster den 14. august, og hvor han ifølge »Lolland-Falsters Venstreblad« bl. a. udtalte:

»Venstre vil have valg for at landet kan blive befriet for den socialdemokratiske mindretalsregering. Men er der nogen rimelig udsigt til, at Socialdemokratiet og regeringen vil være svagere og Venstres stilling stærkere efter et valg nu i efteraaret? De fleste er vistnok af den opfattelse, at kommer valget nu, er det Socialdemokratiet, der har chancen for fremgang og Venstre, der er sikker paa tilbagegang.

Regeringen vil sikkert være Venstre meget taknemlig, om partiet vil stille sig paa en saadan maade overfor det saglige arbejde, at regeringen med rette kan sige, at en appel til vælgerne er nødvendig. Men mon

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

ikke vælgerne vil spørge, om det dog egentlig er en oppositions opgave at tilrettelægge en valgsituation paa det mest gunstige tidspunkt, den siddende regering kan ønske det.«

I sine videre betragtninger hævdede Jørgen Jørgensen, at regeringen ikke havde ført socialistisk politik, fordi Det radikale Venstre ikke vilde give sin tilslutning til en saadan. Han mente, at regeringen i sin økonomiske og finansielle politik stort set havde fulgt samme linje, som venstreregeringen fulgte. Han fortsatte:

»De Konservative har vendt sig imod regeringens finansielle politik; men Venstres tidligere finansminister har sammen med et stort flertal i Rigsdagen fulgt regeringen. Paa dette omraade i den økonomiske politik er der en virkelig skillelinje i politiske synspunkter.

Enhver, der læser Thorkil Kristensens tale om tryghed i beskæftigelsen i den piece, der er udkommet fra Socialpolitisk Forening, vil se, at Thorkil Kristensens synspunkter om beskæftigelse og finanspolitik er i diametral modsætning til de Konservatives, til Aksel Møllers politik.

Jeg er stort set enig med Thorkil Kristensen; men der er dog grund til at spørge Venstre, der til enhver tid opfordrer til, at de ikke-socialistiske partier skulde føre politik sammen: Er det en politik paa Thorkil Kristensens linje, Venstre indbyder til? Eller er det den konservative økonomiske og finansielle politik, der skal være grundlaget?«

Den 8. september talte *Jørgen Jørgensen* ved et møde i Næstved. Her vendte han sig med uvilje mod talen om valg og mente, at man burde finde et grundlag for den økonomiske politik, som et flertal i Rigsdagen kunde samles om. Han vilde betragte en stor arbejdsløshed som en ulykke, og derfor maatte der sættes foranstaltninger ind derimod.

De Radikales partisekretær *Johs. Christiansen* udsendte en artikel til den radikale provinspresse, hvori han fremdrager *Staunings* pludselige udskriven af valg i oktober 1935. Han nævner det paagældende afsnit fra trontalen i 1935 og paaviser, hvorledes Hedtoft med omtrent den samme begrundelse, som dengang blev anvendt, kunde udskrive valg paa lignende maade ved Rigsdagens sammentræden i oktober. Derefter siger han (her fra »Skive Folkeblad« d. 23. august):

»Paa baggrund af Venstres og nu ogsaa de Konservatives »offentlige manifestationer« vil ingen med rette kunne bebrejde ham, om han virkelig gjorde det. — »Manifestationerne« er i alt fald mindst lige saa tydelige, som de var det i disse selvsamme dage og uger for 14 aar siden.«

Regeringen forbereder arbejdet paa normal maade.

Idet vi iøvrigt vedr. Socialdemokratiets stilling henviser til Sociald. Noter nr. 11 om Socialdemokratiets kongres, skal det her kun noteres, at statsminister *Hans Hedtoft* i sommerens løb ved flere lejligheder har fremhævet, at regeringen forbereder vinterens lovgivningsarbejde paa normal maade, og det maatte bero paa oppositionens stilling, hvorvidt der skulde være valg eller ej. Som eksempel kan nævnes følgende udtalelse fra et stævne paa Grøndalssletten den 14. august (her fra »Social-Demokraten«):

»Det afgørende bliver oppositionens stilling til de store linjer i den økonomiske politik, det vil sige til beskæftigelse, import, priser, pengepolitik m. v. Regeringen vil samarbejde for at opnaa politiske resultater, og vi forbereder paa normal maade den kommende rigsdagssamling. Der

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

skal imidlertid to til at bestemme dens forløb, og regeringen maa derfor være forberedt baade paa et fredeligt forløb og paa nødvendigheden af, at en appel til vælgerne under givne omstændigheder kan blive fornøden.«

Sydslesvig.

Den almindelige udvikling.

I anledning af et interview med *Ole Bjørn Kraft* i Sydslesvigsk Udvalgs propagandablad »Det brændende Spørgsmaal« udsendte udenrigsminister *Gustav Rasmussen* den 4. august en redegørelse for regeringens indsats i Sydslesvigspørgsmaalet. Efter en omtale af de tidligere skridt hed det i redegørelsen (her fra »Berlingske Tidende« d. 5. august):

»I begyndelsen af juli maaned har Udenrigsministeriet dernæst bedt de danske udsendinge hos stormagterne om at gøre disses regeringer bekendt med den erklæring, som repræsentanter for Socialdemokratiet, Venstre, Det konservative Folkeparti, Det radikale Venstre og Retsforbundet den 29. juni vedtog om den politik, partierne vil følge i det sydslesvigske spørgsmaal, og desuden anmodede jeg vore ambassadører hos vestmagterne om udtrykkeligt at fremhæve, hvor megen vægt den danske regering lægger paa en snarlig fjernelse af flygtningene i Sydslesvig.

I øvrigt har vore ambassadører en staaende instruktion om at benytte enhver passende lejlighed til at virke herfor.«

Ved valget den 14. august til den tyske forbundsdag opnaaede Sydslesvigsk vælgerforening 75.387 stemmer overfor formentlig 250.000—300.000 tyske stemmer i Sydslesvig, hvoraf mindst halvdelen er afgivet af den hjemmehørende befolkning. Som repræsentant til forbundsdagen fik Sydslesvigsk vælgerforening valgt fhv. borgmester *Hermann Clausen*, Slesvig.

Valget var en skuffelse for de dansksindede sydslesvigere, som havde regnet med ca. 85.000 stemmer mod ca. 91.000 ved de sidste valg dernede. Skuffelsen medførte en vis bebrejdende reaktion mod den officielle danske politik, ligesom ogsaa den aktivistiske presse i Danmark i en vis udstrækning lagde ansvaret for valgresultatet paa den danske regering. Formanden for Sydslesvigsk Udvalg, professor *Hansen Larsen*, løb i et uanstændigt angreb paa *Hedtoft* helt grassat og fik forskellige skarpe svar. *Hedtoft* selv tog stilling til valgresultatet i en tale i Aars d. 21. aug.

Ved folkemødet i anledning af Socialdemokratiets kongres i Aarhus gav Hedtoft Hansen Larsen et skarpt svar — se Sociald. Noter nr. 11. I en kronik i »Nationaltidende« den 5. september udtrykte fhv. finansminister *Thorkil Kristensen* en opfattelse af Sydslesvigspørgsmaalet, som harmonerer meget daarligt med, hvad der ellers høres fra Venstre. Se iøvrigt Sociald. Noter nr. 11 og dette nr. side 852 (Venstres landsmøde).

I begyndelsen af september holdt det Sydslesvig-interesserede engelske underhus-medlem prof. *Savory* nogle møder i Danmark, hvor han bl.a. hævdede, at den nye vesttyske forfatning gav en mulighed for at opnaa en deling mellem Holsten og Slesvig. Denne opfattelse blev imødegaaet af dr. Vilh. la Cour i »Nationaltidende« d. 21. septbr.

Den slesvig-holstenske landdag samledes første gang efter valget d. 29. august. Her forelaa ministerpræsident *Lüdemanns* demissionsbegæring, og i stedet valgtes den hidtidige landbrugsminister *Bruno Dieckmann*, der er kendt for sin forsonlige grænselandspolitik. For ham stemte ikke

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

alene landdagens tyske socialdemokrater, men ogsaa to dansksindede, nemlig *Hermann Ohlson* og grev *Reventlow Criminil*. Den nye regeringschef afgav en erklæring, hvori det om grænsespørgsmaalet hed:

»Vedrørende grænselandsarbejdet vil regeringen fortsætte den fredelige og forsonlige politik med udligning af modsætningerne som maal. Af denne grund fastholder vi nu som før erklæringen om de dansk-tyske overenskomster. Kulturarbejdet i grænselandet vil planmæssigt blive fortsat af den nye regering.«

Erklæringen, som var blevet resultatet af de tidligere førte forhandlinger i Kiel mellem regeringen og de dansksindede sydslesvigere, kom ikke til behandling paa landdagsmødet, men udskødes til næste møde en maaned senere. Erklæringens ordlyd blev dog offentliggjort (se senere).

Endelig kan nævnes, at *Hermod Lannung* og *Ole Bjørn Kraft* paa Europaraadets møde den 19. august rejste spørgsmaalet om en europæisk garanti for de nationale mindretals rettigheder.

Kiel-erklæringen.

Forhandlingerne mellem Kiel-regeringen og repræsentanter for Sydslesvigsk vælgerforening resulterede i en overenskomst, som fik udtryk i en erklæring af 7. juli fra regeringen i Kiel. Den blev offentliggjort den 29. august og har følgende ordlyd:

»Den slesvig-holstenske regering, som er opfyldt af ønsket om at sikre et fredeligt samliv imellem det danske mindretal og den tyske befolkning, at sikre det danske mindretals interesser i Slesvig-Holsten og at skabe et godt, nabovenligt forhold til det danske folk, erklærer med den slesvig-holstenske landdags billigelse og i forventning om, at den danske regering vil indrømme og garantere det tyske mindretal i Nordslesvig de samme rettigheder:

I.

Forbundsrepubliken Tysklands grundlov af 8. april 1949 sikrer enhver, og dermed ogsaa ethvert medlem af det danske mindretal uden hensyn til det af ham benyttede sprog

a) retten til personlighedens frie udfoldelse og den personlige friheds ukrænkelighed (art. 2),
b) ligheden overfor loven (art. 3, afsn. 1),
c) forbud mod at forfordele eller foretrække nogen paa grund af hans afstamning, sprog, herkomst eller politisk anskuelse (art. 3, afsn. 3),
d) tros- og samvittighedsfrihed (art. 4),
e) retten til frit at tale og pressefrihed (art. 5),
f) forsamlings- og foreningsfrihed (art. 8—9),
g) retten til frit at vælge erhverv og arbejdsplads (art. 12),
h) boligens ukrænkelighed (art. 13),
i) ret til at oprette politiske partier (art. 21, afsn. 1),
k) ligeberettiget adgang til alle offentlige embeder i henhold til den paagældendes kvalifikation (art. 33, afsn. 2),
l) den almindelige, umiddelbare, frie og hemmelige valgret, som ogsaa gælder for lands- og kommunevalgene (art. 28, afsn. 1),
m) retten til at kræve domstolenes beskyttelse, naar ens rettigheder berøres af offentlige forholdsregler (art. 19, afsn. 4).

Ingen maa derfor paa grund af forbundsloven, som i henhold til artikel 31 gaar forud for grundloven, blive forfordelt eller foretrukket som følge af hans tilhørsforhold til mindretallet.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

II.

Med henblik paa disse retsprincippers gennemførelse fastslaas det hermed:

1. Bekendelsen til dansk nationalitet og dansk kultur staar enhver frit. Den maa hverken bestrides eller efterprøves af myndighederne.

2. Det danske mindretal, dets organisationer og medlemmer maa ikke hindres i at benytte det danske sprog i ord, skrift og paa tryk. Det danske sprogs brug ved retten og overfor forvaltningsmyndighederne bestemmes af de almindelige love.

3. Børnehaver, almindelige skoler og folkehøjskoler, ogsaa med faglig karakter, kan af det danske mindretal oprettes i overensstemmelse med love og forordninger. I skoler med dansk undervisningssprog skal der gives tilstrækkelig undervisning i det tyske sprog. Forældre og personer med forældremyndighed kan frit bestemme, om deres børn skal besøge skoler med dansk undervisningssprog.

4. Ved ansættelse forfremmelse, forflyttelse og afskedigelse af embedsmænd. funktionærer og arbejdere i offentlig tjeneste maa der ikke gøres forskel mellem alle øvrige og medlemmer af det danske mindretal. De kan frit bestemme, om de vil være medlemmer af danske eller andre organisationer, og om de vil sende børnene i en skole med tysk eller dansk undervisningssprog. Dette gælder ikke embedsmænd eller funktionærer, som har en ansvarlig stilling paa det kulturelle omraade.

5. Landsregeringen anser det for en selvfølge, at efter parlamentarisk skik alle politiske grupper i kommunernes, amternes og landets offentlige repræsentationer paa passende maade faar lov til at arbejde med i udvalgene uden hensyn til flertalsforholdene i disse valgte forsamlinger.

6. Landsregeringen betragter det som ønskeligt, at det danske mindretal ligesom andre politiske og kulturelle sammenslutninger faar adgang til radioudsendelserne.

7. Landsregeringen betragter det som ønskeligt, at danske præster og menigheder efter forudgaaende aftale med de kompetente myndigheder og med frit valg af det danske eller det tyske sprog benytter kirker, kirkegaarde og lignende indretninger.

8. Ved understøttelser og andre offentlige ydelser til enkeltpersoner, som bevilges efter frit skøn, tages der ikke hensyn til medlemsforholdet til det danske mindretal.

9. Offentlige bekendtgørelser skal ikke unddrages det danske mindretals blade.

10. Det danske mindretals særlige interesse i at pleje dets religiøse, kulturelle og faglige forbindelser med Danmark anerkendes.

11. Danske statsborgere, som landsregeringen har givet tilladelse til at virke som religiøse, kulturelle eller faglige raadgivere (t. eks. præster, lærere, landbrugskonsulenter o. s. v.), maa overfor medlemmer af tilsvarende erhverv ikke tilsidesættes ved udstedelse af kommunal opholdstilladelse og tildeling af bolig i deres opholdskommune.

De maa ikke være politisk virksomme.

12. Forsaavidt der i de forudgaaende punkter er tale om rettigheder, der overskrider landets kompetencer, vil landsregeringen med hensyn til deres billigelse og gennemførelse gøre sin indflydelse gældende overfor de paagældende myndigheder.

III.

Til undersøgelse og opklaring af forslag, klager og andre indberetninger fra det danske mindretal oprettes et arbejdsudvalg. Dette bestaar af tre medlemmer af det danske mindretal og tre medlemmer, som udnævnes af regeringens befuldmægtigede for Slesvig. Formandspladsen beklædes skiftevis hvert halve aar af mindretallets og de øvrige medlemmer. Arbejdsudvalgets løbende forretninger varetages af en sekretær,

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

som med stemmeflertal vælges af udvalget og ansættes af landsregeringen. Det er sekretærens opgave i første omgang at søge alle indberetninger ordnet ved forhandlinger med regeringens befuldmægtigede eller de stedlige kompetente myndigheder. Naar dette ikke er muligt, skal han forelægge dem for arbejdsudvalget, som saa afgiver en betænkning om sagen. Regeringens befuldmægtigede kan indhente denne og andre betænkninger hos arbejdsudvalget. Opnaas der i udvalget ikke noget flertal for betænkningen, kan der afgives to forskellige betænkninger.

Arbejdsudvalgets betænkninger tilstilles landsregeringen, som træffer den endelige afgørelse. Naar det drejer sig om forholdsregler fra den kommunale selvforvaltnings side, vil landsregeringen, saavidt den har bemyndigelse dertil, foranledige det fornødne. Alle enkeltheder træffes der bestemmelse om i udvalgets forretningsorden, som skal godkendes af landsregeringen.

IV.

De her opstillede grundsætninger gælder ligeledes for den frisiske befolkning i Slesvig-Holsten.

Kommentarer til valget i Sydslesvig.

Bitterheden over valgresultatet d. 14. august kom til udtryk i en ledende artikel i »Flensborg Avis« d. 15. august, hvori det hedder:

»Dertil kom, og det tynger ikke mindst i vægtskaalen, den danske regerings Sydslesvig-politik, ved hvilken man søgte at »undgaa en skærpelse af den politiske strid«, hvad der fik udtryk i fælleserklæringen af 29. juni, men ikke bragte os den støtte, vi indtrængende havde bedt om.

Valget den 14. august giver adskilligt at tænke paa. Det rejser først og fremmest krav til vort moderland, men tillige til andre, der har medansvar for udviklingen i det sydslesvigske grænseland.«

I den danske venstrepresse hævdede man i valgkommentarerne, at tilbagegangen bl. a. skyldtes den danske »slatne« politik og tyskernes udnyttelse af statsminister *Hedtofts* og andres udtalelser. Paa den anden side fastslog man ogsaa, at der ikke var nogen grund til altfor voldsom skuffelse. Som eksempler paa kommentarerne bringer vi følgende citater:

»Den pessimisme, der kom til orde i Sydslesvig efter statsminister *Hans Hedtofts* majtale, gav sig udslag i danskhedens stemmetal ved valget i søndags. Mange af danskhedens tilhængere havde faaet det indtryk af Hedtofts tale, at Danmark ikke vil have Sydslesvig hjem.«

(»Aalborg Amtstidende« 16/8.)

»Paa tysk side er der næppe anledning til at ytre altfor højrøstet glæde over dette resultat, og i Danmark kan det ikke fremkalde overraskelse og virkelig skuffelse. Vi har i det sydslesvigske spørgsmaal valgt den mindretalspolitiske linie og maatte være forberedt paa, at den rent talmæssigt betyder tab. Spørgsmaalet er nu kun, hvor den endelige stabiliseringslinje ligger.«

(»Sorø Amtstidende« 16/8.)

»Hvis der her i landet skulde findes folk — endog i ansvarlige stillinger, der i deres bevidsthed har huset den forestilling, at bare man lod tiden gaa, saa skulde den danske bevægelse i Sydslesvig nok gaa i opløsning af sig selv, har valgdagen i søndags belært dem om noget andet. Baade de ydre og indre forudsætninger for den danske indsats var overmaade vanskelige, og det tjener vore folkefæller til ære, at man under

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

disse omstændigheder kunde samle op imod 75.000 stemmer paa de danske lister.

— — —

Vi er med valget i søndags rykket et betydeligt skridt fremad mod den dag, da der kræves handling af os. Og valgresultatet er en forpligtelse til handling. Thi vel er det rigtigt, at kulturkampen mellem dansk og tysk i Sydslesvig vil blive noget fortløbende og — som Rigsdagens partier sagde — at »den nationale og folkelige udvikling i selve landsdelen maa være afgørende for landsdelens skæbne«, men viljen til livet har jo nu ved det første frie politiske valg i Tyskland efter 17 aars forløb og under ugunstige omstændigheder klart givet sig til kende.«

(Fhv. forsvarsminister *Harald Petersen* i »Viborg Stifts Folkeblad« 17/8.)

Den konservatives presses kommentarer laa paa nogenlunde samme linje, idet man dog knap saa stærkt som de fleste venstreblade rettede bebrejdelsen mod den danske regering og rigsdagsflertallets politik.

»Politiken« skrev den 16. august bl. a.:

»Det er forstaaeligt, at der blandt danske sydslesvigere føles skuffelse over, at valget til den tyske forbundsdag viste en tilbagegang i det danske stemmetal; men er denne skuffelse berettiget, set i et videre perspektiv. Klartskuende mænd vilde ikke kunne regne med, at det tilløb, der kom til sydslesvigsk forening under det første indtryk af Tysklands grænseløse sammenbrud, var holdbart. Der var medløbere, som det i det lange løb vil blive en styrkelse for den ægte danskhed at være kvit.

Langt snarere end at lade sig intimidere af tyskernes letkøbte triumferen over tilbagegangen skulde man føle en dyb tilfredshed ved tanken om de nationale og folkelige muligheder, der ligger gemt i, at en vælgerskare paa 75.000 kvinder og mænd stod fast over for det stormløb, enhver vidste maatte komme den dag, det nye Tyskland begyndte at tage form og derigennem appellere til den tyske nationalfølelse.

Den danskhed, som stod fast den 14. august i erkendelse af de reale forhold saavel i Tyskland som i Danmark, kan der bygges en fremtid paa. De, der i søndags blev borte fra de danske rækker, og som kun var lokket derind af politiske lygtemænd nord for grænsen, vilde aldrig være blevet et fundament i den styrkeprøve mellem dansk og tysk kultur, som bliver bestemmende for landsdelens skæbne.

Derfor skal vore hjemlige aktivister nu ogsaa lade være at lamentere over »nederlaget« og skyde skylden paa den danske stats politik. Det var aldrig skik hos nordslesvigerne i deres udlændighedstid at stille betingelser til Danmark for at bevare deres danskhed. De maatte opleve Danmarks opgivelse af Prag-fredens § 5, da det blev nødvendigt for Danmarks sikkerhed. De maatte genopleve kejser Wilhelms storhedsperiode, hvor ingen pjnede udvej, men de vedblev at være danske, fordi de ikke kunde andet. Saaledes vil danske sydslesvigere ogsaa leve deres liv, og der vil strømme ned til dem her fra det gamle land moralsk og materiel støtte, ligesom det skete til Nordslesvig forud for 1914.«

Det socialdemokratiske blad i Sønderjylland »Sønderjyden« skrev d. 15. august:

»Selvom valget fortæller, at der er skred i det danske vælgertal, saa er der dog 75.000, som stadig staar fast; men vi snyder os selv, hvis vi ikke klart erkender, at tilbagegangen fra valg til valg understreger, at der er sandhed i det, som vi altid har sagt: Med holdbarheden i danskheden dernede er det saa som saa. Der kan haabes paa, at man nu er naaet til det sted, hvor tilbagegangen stopper op — men mest sandsynligt

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

er det vel, at kommende valg vil følge den linje, som har været gældende fra valg til valg siden 1945. Det kan være smerteligt at erkende denne sandhed — men det er nødvendigt, hvis vi ikke vil bygge paa falske forhaabninger.

De skønne drømmes tid er endt. Tilbage er den haarde realiteternes verden. I en nøgtern erkendelse heraf maa fremtidens gerning øves dernede.«

Professor Hansen Larsens angreb.

Formanden for Sydslesvigsk Udvalg, prof. *Hansen Larsen*, udsendte 20. august en artikel, hvori han hævdede, *at* Hedtoft i sin 1. majtale kategorisk viste sydslesvigerne bort fra Danmark, *at* regeringen benyttede enhver lejlighed til at sprede tillid til tyskerne og mistillid til sydslesvigerne, *at* regeringens arbejde for at lette flygtningetrykket kun var blevet til ord, ord og atter ord, og *at* »regeringen Hedtoft staar langt, langt fra det standpunkt blot at hjælpe sydslesvigerne til sikring af selvbestemmelsesretten.« Han hævdede videre, at »alt dette er aarsagen til, at sydslesvigerne ligefrem tvinges mod syd igen.« Artiklen sluttede:

»Den nøgne kendsgerning er: »Siden Hedtoft er blevet statsminister i Danmark, er det danske stemmetal gaaet tilbage ved hvert valg i Sydslesvig, og det er hans skyld!!!«

Nu gaar det ganske som i Nordslesvig: Naar haabet steg, steg det danske stemmetal, naar haabet faldt, faldt de danske stemmer.

Tænk paa det, hr. Hedtoft! Det vil engang komme til at lyde i danmarkshistorien: »Da Slesvig igen vilde være dansk, gjorde Hedtoft det tysk paany«.«

Svarene paa Hansen Larsens angreb.

Allerede den 20. august svarede kirkeminister *Frede Nielsen* i en tale i København paa prof. Hansen Larsens angreb. Venstrepressen var meget tilbageholdende med kommentarer, medens den konservative nærmest tog afstand (se kommentarerne til Hedtofts tale, hvorunder man ogsaa vil finde de Radikales absolutte afstandtagen).

En vis opsigt vakte den tidligere konservative folketingsmand, redaktør *Finnemann Bruun*'s indlæg i »Berlingske Aftenavis« d. 22. august, og som lød saaledes:

»Politisk klogskab har ikke paa noget tidspunkt udmærket ledelsen af Sydslesvigsk Udvalg. Men det faar nu være — resultaterne bliver jo derefter!

Naar den nuværende formand, professor Hansen Larsen, imidlertid nu i et »aabent brev« til statsministeren giver denne skylden for den danske tilbagegang ved valget i Sydslesvig, ja, mere end det, maa der i anstændighedens navn protesteres mod dette meningsløse angreb. Forhaabentlig har mange af udvalgets øvrige medlemmer skammet sig over denne perfide optræden af formanden!

En mand, der kan skrive bl. a. følgende: »Det vil engang komme til at lyde i danmarkshistorien: »Da Sydslesvig igen vilde være dansk, gjorde Hedtoft det tysk paa ny« — stempler sig som uegnet til at være leder af en bevægelse, der ønsker at blive taget alvorligt i diskussionen om et af de alvorligste nationalpolitiske spørgsmaal, vort slægtled har været stillet over for.

Saadan en stymper!«

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Hedtofts tale i Aars.

Ved et stort arbejderstævne i Aars d. 21. august omtalte statsminister *Hedtoft* udførligt Sydslesvig-spørgsmaalet. Efter at have nævnt stemmetallene i Sydslesvig ved sidste og foregaaende valg sagde Hedtoft:

»Ikke blot Socialdemokratiet, men ogsaa de Radikale, de Konservative og Venstre har hver gang, spørgsmaalet har været til drøftelse i Folketinget, været enige om, at en afklaring i Sydslesvig var nødvendig, har været enige om, at tiden maatte vise, om det sindelagsskifte, der havde fundet sted hos mange sydslesvigere, var af varig karakter. Jeg personlig føler mig overbevist om, at det store flertal af dem, der tidligere har staaet fremmede overfor danskheden, men som i de senere aar har sluttet sig til den, virkelig har gjort det ud fra en ærlig overbevisning. Men vi har været enige om, at denne overbevisning maa have tid til at modnes og fæstnes, og der er vist ingen, der blot har noget kendskab til forholdene i Sydslesvig, saaledes som de har udviklet sig gennem tiderne, der ikke har været ganske klar over, at man maatte regne med, at noget af den ganske overvældende tilvækst, der har fundet sted, maatte forsvinde igen. Ogsaa de dansksindede sydslesvigere selv har været forberedt paa en tilbagegang.

Det er det, der er sket nu, og det kan ikke forundre nogen, der har kendskab til forholdene. I valgets resultat ser jeg en bekræftelse paa, at det er rigtigt, naar vi hele tiden har hævdet, at en afventende politik var den eneste forsvarlige fra det officielle Danmarks side.

Og vi skal ikke beklage, at de, hvis overbevisning ikke er rodfæstet, falder fra allerede nu, tværtimod. Jeg spørger:

Er de folk, som nu har fundet, at de alligevel burde kaste deres stemmer paa et af de tyske partier, er det folk, som vi kunde stole paa, er det folk, hvis stemmer vi kunde bygge noget afgørende paa i det — ikke blot for Sydslesvig, men ogsaa for Danmark selv — dybt alvorlige spørgsmaal om Sydslesvigs danskhed eller tyskhed? Er det dog ikke langt bedre at faa at vide, hvor vi virkeligt staar?

Selvfølgelig vilde det for os alle være en glæde at se en rodfæstet tilslutning til danskheden stige, men snarere end at begræde en tilbagegang, bør vi glæde os over, at dog saa mange har holdt fast ved og vedkendt sig deres standpunkt. Det er ikke nogen ringe kærne.

Det er menneskeligt, at de dansksindede sydslesvigere har følt sig skuffet over, at stemmetallene ikke blev større, end de blev, og det er menneskeligt, at skuffelsen er kommet til orde dernedefra med forskellige forklaringer paa, hvorfor resultatet blev, som det blev. Men naar man i forskellige danske blade af partipolitiske grunde vil forsøge at give det officielle Danmark skylden, maa jeg tage bestemt afstand derfra.«

Hedtoft nævnede derefter den ovenfor citerede artikel i »Flensborg Avis« og fortsatte:

»Det er en urimelig bebrejdelse, der her rettes mod den danske regering og dermed mod flertallet paa den danske Rigsdag. Den danske regerings — og den danske Rigsdags — politik skulde altsaa være en medvirkende aarsag til tilbagegangen ved det sidste valg i modsætning til de tidligere. Men førte da den danske regering en anden politik dengang, da de tidligere valg blev afholdt?

Nej.

Den danske regerings politik har jo ikke skiftet. Dens grundlag er uændret, som det har været siden Folketingets beslutning af 9. juli 1946, der laa til grund for »oktobernoten« og det danske memorandum af 31. januar 1947.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Skal der endelig tales om en nuancering i formuleringen af den danske regerings politik, maa det være i retning af at søge i højere grad end tidligere at komme ønsker fra de dansksindede i Sydslesvig imøde. Selve formanden for Sydslesvigsk Vælgerforening, de dansksindede sydslesvigeres politiske organisation, landdagsmand Münchow, har betegnet de fem største rigsdagspartiers fælleserklæring af 29. juni i aar, — den erklæring, hvor Danmarks politik i det sydslesvigske spørgsmaal senest er formuleret, — som et skridt fremad. Og under valgkampen sagde hr. Münchow i et interview i »Nationaltidende«, at erklæringen spiller en vis rolle, fordi vi i dag kan sige til folk, at den danske regering er kommet os nærmere og alligevel har givet os haab, til trods for, at tyskerne har udlagt det som det modsatte. Hvordan kan man da nu sige, at den danske regerings politik er en af grundene, endda en tungtvejende grund, til tilbagegangen i stemmer?

Aktivisternes leder, professor L. Hansen Larsen, har nu i en artikel, der er karakteristisk for mentaliteten i disse kredse, fortalt, at det er den danske regerings og rigsdagsflertallets skyld, at det er gaaet tilbage for danskheden. Artiklens tone og paastande er iøvrigt af en saadan karakter, at den fritager mig for at imødegaa den.

Det, der er sket, er netop, at de illusioner, som er skabt af aktivisterne med hr. professor Hansen Larsen i spidsen, brister som de sæbebobler, de altid har været. Jeg har gang paa gang advaret mod at skabe illusioner i denne sag. Aktivisterne bærer et tungt ansvar, naar de foregøgler baade befolkningen herhjemme og de dansksindede i Sydslesvig muligheder, der ikke bestaar i virkelighedens verden. Valgtallene i Sydslesvig er en paamindelse til os alle om at se kendsgerningerne i øjnene og indrette os derefter.

Valget er et bevis paa, at det eneste rigtige er, at vi stadig søger at fremme en realistisk Sydslesvigpolitik. Vi skal arbejde paa at sikre de dansksindede sydslesvigeres kulturelle og politiske frihedsrettigheder, saaledes som de er kommet til udtryk under de forhandlinger, der har været ført mellem de dansksindede sydslesvigere og landsregeringen i Kiel. Vi skal virke for, at de dansksindede uhindret og uden frygt kan arbejde for deres maal, naar dette sker med demokratiske midler, saaledes som det stadig har været tilfældet og ogsaa i fremtiden vil være tilfældet. Vi skal med al energi arbejde for en løsning af flygtningespørgsmaalet, men vi maa være klar over, at dette vil tage tid og har forbindelse med hele Tysklands genrejsning. Det tyske flygtningeproblem, der er af saa indviklet beskaffenhed og forbundet med saa uhyre vanskeligheder, kan ikke løses fra i dag til i morgen. Den danske regering har selvfølgelig aldrig kunnet afgive nogen erklæring endsige noget tilsagn om, at flygtningene vil blive fjernet fra Sydslesvig, men den har lovet ikke at undlade noget forsvarligt skridt for at naa dette maal, og det vil vi fortsat arbejde paa af al vor evne. Jeg vil ogsaa her understrege, at vi maa regne med, at flygtningespørgsmaalet nu maa søges løst i samarbejde ogsaa med tyske myndigheder.

Jeg har tidligere sagt, at alle fornuftige mennesker maa være interesseret i, at den uundgaaelige brydning mellem to nationaliteter og to kulturer i et grænseland, at den uundgaaelige grænsekamp føres i tolerancens aand. Der er al grund til at understrege dette, og jeg vil tilføje, at vi bør paaskønne de kræfter, der ogsaa fra tysk side arbejder i forsoningens aand. Det er min faste overbevisning, at ogsaa den fremtidige udvikling vil give os ret i, at det lykkeligste og mest holdbare baade for grænsefolket, for Danmark og for det fredelige fælleseuropæiske samfund, vi tilstræber, vil være en ordning, som er naaet i forstaaelse med Tyskland.«

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Kommentarer til Hedtofts tale m. v.

Hedtofts Aarstale foranledigede et nyt angreb d. 26. august fra prof. Hansen Larsen. Det var dog i hovedsagen kun en gentagelse af det tidligere. Til »Information« udtalte folketingsmand *Edvard Sørensen* d. 23. august bl. a.:

»Efter statsministerens tale er der en afgrund mellem regeringens og Venstres standpunkt, men trods hans nye afvisning af sydslesvigernes henvendelse agter vi af al vor magt at fortsætte med forsøget paa i det danske folk at skabe flertal for, at den danske regering skal rejse statspolitiske krav for at sikre selvbestemmelsesretten, som ønsket af sydslesvigerne i henvendelsen af 9. maj. Vi mener nemlig, at det er nøglen til at faa gennemført de øvrige krav.«

En del venstreblade imødegik Hedtofts tale med den betragtning, at man *ikke* kunde betragte stemmetilbagegangen som en bekræftelse paa den førte danske politiks rigtighed, men at det tværtimod var denne politik, som havde slaaet modet ned hos sydslesvigerne og derved *bevirket* tilbagegangen. Endvidere paastod man, at der var gjort for lidt paa den linje, hvorom partierne var enige.

Det radikale »Holbæk Amts Venstreblad« skrev d. 22. august med udgangspunkt i Hansen Larsens angreb:

»Man forstaar, at statsministeren i en rigtig og klar tale i gaar om det sydslesvigske spørgsmaal følte sig fritaget for at imødegaa et saa hysterisk udbrud. Professoren er jo gaaet aldeles amok. Man kan ellers nok fristes til en ripost. Det er ganske rigtig en uomtvistelig kendsgerning med tilbagegangen i det danske stemmetal i Hedtofts regeringstid. Men hans, regeringens, Rigsdagens skyld! Den lutring og klaring i udviklingen i Sydslesvig, som valgtallene gennem 1947, 1948 og 1949 er udtryk for, vilde selvfølgelig ske uden hensyn til, om den danske regeringspolitik var den ene eller den anden. Det afgøres i hovedsagen af helt andre forhold. Den ægte danskhed maa antages ikke at svigte, enten regeringen hedder Hans eller Knud, og vilde den i valgsituationen have følt sig styrket ved, at Knud Kristensen sad ved roret, vilde reaktionen fra anden side formentlig have givet sig saa meget stærkere udslag og i agitationens hede have trukket endnu nogle tusinder af de hidtidige medløbere over paa tysk side.

Men det afgørende i denne forbindelse er iøvrigt ikke saa meget, hvilke hypoteser eller paastande, der kan holde, som dette, at man har fastholdt den rette politik, den, som regeringen — ogsaa Knud Kristensens i sin tid — og Rigsdagens store flertal gang paa gang har givet udtryk for, den, at et officielt dansk krav om afstemning om sydslesvigernes statslige tilhørsforhold ikke skulde rejses med de vanskeligheder og farer for fremtiden, som knytter sig dertil. Tiden maatte vise, om det sindelagsskifte, der havde fundet sted hos mange sydslesvigere, var af varig karakter.

Valget forleden har givet noget af svaret. Resten vil komme, fremmende eller hæmmende, naar Vesttyskland igen er paa benene og gør indslag i modningsprocessen blandt sydslesvigerne. Saa først skal vi for alvor se, hvad der holder.«

Den konservative generalkorrespondance udsendte en artikel (her fra »Horsens Avis« 24. august), hvori man med udgangspunkt i flygtningebyrdens tryk i Sydslesvig beklagede, at rundbordskonferencen sidste efteraar i London ikke var kommet i stand mindst et aar tidligere. Ansvaret herfor paalagde artiklen *Knud Kristensen*, der »rejste rundt paa

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

møder landet over og forkyndte privatmandsstandpunkter, som tilsidst førte til et meningsløst valg, der ikke gavnede sydslesvigerne det ringeste ...« Megen kostbar tid gik tabt med kævl og strid, hedder det i artiklen, som dernæst beklager, at striden nu blusser op igen, bl. a. med Hansen Larsens angreb, hvorom det hedder:

»Det skal ikke være hensigten her at forsvare statsminister Hedtoft, men i anstændighedens navn maa en protest være paa sin plads. Man undres over, at en *professor* kan sætte saa haarde og hadefulde ord paa tryk — for det er jo endog ualmindelig groft i disse aar at beskylde en dansk minister for at gaa tyskernes ærinde. Set fra et objektivt standpunkt kan det ikke bestrides, at nedgangen i det danske stemmetal ligesaa fuldt kan udlægges som et tegn paa, at de synspunkter, statsministeren hele tiden har anlagt i sin Sydslesvig-politik, har været rigtige, som den danner basis for professor Hansen Larsens stygge ord nu om statsministeren. Dette er dog sandheden.

I nationale uoverensstemmelsers kølvand følger ofte skarpe ord. Men selv om der saaledes maa være en vis margin, gavner det ikke sagen, naar de ledende mænd i Sydslesvigkampen, der jo *ikke kan* afgøres herhjemme bruger saa haarde ord om en modstander, som professor Hansen Larsen har gjort det.«

»Flensborg Avis« understregede d. 24. august Hedtofts anerkendelse af det store flertal af dem, der søgte ind til danskheden efter maj 1945. Men samtidig skrev bladet, at »enhver modningsproces kun fremmes af lys og varme. Kort sagt af naturlige vækstbetingelser.« Og det hævdede videre, at store forsideoverskrifter i tyske blade som »bristede sæbebobler« og »drømme er drømt til ende« ikke virkede opmuntrende, ligesom man antydede, at der ikke var sat det fornødne eftertryk bag de danske noter og erklæringer.

Hertil bemærkede »Social-Demokraten« d. 25. august:

»»Flensborg Avis« har alle betingelser for at vide, at dette er urigtigt. Bladet er tilstrækkeligt orienteret til at kende den danske indsats, der er gjort i den sydslesvigske sag, og de værdifulde resultater, der er naaet. Bladet ved, at det er lykkedes Danmark at faa de dansksindedes arbejdsvilkaar lettet paa praktisk talt alle omraader, at mulighederne i flygtningespørgsmaalet er blevet udnyttede med energi, og at regeringspolitiken nu sidst har ført frem til Kiel-overenskomsten, der er tiltraadt af repræsentanter for baade landsregeringen og mindretallet. Bladet ved samtidig, at Danmarks støtte til sydslesvigerne har været og stadig er stigende.

Naar »Flensborg Avis« nu afreagerer sin skuffelse over valgresultatet ved at kaste vrag paa alt dette og mistænkeliggøre den danske regerings gode vilje, saa er det ikke blot urimeligt, det er i virkeligheden lige saa unstændigt som motivet: at vælte ansvaret for bristede aktivistiske illusioner over paa den danske regering.

Regeringen har aldrig villet »varme« mindretallet med falske løfter og store, tomme ord. Den har givet sin gode vilje udtryk i en stadig aktivitet til bedste for danskheden syd for grænsen.«

Sydslesvigsk Udvalg bag Hansen Larsen.

I begyndelsen af september udsendte Sydslesvigsk Udvalg følgende erklæring:

»Paa foranledning af de angreb, der har fundet sted paa formanden, professor Hansen Larsen, tilslutter man sig ganske det af formanden

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

fremsatte synspunkt, at en væsentlig aarsag til tilbagegangen i det danske stemmetal ved sidste valg i Sydslesvig skyldes danske politikere og i særdeleshed statsminister Hedtofts udtalelser, der flittigt er blevet brugt af de tyske partier og den tyske presse i valgkampen.«

Uheldig udtalelse af Münchow.

I »Kristeligt Dagblad« for 9. august fandtes et interview med Sydslesvigsk Vælgerforenings formand, smedemester *Münchow*, der bl. a. udtalte:

»Jeg vil gerne sige, at skulde den dag komme, hvor Sydslesvig paany er et mindretalsproblem og intet andet, skal vi sydslesvigere med andre ord paa ny være henvist til at være »Danmarks forposter mod syd«, vil jeg være den første til at opfordre vore unge til at emigrere til Amerika. Vi vil ikke blive ved ... Vi vil ikke blive ved at tigge Danmark om at hjælpe os. Til syvende og sidst har ogsaa vi vor stolthed.«

I en ledende artikel i »Sønderjyden« d. 16. august, skrevet af kirkeminister *Frede Nielsen*, knyttedes følgende bemærkninger til disse udtalelser:

»Det er heldigvis sjældent at møde noget saa forfejlet og ubetænksomt i grænsepolitik, og vi rejser overfor Münchows udtalelse den skarpeste kritik, selv om vi sætter nok saa megen pris paa personen Münchow. Det har intet med virkeligheden at gøre at fremstille det danske folks storslaaede bidrag til Sydslesvigs danskhed som resultat af tiggeri fra sydslesvigernes side. Bidragene er ydet i dyb forstaaelse for sagen og givet med godt sind og i haabet om stadig vækst og styrke for danskheden i Sydslesvig. Naar førstemanden dernede udtaler sig, som sket er, da er det faktisk at lægge gift for en fortsættelse af denne støtte. Den nærmeste vurdering af Münchows udtalelse er at opfatte den som en rent ud forbløffende ubetænksomhed.

Desværre kan vurderingen ikke blive lempeligere, hvad den første del af udtalelsen angaar. Man skulde forsværge, at en mand med saa mangeaarig indlevelse i grænsepolitik kunde tale saadan. Det er en undergravning af dansk udholdenhed og livsvilje, af mod til selvhævdelse, en underkendelse af værdien i dette at være dansk og tilhøre den danske kulturverden.«

En svensk konservativ røst om Sydslesvig.

Det svenske højreblad »Svenska Dagbladet« behandlede d. 27. august Sydslesvig-spørgsmaalet. Efter at have nævnt valgtallene konstaterede bladet, at der havde indsmuglet sig konjunkturdanskere blandt de danskindede i Sydslesvig, og det udtalte tvivl overfor, om det sidste tal — 75.000 — vil kunne holde. Det sagde videre: »I sin søndagstale havde statsminister Hans Hedtoft utvivlsomt ret i, at den afventende holdning overfor Sydslesvig, som dansk politik officielt har indtaget, har været klog og rigtig.« Bladet mindede om Christmas Møllers stilling til spørgsmaalet og sagde: »Nu efter hans død kan det siges, at han fik ret ogsaa i denne sin sidste strid.« Og senere: »Valgresultatet i Vesttyskland betyder givetvis en skuffelse for Venstre og Det konservative Folkeparti, hvilket sidste ændrede sin holdning efter Christmas Møllers udtræden. Parolen om grænsens fasthed har bestaaet sin prøve.«

Thorkil Kristensen om Sydslesvig.

Fhv. finansminister *Thorkil Kristensen* offentliggjorde den 5. septbr.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

i »Nationaltidende« en kronik om Sydslesvig, som paa velgørende maade skilte sig ud fra Venstres sædvanlige partipolitiske behandling af dette spørgsmaal. Indledningsvis advarede han mod, at man tog valgresultatet i Sydslesvig den 14. august til indtægt *for den ene eller anden retning* i dansk Sydslesvig-politik:

»Sandheden er jo den, at allerede fra i fjor har danskheden i Sydslesvig været inde i *den anden fase* efter krigen, den vaagnende tyske magts fase og derfor den første modgangs fase. Derfor er der frafald; det mere forbigaaende skiller sig nu ud fra det varige. Det er en streng proces for danskhedens forkæmpere at gaa igennem, og for dem, der havde stillet for store forhaabninger, har den maattet medføre en bitter skuffelse.«

— — —

»Der har saa at sige været to lag i danskheden dernede. En kerne, der er holdbar, varig. Og uden om den en skal af det mere konjunkturprægede. Nu er det tydeligt, at skallen slides tyndere i modgangen; derfor bliver helheden noget mindre. Det kan imidlertid godt forenes med, at kernen bevarer sin størrelse, ja maaske vokser i omfang og modenhed«.

Efter en omtale af arbejdet i Sydslesvig indenfor *kernen* fastslog Th. Kr., at opgaverne for dansk politik ogsaa *efter* valget den 14. august stadig maa være de samme, idet dog behovet for et haandslag og en bekræftelse af vor solidaritet vokser. Videre advarede Th. Kr. mod at se spørgsmaalet blot som et *mindretalsproblem*. Selvbestemmelsesretten er stadig en del af Danmarks politik i denne sag, hvilket bl. a. fremgik af statsministerens erklæring i Folketinget d. 8. april i aar.

Th. Kr. fastslog i artiklen, at partiernes fælleserklæring af 29. juni i sin helhed er grundlaget for Danmarks politik.

»Ogsaa vi, der paa et enkelt, men væsentligt punkt, ønskede at gaa videre, maa nu arbejde paa at faa det bedst mulige ud af dette, det øjeblikkeligt foreliggende arbejdsredskab. Kommer der nye situationer, maa vi tage stilling igen ...«

Derefter fremhævede Th. Kr. meget stærkt betydningen af *enighed:*

»Over for udlandet er det naturligvis af stor værdi, at arbejdet paa gennemførelsen af fælleserklæringens program kan foregaa i enighed. Ingen, der færdes blandt udenlandske politikere o. lign., kan undgaa at mærke, hvilken betydning dette har. Det er derfor af stor interesse, om vi kan undgaa *unødig* strid om Sydslesvig. Den principielle uenighed om spørgsmaalet løfteparagraf er jo ikke ophørt, og der kan maaske komme en international situation, hvor dette problem kommer op igen, men foreløbig har vi alle en pligt til at danne en samlet front over for udlandet m. h. t. det, vi er blevet enige om.«

Th. Kr. udtrykte den opfattelse, at baade regering og opposition hver paa sin maade har ansvaret for, at partipolitike stridigheder om denne sag undgaas. »Regeringens er for saa vidt det primære, som det er den, der skal handle. Gør den det paa den maade, den efter fælleserklæringen er moralsk forpligtet til, da har den paa den anden side ogsaa krav paa, at der ikke fra oppositionens side løbes storm mod den med dette spørgsmaal som udgangspunkt.«

I kroniken gennemgik Th. Kr. derefter de omraader, hvor der med hensyn til *flygtningene* og *frihedsrettighederne* skal handles, og han

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

rettede i denne forbindelse den kritik mod regeringen, at den ligesom skulde *drives* til at gøre noget. Kroniken sluttede saaledes:

»Vi skal passe paa, at Sydslesvigsagen ikke udvikler sig til en stor tragedie. Kapitulationen syntes at give dansk kultur den chance, den aldrig for alvor fik i den danske tid, og mange mente, at nu stod man foran det forjættede land. Saa begyndte modgangen, og nu er der en del skuffelse. Det lader sig ikke nægte, at halvheden i dansk politik har bidraget hertil; baade de til tider vage standpunkter og de partipolitiske stridigheder. Fælleserklæringen af 29. juni er lidt mere helstøbt end tidligere dokumenter. Vi kan for vor egen skyld ikke taale, at det nu gaar i fisk ved, at linien ikke følges op. Sydslesvigerne maa ikke tabe deres tro paa Danmark, vi selv heller ikke.«

Man vil se, at Thorkil Kristensens betragtninger er holdt i en rolig tone, og at de indirekte indeholder en afstandtagen fra prof. Hansen Larsens angreb paa statsminister Hedtoft og den støtte, professoren fandt i venstrepressen.

Elin Appel, en afvigende venstrerøst.

Den 12. og 13. september fremsatte folketingsmedlem fru *Elin Appel* paa møder i Hinnerup og *Brabrand* nogle udtalelser uden for det almindelige. Dels udtalte hun sig stærkt kritisk om demokratiet og det politiske arbejde i almindelighed, dels fremsatte hun nogle bemærkninger i forhold til Sydslesvig-spørgsmaalet, som afviger stærkt fra den sædvanlige tale i Venstre.

Saaledes refererede »Politiken« den 14. september et afsnit af talen i Hinnerup:

»Elin Appel erklærede videre, at hun med stigende forfærdelse havde lagt mærke til, hvordan man i stærkere grad i nationalismens misbrugte navn glemmer, at Vesteuropas titusinder af flygtninge ogsaa er mennesker. Her har vi en næste uden for vor dør, og vor eneste og fornemste tanke er, hvordan vi skal sparke ham væk. Hvad er meningen med grænseproblemerne? Flyttes vor grænse længere mod syd, vil mange her komme til at lide uret, og saa begynder de at kræve ret for dem, vi har gjort uret. Det er et spørgsmaal, om ikke de dansksindede sydslesvigere, naar de har faaet taalelige kaar, maa tage den uret paa sig og blive for ikke at gøre andre uret. Saa kan de skabe en bro af taknemlighed til Tyskland.«

I Brabrand udtalte hun ifølge »Aarhus Amtstidende« bl. a.:

»I Sydslesvig-spørgsmaalet kan vi maaske komme ind i en fase, hvor vi kan naa et stykke ad fordragelighedens vej. Jeg anser Kiel-overenskomsten som en udstrakt haand. Bliver den holdt, giver den betingelser for at pleje kulturel og politisk frihed. Jeg synes, at det næsten er en haan mod sydslesvigerne, hvis man siger, at Hedtoft har gjort dem tyske. De lader sig ikke rende over ende af en enkelt mand. Tilbagegangen i stemmetal dernede er noget ganske menneskeligt. Danskheden fik et tilløb af mennesker, der troede, der vilde ske noget billigt og i en fart. Men lad os blot komme over denne konjunkturrand, naar vi beholder den faste kerne. Men naturligvis har regeringens tøvende holdning haft indflydelse paa udviklingen dernede. Meget værdifuldt er det, at skolearbejdet dernede gror støt frem og giver et stadig solidere fundament at bygge videre paa.«

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Militærspørgsmaalet.

Angreb paa forsvarsminister Rasmus Hansen.

I »Dansk militært Månedshefte« for august rettedes et angreb paa forsvarsminister *Rasmus Hansen* for sammensætningen af den kommission, der skal undersøge, om soldaternes tjenestetid udnyttes forsvarligt. Dels hævdedes, at kommissionen savnede det sagkyndige islæt, dels bestredes de tre militære medlemmers kvalifikationer, og artiklen antydede, at ministeren tog politiske hensyn ved sine udnævnelser.

Dette angreb blev fulgt op af »Berlingske Aftenavis«, som i en reportage d. 20. august fortalte, at forsvarsministeren nærede mistillid til officererne, der paa deres side saa med stigende forundring paa hans dispositioner. Bladet nævnte nogle konkrete eksempler paa, at forsvarsministeren ved forskellige udnævnelser m. v. havde taget hensyn til »personlige og politiske venner«. Senere krævede »B. T.« (!), »København« og »Sorø Amtstidende« Rasmus Hansens afgang som minister.

Der er her utvivlsomt tale om, at en vis utilfredshed i visse officerskliker har faaet udtryk og er blevet udnyttet af de nævnte blade — vel som et led i den optakt til valgkamp, man i sommer har kunnet iagttage i den borgerlige presse. Det bør dog noteres, at *ingen navngivne politikere* har lagt navn til angrebene, som størstedelen af pressen iøvrigt heller ikke har deltaget i, og som savner ethvert sagligt grundlag.

Om angrebet i »Berlingske Aftenavis« udtalte Rasmus Hansen den 23. august til »Social-Demokraten«:

»Jeg ser ingen grund til at fremsætte udtalelser i anledning af artiklen i »Berlingske Aften« i lørdags. Generalløjtnant Gørtz, generalmajor Møller og krigsministeriets direktør, oberst Thygesen, har i dag meddelt mig, at de beklager en saadan artikel, og jeg har intet at føje hertil. Jeg kan begrænse mig til at lade beklagelsen tale for sig selv.«

»Berlingske Aftenavis« bragte 24. august et nyt angreb paa Rasmus Hansen, gaaende ud paa, at der efter hans ordre var givet DUI tilladelse til at anvende Rosenborg eksercerplads til boldspil, medens andre organisationer var udelukkede. I »Social-Demokraten« d. 25. august bekræftede Rasmus Hansen, at denne tilladelse var givet, men at bladets øvrige fremstilling var forkert. Ministeren sagde herom:

»Da jeg undersøgte sagen, viste det sig. at en række foreninger, som tidligere havde haft tilladelse til at benytte Rosenborg eksercerplads til idræt, havde faaet besked om, at dette ikke kunde lade sig gøre. Grunden til dette standpunkt var, at græstæppet paa pladsen gror paa et meget tyndt muldlag, og pladsen bliver derfor ved for stærk brug slidt op. Da den mulighed for brug, der var til stede, ogsaa skal udnyttes af det indkvarterede mandskab, var det ikke muligt at tillade, at pladsen af foreninger bruges i samme omfang som tidligere; men vi skønnede her i ministeriet, at der ikke kunde være noget i vejen for at lade børn indtil 14 aars alderen, naar de var under ledelse af en voksen, i et begrænset tidsrum spille haandbold paa pladsen. I overensstemmelse hermed blev det meddelt DUI, at de kunde benytte pladsen 3 gange ugentlig for børn indtil konfirmationsalderen.

Afgørende for dette standpunkt var, at det drejede sig om børn fra den indre by, idet disse børn savner sportsplads i nærheden af deres hjem. Hvis der fra andre institutioner, som varetager interesser for børn

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

i den indre by, kommer henvendelse om at faa samme ret til at benytte pladsen til idrætsøvelser, vil tilladelse blive meddelt i det omfang, i hvilket det kan lade sig gøre.«

Angreb paa forsvarskommissionen.

Den 26. august offentliggjorde »Information« en artikel af chefen for kystflaaden, kontreadmiral *Bjørn Andersen*, som heri meget rigtigt gjorde opmærksom paa, at forsvarskommissionen havde et andet grundlag for sit arbejde efter Danmarks tilslutning til Atlantpagten. Men efter forskellige militære betragtninger drog han den konklusion, at forsvarskommissionen ikke skulde have tænkt paa dette ændrede forhold, men fortsatte sit arbejde, som intet var sket. Den burde efter hans opfattelse indskrænke sig til at finde ud af, hvor mange penge og hvor mange mand vi kunde ofre og saa overlade det til de sagkyndige i samarbejde med vore allierede at udarbejde forslag. Han sluttede sin artikel:

»Det, der foregaar nu, hvor forsvarskommissionen bestemmer baade, hvor mange penge der maa ofres, og hvorledes forsvaret skal se ud, uden at man i forvejen har ført indgaaende forhandlinger, baade strategiske, taktiske og tekniske med vore fremtidige allierede, staar for mig som et ganske utilbørligt dilettanteri.

Derfor, jo før forsvarskommissionen begrænser sin virksomhed, som ovenfor anført, des bedre.

Naar gennemarbejdede forslag fra de sagkyndige foreligger, men ikke før, kan kommissionen tage fat igen i fuldt omfang for at forberede Rigsdagens behandling af disse.«

Artiklen fandt en vis tilslutning i »Information« og »Politiken«, men alle de fire gamle partiers ordførere i forsvarskommissionen tog bestemt afstand — paa linje med forsvarsminister *Rasmus Hansen*, som til »Social-Demokraten« udtalte (27. august):

»Admiral Bjørn Andersen har fuldkommen ret, naar han siger, at forsvarskommissionen nu arbejder paa et helt andet grundlag, end da den blev nedsat i 1946. Det er et standpunkt, som regeringen har hævdet gang paa gang. Kommissionens arbejdsgrundlag blev ændret, da der aabnede sig muligheder for et skandinavisk forsvarssamarbejde, og da forhandlingerne derom kom i gang, erklærede regeringen, at det ikke var muligt at afslutte forhandlingerne om en ny forsvarsordning, før man kendte udfaldet af de skandinaviske forhandlinger. Da disse forhandlinger som bekendt ikke førte til det resultat, vi havde haabet paa, og forhandlingerne om Danmarks tilslutning til Atlantpagten derefter kom i gang, var det givet, at drøftelserne i forsvarskommissionen om en ny forsvarsordning maatte udskydes, til forhandlingerne om Atlantpagten var afsluttet.

Dette standpunkt blev forøvrigt mistænkeliggjort fra forskellig side; men det glæder mig, at Bjørn Andersen nu i virkeligheden erklærer, at der af regeringen ved udsættelsen er handlet paa forsvarlig maade.

Da Danmark havde vedtaget at tilslutte sig Atlantpagten, var vi naaet til det tidspunkt, hvor det var rimeligt at sætte fart i forsvarskommissionens arbejde, og derfor er der siden foraaret arbejdet saa energisk, som det har været muligt. Jeg anser det for givet, at vi i en overskuelig fremtid vil kunne tage stilling til en række af problemerne i forbindelse med en ny forsvarsordning. Men jeg har paa den anden side ikke været i tvivl om, at forhandlingerne mellem Atlantpagt-landene kan faa et forløb, som gør det hensigtsmæssigt at lade løsningen af visse forsvarsproblemer

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

som det vil være hensigtsmæssigt, at landet paatager sig, og disse forhandlinger kan selvfølgelig paavirke den nye forsvarsordning.

Foreløbig forhandles i Washington om organisering af Atlant-pagtens udenrigspolitiske og militære institutioner. Først naar det er fra haanden — og det synes tidligst at kunde ske i løbet af efteraaret — kan der tages fat paa en drøftelse af fordelingen af de militære opgaver, der kan blive tale om medlemsstaterne skal paatage sig.«

Om de amerikanske vaabenleverancer kunde ministeren intet bestemt sige paa nuværende tidspunkt udover, at de vilde komme til at paavirke vurderingen af de militære opgaver, Danmark kan paatage sig.

Om de meget omtalte jet-jagere oplystes, at de vilde blive leveret i løbet af de kommende maaneder, og at de var ønsket nu af flyverledelsen, for at flyverne og mekanikerne kunde gøre sig bekendt med deres teknik og foretage øvelser. Saalænge vi ikke har et radarnet, er der grænser for øvelsernes omfang, men alligevel vil anskaffelsen af jet-jagerne give betydelige træningsmuligheder allerede nu.

Rasmus Hansen fremhævede vedrørende hjemmeværnet, at der paa Rigsdagen var enighed om, at det ikke maatte sammensættes ensidigt, og at de folkelige organisationer, herunder ogsaa de faglige, i videst mulig udstrækning burde drages ind i opbygningsarbejdet, »saaledes at bl. a. arbejderne og bønderne i rimeligt omfang blev repræsenteret saavel indenfor befalingsmandskorpset som blandt de menige.

Det maa derfor skyldes mangel paa kendskab til disse forudsætninger, naar jeg er blevet angrebet for, at der er udfoldet bestræbelser for bl. a. gennem fagforeningerne at faa arbejderne repræsenteret paa passende maade i befalingsmandskorpet.«

Det har ikke været tanken, at hjemmeværnet skulde domineres af fagmilitære. Det er planlagt som et folkeligt korps, og derfor maa de civile instanser, som loven indeholder bestemmelser om, indtage en fremskudt plads.

I anledning af kritiken for at beskæftige sig med petitesser og for at tilsidesætte de militæres dispositioner udtalte Rasmus Hansen, at han modtog mange henvendelser om militære detailproblemer, og at han ansaa det som sin pligt som parlamentarisk minister at beskæftige sig med disse henvendelser, bl. a. for at bidrage til bedre forstaaelse mellem værnene og befolkningen. Det var ogsaa rigtigt, at han havde ændret militære chefers dispositioner. Det skyldtes ikke uvilje overfor befalingsmændene, men at den militære vurdering ikke altid faldt sammen med den civile befolknings vurdering. Bevæggrunden havde været ønsket om at undgaa gnidninger mellem værnene og befolkningen, og der var taget hensyn til, at militære interesser ikke blev gaaet for nær.

Om kritiken mod befalingsmændene fra offentlighedens side udtalte Rasmus Hansen, at noget af den skyldtes en negativ indstilling og ønsket om at undergrave bestræbelserne for at faa skabt en forsvarsordning. Der var intet at sige til, at en saadan kritik irriterede befalingsmændene. Hertil føjede han:

»Kritik er imidlertid ikke udelukkende af det onde. Der fremkommer ogsaa kritik, som der kan være god grund at lytte til, og jeg anser det for ovenud uheldigt, hvis ogsaa denne irriterer eller endog, som en artikel i »Dansk militært Maanedshæfte« giver anledning til at kunne tro, af nogle officerer optages som en fornærmelse.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

blive afhængig af, hvad man maatte naa til enighed om mellem disse lande.

Hvis admiral Bjørn Andersen havde spurgt mig, saa vilde jeg have fortalt ham, at der hidtil af forsvarskommissionen ikke er truffet beslutninger af nogen art, som foregriber resultaterne af de drøftelser, der er sandsynlige i den nærmeste fremtid blandt Atlantpagt-landene. Og jeg synes derfor godt, at admiralen kunde have sparet sig bemærkningen om »utilbørligt dilettanteri«. Den er nemlig sagligt ubegrundet, og den fremkommer kun, fordi admiralen, inden han satte sig til skrivebordet, ikke har skaffet sig fornøden orientering, hverken hos mig eller hos chefen for søværnskommandoen, viceadmiral Vedel.«

Ogsaa chefen for søværnet, viceadmiral *Vedel*, tog i en kort udtalelse i »Information« afstand fra Bjørn Andersen, hvis indlæg »Berlingske Tidende« d. 28. august betegnede som *et vaadeskud!*

I en artikel fra den konservative generalkorrespondance (her fra »Fyens Stiftstidende« d. 30. august) fik Bjørn Andersen disse kraftige ord med paa vejen:

»Kontreadmiralen er et nyt eksempel paa, hvor uheldige fremgangsmaader officerer kan vælge i deres iver for at tjene deres land og dets forsvar. Han burde have skaffet sig oplyst, hvordan den virkelige situation er, før han drog i leding. Nu har han ikke opnaaet andet end at skaffe hjælp til radikale henholdenheds-manøvrer, hvilket næppe havde været hans mening. Han har affyret en salut i blinde og støttet, hvad han ikke kan have ønsket. Hans artikel var ord i utide.«

Forsvarsminister Rasmus Hansen om forsvarsproblemerne.

Den 4. septbr. bragte saavel »Social-Demokraten« som »Nationaltidende« et interview med forsvarsminister *Rasmus Hansen*. Paa grundlag af »Social-Demokraten« bringer vi i det følgende nogle af Rasmus Hansens udtalelser.

Han fremhævede med udgangspunkt i kontreadmiral *Bjørn-Andersens* artikel (se ovenfor), at en række af den nye forsvarsordnings problemer maa løses under hensyntagen til samarbejdet i Atlant-unionen. Dette betød dog ikke arbejdets standsning. Af spørgsmaal, som kunde behandles allerede nu, nævnte Rasmus Hansen: dannelsen af et nyt samlet forsvarsministerium til afløsning af de nuværende to militære ministerier, den nye personelordning, forsvarets militære ledelse, visse materielindkøb, opbygning af et enhedsflyvevaaben og de værnepligtiges uddannelse. Paa spørgsmaalet, om nogle af Atlant-unionens medlemsstater kan træffe afgørelse om formerne for den danske forsvarsordning, svarede ministeren:

»Det dokument, hvori den amerikanske udenrigsminister Dean Acheson indbød Danmark til medlemsskab i Atlant-unionen, fremhævede, at hvert land selv maa træffe afgørelse om de militære forpligtelser, det vil paatage sig, og der foreligger intet om, hvor store disse forpligtelser kan blive. Derimod er det almindelig bekendt, at den amerikanske regering har det synspunkt, at de ikke for noget land bør være af et saadant omfang, at de fører til forringelse af det sociale niveau. Noget helt andet er, at Danmark ved at gaa ind i Atlant-unionen har forpligtet sig til militært samarbejde med de andre medlemsstater med det formaal at bidrage til konsolidering af freden. Deraf følger naturligvis, at Danmark maa gaa ind i drøftelser om de militære opgaver,

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Der er hos et overvejende flertal paa Rigsdagen og hos et flertal i befolkningen vilje til at skabe den forsvarsordning, som det for vort land vil være rimeligt at have under de foreliggende omstændigheder.

Men deraf følger ikke, at befolkningen ogsaa vil godkende enhver militær tradition fra en svunden tid. Der er selvfølgelig en række militære problemer, som kun fagmænd paa grund af deres uddannelse og indsigt vil være i stand til at træffe afgørelse om, men et forsvar har ogsaa en række problemer, som befolkningen har en ubestridelig ret til at faa indflydelse paa. Befalingsmænd indenfor hæren er, ligesom andre tjenestemænd, befolkningens medarbejdere og ikke dens herrer. En holdning, som i realiteten betyder en afvisning af befolkningens ret til at udøve et skøn, betyder i virkeligheden en afvisning af folkestyrets afgørende princip.«

Konservativ tilrettevisning til Venstreblad.

Den 3. september indeholdt »Fyns Stiftstidende« følgende ledende artikel:

»Tiaarsdagen for den anden verdenskrigs udbrud blev som naturligt er mindet i næsten alle danske blade. Ogsaa i de socialdemokratiske, der benyttede lejligheden til at udtrykke glæde over, at de demokratiske lande nu gennem Atlantpagten har sikret sig imod at komme ud for samme skæbne som demokratierne i 1939. Dette har hensat det efterhaanden over-chauvinistiske Venstreblad »København« i en forargelse, der bl. a. giver sig udtryk i følgende linjer:

»Naar Atlantpagten kommer paa tale, burde Hans Hedtoft og hans følge beskæmmet bøje hovedet. Det fejlsyn, de der havde, burde diskvalificere dem til at have styret i Danmark, men saa klog af skade, at man sætter fejlsynets mænd fra styret, er man ikke blevet her og i andre lande, skønt man i begivenhedernes forløb har det bedste bevis for, hvor skæbnesvangert det er at have folk ved styret, som lever paa dogmer og teorier, og som skal tvinges til at gøre det rigtige«.

Lad det være sagt straks og med tydelighed, at denne form for polemik overlader vi gerne til venstrepressen. Vi er rygende uenig med statsminister Hedtoft, naar det gælder hans socialisme, og vi ønsker ham og hans regering det hurtigst mulige nederlag paa en forfejlet økonomisk politik, men vi ønsker ham ikke mistænkeliggjort hverken som dansk mand eller som ærlig tilhænger af den udenrigspolitik, der i dag er Danmarks. Det er rigtigt, at statsministeren i sin tid kæmpede heroisk for at faa skabt den nordiske forsvarsalliance, men det er ligesaa uomstødeligt, at da denne mulighed var borte, satte han al sin evne og sin stilling i Socialdemokratiet ind paa at føre Danmark ind i Atlantblokken. »København« ved ligesaa godt som andre, at det ikke var noget let job, og sandheden er jo, at vi alle bør være Hedtoft taknemlig for, at han klarede det blandt sine egne.

Forøvrigt kunde vi nævne »København« nogle navne paa meget fremtrædende venstremænd, der var særdeles matte i koderne, da vor udenrigspolitiske skæbne skulde afgøres for nogle maaneder siden og som i dag i mindst ligesaa høj grad »burde bøje hovedet beskæmmet, naar der tales Atlantpagt«.

Knud Kristensen og Venstre.

Ved Venstres amtsmøde i Ebeltoft den 5. septbr. fremsatte fhv. statsminister *Knud Kristensen* nogle udtalelser, hvori han bl. a. angreb statsminister Hedtofts Sydslesvig-politik. Han benyttede ogsaa lejligheden til at sige følgende om sit syn paa Venstre:

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

»Det er rigtigt, at jeg ikke paa alle omraader er fuldt enig med Venstres rigsdagsgruppe. Men jeg ønsker dog at sige, at Venstre alligevel er langt det bedste af de partier, vi har. Jeg haaber, at Venstres stilling vil blive styrket til gavn for de principper, vi hylder, og til gavn for hele vort samfund.«

Venstres landsmøde.

Venstre holdt sit landsmøde i Aarhus 12. og 13. september, hvor *Edvard Sørensen* valgtes til ny formand for Venstres landsorganisation efter *Knud Kristensen*, og hvor en politisk udtalelse vedtoges. Som flere kommentarer straks gjorde opmærksom paa, maa man af den stilling, Venstre tog i udtalelsen navnlig til den økonomiske politik, men ogsaa i nogen maade til Sydslesvig-spørgsmaalet, formode, at Venstre lagde op til konflikt med regeringen. Paa den anden side var dels udtalelsens delvis forsigtige formulering, dels andre forhold vedrørende landsmødet tegn paa, at partiet ikke staar saa stærkt, som det gerne vil give det udseende af. I det følgende skal gøres opmærksom paa de mest karakteristiske træk ved mødet.

Knud Kristensen om samarbejde og om Venstres muligheder.

I sin beretning paa landsmødet udtalte *Knud Kristensen* ifølge »Fyns Tidende« bl. a.:

»Der tales om nødvendigheden af et samarbejde. Jamen, det kommer dog an paa, hvad der skal samarbejdes om. Man maa ikke sætte sig uden for, siges der. Nej, men det første og fremmeste er, at vi arbejder for det rigtige. Der maa være grænser for indrømmelserne. En opposition, der skal leve af at formindske regeringens dumhed eller fejlgreb — den er der ingen fremtid i. Vi maa efter min opfattelse tilrettelægge vor politik saaledes, at vælgerne ved, hvor de har os.«

Knud Kristensen opstillede spørgsmaalet: »Hvilke muligheder har Venstre i dag?« — og gav selv følgende saare beskedne svar: »Efter min opfattelse har vi gode muligheder for at blive et sundt og stærkt parti. Til syvende og sidst er det vælgerne, som staar bag et parti, der giver det slagkraft.«

Han gentog beklagelsen af partiernes Sydslesvig-fælleserklæring af 29. juni og ligeledes sin erklæring om, at »der gives ikke bedre parti i Danmark end Venstre.«

Edvard Sørensen om Venstres linje.

Paa landsmødet talte *Edvard Sørensen* om Venstres rigsdagspolitik. Der er kun grund til at hefte sig ved et par passager i hans tale (her fra »Fyns Tidende«):

»Hvis der er vilje bag den, saa betyder fælleserklæringen (om Sydslesvig) en forbedring i forhold til oktobernoten. Men Venstres særudtalelse er naturligvis linjen for vort fremtidige arbejde.«

— — —

»Nu tales der om valg igen. Det er muligt, regeringen ønsker valg og vil løbe fra ansvaret. Det kan ogsaa være, at det blot er en trusel mod oppositionen. Men trusler virker i hvert fald ikke over for os. Vi

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

ønsker at føre den politik, som vi anser for rigtig. Men vil regeringen skabe en valgsituation, da er Venstre rede. Vi er vel det eneste oppositionsparti for øjeblikket, og vi indbyder til samarbejde paa liberalt grundlag og til gennemførelse af sydslesvigernes krav.«

Har Venstre toppet organisatorisk?

Paa landsmødet aflagde redaktør *Holger Sørensen* beretning om organisationsarbejdet. Han oplyste, at Venstre de sidste 10 aar havde haft en medlemsfremgang paa godt 70.000 medlemmer. Det sidste aar havde fremgangen imidlertid kun været 960, og det samlede medlemstal var 199.002 pr. 1. juni i aar. Siden havde der dog været en ny fremgang, saa de 200.000 var passeret. (Men man vil se, at sammenlignet med de 70.000 paa 10 aar er fremgangen sidste aar meget beskeden). Antallet af lokale vælgerforeninger var sidste aar øget med 7 til 594.

Formandsvalget m. v.

Venstres landsmøde valgte rigsdagsgruppens formand *Edvard Sørensen* til formand ogsaa for landsorganisationen. Han fik 287 stemmer, medens 181 faldt paa *Thorkil Kristensen*. (Se »Ledende venstreblads kølige kommentar« nedenfor).

Til næstformand valgtes eenstemmigt redaktør *S. P. Quist*, Odense. Til hovedbestyrelsen valgtes bl. a. fhv. landbrugsminister *Erik Eriksen* og *Thorkil Kristensen*.

Den afgaaende formand, *Knud Kristensen*, udnævntes til æresmedlem.

Ny kraftanstrengelse for »København«.

For det nedsatte rekonstruktionsudvalg vedrørende Venstres blad i hovedstaden, »København«, aflagde folketingsmand *Thisted Knudsen* beretning. Paa udvalgets vegne stillede han et forslag, hvorom referaterne ikke oplyser andet, end at det fik tilslutning fra landsmødet, der »indtrængende anmodede kredsforeningerne om at gennemføre planen om sikring af flere abonnenter.«

Professor Savory paa landsmødet.

Det engelske Sydslesvig-interesserede underhusmedlem prof. *Savory* talte den 13. september paa Venstres landsmøde — hovedsagelig paa linje med de danske aktivisters opfattelse.

Udtalelse fra Venstres landsmøde.

Venstres landsmøde vedtog den 13. september eenstemmigt en ret omfattende politisk udtalelse, hvori det til indledning hedder (fremhævelserne af os):

»Venstres landsmøde kræver nu som før en virksom støtte til vore sydslesvigske landsmænd, derunder hjælp til deres krav om adgang til med international sikring at øve selvbestemmelsesret under demokratiske vilkaar, naar afklaring har fundet sted. *Man beklager dybt, at regeringens og Rigsdagens flertal vedblivende hindrer denne støtte,* saa meget mere som selvbestemmelsesrettens anerkendelse utvivlsomt *vilde bane vej* for de øvrige sydslesvigske ønsker: den haardt tiltrængte fjernelse af flygtningene, en administrativ adskillelse mellem Sydslesvig og Holsten og en effektiv ordning af landsdelens forhold, der sikrer frihed og lige vilkaar for de forskellige nationaliteter i landsdelen. Derigen-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

nem vil man tillige give de dansksindede sydslesvigere en paakrævet fortrøstning i fremtiden. *Regeringens tøven har vakt ængstelse blandt de dansksindede i Sydslesvig*, og hurtig handling er nu paakrævet. Det er Danmarks nationale pligt og en afgørende statspolitisk interesse at give danskheden i Sydslesvig haab, styrke, kraft og udholdenhed i den nationale kamp, der skal føres i kommende tider.«

Derefter gives tilslutning til Atlantpagten og udtales ønske om en snarlig ordning af dansk forsvar. I det følgende gives tilslutning til en revision af grundloven »med det formaal at skabe en fastere udbygning af de borgerlige frihedsrettigheder og en styrkelse af Rigsdagens kontrollerende myndighed.« Der kræves sikring af ejendomsretten, og prøvelsesretten for domstolene til værn om de grundlovsmæssige rettigheder kræves udvidet. Endelig kræves adgang til folkeafstemning, og samtidig »*maa der med bevarelse af naturlig sammenhæng i den forfatningsmæssige udvikling sikres Folketinget en ledende stilling* i det politiske arbejde.« En ny og bedre valglov maa tilvejebringes.

Udtalelsens største og vigtigste afsnit omhandler den økonomiske politik, hvorom det først hedder:

»Overfor den vidt udbredte tendens til socialisering og statsformynderi er Venstre fremdeles den afgjorte modstander. Genopbygningen efter krigs- og besættelsestidens ødelæggelser er paakrævet, men svækkes gennem *regeringens standsning af Venstre-regeringens dybtgaaende saneringsarbejde*. Landsmødet beklager, at *de muligheder for en afvikling af restriktionerne, der skabtes gennem Venstre-regeringens økonomiske politik, ikke er udnyttet*, og henstiller til Venstres rigsdagsgruppe i den kommende samling fortsat at gøre en kraftig indsats for bl. a. *ved revisionen af pris- og vareforsyningslovene at bane vej for den af Venstre-regeringen planlagte snarlige afvikling af de opretholdte mange unødvendige produktions- og forbrugsmæssige indgreb*. Regeringen har gennem den førte økonomiske politik og administration forhalet et prisfald og den genskabelse af danske eksport-erhvervs konkurrenceevne, der er forudsætningen for en varig og sund beskæftigelse og betingelse for bedre kaar for alle samfundsklasser. Hvis den politiske linje, regeringen følger, ikke ændres, forudsiger Venstre omfattende økonomiske vanskeligheder med stor arbejdsløshed og fornyede statsindgreb i stedet for *en afvikling af de nuværende tilskudsordninger og en yderligere nedsættelse af de direkte skatter*.«

I de følgende sætninger prises det frie næringsliv, og »tvangsøkonomien« fordømmes. »Med socialiseringen kan der følgelig ikke gaas paa akkord.« Regeringens »bebudelse« af ny massearbejdsløshed er »vidnesbyrd om uholdbarheden i de principper, regeringen har lagt til grund for sin økonomiske politik.« Til pengepolitikken toges stilling paa følgende maade:

»*Den af regeringen gennemførte inflationspolitik maa bringes til ophør*, og ligevægt sikres mellem varemængde og pengemængde, mellem produktion og forbrug og mellem eksport og import, saaledes at vor betalingsbalance kan bringes i orden paa et holdbart og naturligt grundlag. Marshall-hjælpen, der er en midlertidig hjælp til selvhjælp, bør hverken anvendes til en kunstig oppustning af købeevnen eller *til en omfattende statsfinansiering af erhvervslivet*, men til genskabelse af sundheden i vort pengevæsen, idet Danmark derved opfylder Marshallplanens første og grundlæggende formaal, nemlig det at berede vej for en afvikling af restriktioner og skabe mulighed for en friere handels-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

omsætning. Hvis Danmarks økonomiske politik ikke tilrettelægges med det formaal for øje, vil al tale om økonomisk genopbygning være ord uden indhold.«

I de afsluttende afsnit tales ganske vist om, at »syge, svage og gamle skal hjælpes i saa høj grad, som hensynet til erhvervslivets sundhed og bærekraft betinger«, men det fastslaas ogsaa, at »staten og de øvrige offentlige kasser administrerer i dag i forhold til tidligere tider en uforholdsmæssig stor andel af den samlede nationalindkomst.« Der kræves forenkling, billiggørelse og decentralisering af administrationen, og »*skatterne bør nedsættes*«. (Alle fremhævelser foretaget her.)

Ledende venstreblads kølige kommentar.

»Fyns Tidende« bragte i en ledende artikel den 14. september en bemærkelsesværdig kølig kommentar til Venstres landsmøde. Der klages over, at beretningsaflæggelserne tog for lang tid, og at saa forholdsvis faa »almindelige vælgere« lod deres røst høre. »Vi tror, partiet gør vel i at huske, at ikke det meget, men det *mangfoldige*, er ganske godt ved en saadan lejlighed.«

Om formandsvalget og den nye formand skrives følgende, der ikke ligefrem aander *stor* begejstring:

»Der skulde vælges ny formand. Knud Kristensen havde allerede sidste aar bebudet, at han agtede at trække sig tilbage. Der bragtes flere i forslag. Resultatet blev, at Edv. Sørensen valgtes med et meget stort stemmetal. Afgørende for hans valg var det, at han var formand for rigsdagsgruppen. Fra flere sider blev der lagt stærk vægt paa, at det vilde være uheldigt at have een formand for partiet og en anden for organisationen. Der er jo gennem de sidste ændringer i landsorganisationens vedtægter sket dette, at vælgernes repræsentanter gennem hovedbestyrelsen er draget mere ind i det politiske arbejde, end tilfældet før har været. Man mente, det vilde være rigtigst, at ledelsen fandtes paa Rigsdagen for derigennem bedre at kunne skønne over, hvornaar hovedbestyrelsen burde kaldes ind.«

Om den politiske udtalelse skrives, at der viste sig »meget fast enighed om den«, og efter et referat af dens hovedlinjer slutter den ledende artikel:

»Det er en god udtalelse. Paa den gaar Venstre ud i arbejdet eller til valg, hvis regeringen ønsker dette. Det er jo den, der bestemmer. Vi tager vort standpunkt ud fra saglige hensyn og ikke efter, hvad der passer hr. Hedtoft. En opposition, der lod sig bestemme af hensynet til valg eller ikke valg, vilde overhovedet ingen opposition være.«

Artiklen faar sin særlige interesse derved, at »Fyns Tidende« redigeres af Venstres næstformand, redaktør Quist!

Andre kommentarer.

I sin reportage om Venstres landsmøde skrev »Politiken« den 14. september, at »Venstre synes at have indstillet sig paa at fremkalde et efteraarsvalg.«

»Social-Demokraten« kaldte den 14. september Venstres politiske udtalelse for »floromvunden«, men fandt dog samtidig, at dens stillingtagen til vareforsyningsloven og pengepolitikken »maa opfattes som en sabotagebebudelse, der omsat i handling vil føre til konflikt.«

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

ARBEJDER-BEVÆGELSEN

Arbejdernes Oplysnings Forbund
har udsendt beretning for sin femogtyvende aars virksomhed, nemlig for aaret 1948—49. Beretningen giver udtryk for en overordentlig omfattende og mangesidet virksomhed, som er anerkendelse værd. Af beretningen kan nævnes, at der har været gennemført 215 gratis foredragsrækker paa landet. Der har ialt været afholdt 942 møder med et samlet tilhørerantal paa 28.260. Sjælland har haft 40 foredragsrækker, Bornholm 2, Lolland-Falster 13, Fyn 23 og Jylland 137. Emnerne har været: »Hverdagens folkestyre« 82 foredragsrækker, »Den nye verden« 40, »Fremtidens Danmark« 40, »Rigsdagen og dens arbejde« 38, »Danmarks jord til det danske folk« 12, og »Danmarks folkestyre« 3. 76 landkommuner, der ikke kunde faa foredragsrækker, har i stedet ved AOF's foranstaltning faaet enkeltforedrag om aktuelle spørgsmaal. I 57 tilfælde har man været behjælpelig med indledere til de første studiekredsmøder. I 209 landkommuner har der været 194 studiekredse, hvoraf 67 fik tilskud ifl. aftenskoleloven. Der var 45 aftenskoleklasser, 16 aftenhøjskolehold og 77 kursus af forskellig art. Deltagerantallet var 5.042, heraf 2.224 kvinder.

I byerne har der været betydelig fremgang for foredragsvirksomheden. I 1946 var tallene paa foredrag og tilhørere 367 og 43.726. I 1947 henholdsvis 389 og 48.697. I det nu afsluttede beretningsaar 453 og 56.217. I 96 AOF-afdelinger har der været 452 studiekredse, deraf 407 som aftenskoleklasser, 870 aftenskoleklasser i 61 skoler, 697 kursus, 27 aftenhøjskoler med 95 klasser, med ialt 35.953 deltagere, heraf 15.736 kvinder. Hertil kommer København med 805 studiekredse og undervisningshold.

Kursusvirksomheden paa højskolerne har været rekordagtig. Bortset fra en række sommerkursus og skoler af særlig karakter har der været afholdt 46 kursus med 3.633 deltagere.

Paa Roskilde højskole er sket forstanderskifte pr. 1. juni, idet forstander Gammelgaard har trukket sig tilbage, og Frode Kristensen er udnævnt til hans afløser. Gammelgaard vil dog fortsat virke ved undervisning, idet han vil fortsætte sin virksomhed som konsulent for fængselsvæsenets undervisning.

Nationalbankdirektør C. V. Bramsnæs, der har været formand for AOF's bestyrelse i de forløbne 25 aar, har trukket sig tilbage og er blevet afløst af fiskeriminister Chr. Christiansen. Bramsnæs er udnævnt til æresmedlem af bestyrelsen.

Radioraadsvalg — radiokongres.

Den 31. marts 1950 udløber det nuværende radioraads funktionsperiode, og et nyt skal udnævnes. 6 af raadets 16 medlemmer betragtes som lytternes særlige repræsentanter og udnævnes efter indstilling fra lytterorganisationerne og paa grundlag af deres medlemstal. Afgørende for det nye radioraads sammensætning bliver medlemstallet pr. 31. december i aar, og der foregaar derfor i dette efteraar en livlig kampagne fra lytterorganisationernes side for at hverve flest mulige medlemmer. Dette gør sig saa meget stærkere gældende, som det bliver det første »kampvalg« siden 1937, da Arbejdernes Radioforbund med et medlemstal paa ca. 112.000 sikrede sig to mandater i radioraadet.

Disse to mandater raader forbundet fremdeles over, og de beklædes for tiden af forbundets formand, direktør *Peder Nørgaard*, og af landstingsmand *Ernst Christiansen*. Kampagnen i efteraaret gælder dels bevarelsen af de to mandater, dels eventuel erobring af et tredje. I denne

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

forbindelse kan gøres opmærksom paa, at i 1937 rykkede de to arbejderlytterrepræsentanter ind i raadet med hver ca. 56.000 medlemmer bag sig, medens de øvrige lytterrepræsentanter hver havde knap 40.000 medlemmer bag sig. Et fremstød skulde saaledes ikke være udelukket.

Det kommende radioraadsvalg var først og fremmest det, der prægede Arbejdernes Radioforbunds kongres i København den 20. og 21. august.

Her mødtes ca. 350 repræsentanter for ialt ca. 400 lokalafdelinger. I beretningen kunde der ses tilbage paa en livlig virksomhed dels for overfor og indenfor radioen at hævde forbundets standpunkt: alsidighed og frisind i radioen, dels i klubberne, der paa mange omraader, ikke mindst de tekniske, staar til medlemmernes raadighed med værdifuld bistand. Der blev ogsaa peget paa forbundets landsomfattende hjælpefondsarbejde, hvorigennem 4000 gamle og syge har modtaget gratis radioapparater i de snart 25 aar, forbundet har eksisteret.

Paa kongressen vedtoges et manifest til radiolytterne, som vi skal bringe i næse nr. af Sociald. Noter sammen med andet stof af interesse i forbindelse med radioraadsvalget. Som forbundets kandidater til dette opstilledes følgende:

1. direktør Peder Nørgaard, København,
2. landstingsmand Ernst Christiansen, København,
3. sekretær Ivan Hansen, Aarhus,
4. forbundssekretær Svend Christensen, København,
5. cigarmager Henry Bahnsen, Horsens,
6. forretningsfører Axel B. Petersen, København,
7. overpostbud P. K. Tøfting, Aalborg.

Socialdemokratiet anbefaler indmeldelse i Arbejdernes Radioforbund.

I anledning af radioraadsvalget har statsminister *Hans Hedtoft* fremsat følgende udtalelse:

»Jeg udtaler min glæde over det arbejde, Arbejdernes Radioforbund i den danske arbejderbevægelses navn har udført i radiofonien, og jeg føler mig forvisset om også i fremtiden at finde Arbejdernes Radioforbund blandt den demokratiske danske radiofonis varmeste forkæmpere. *På Socialdemokratiets vegne opfordrer jeg alle frisindede lyttere at tilslutte sig Arbejdernes Radioforbund.*«

København, den 14. september 1949. *Hans Hedtoft.*

PARTIET

Hovedbestyrelsesvalg

skal afholdes søndag den 16. oktober. Der skal vælges 45 medlemmer, fordelt over hele landet. Valget foregaar ved hemmelig afstemning, og alle partiets medlemmer har stemmeret. For at kunne vælges skal man have været medlem af partiet i de sidste 3 aar og have bopæl i det distrikt, hvori man søges valgt.

Se nærmere meddelelser fra din partiforening.

FAGBEVÆGELSEN

De samvirkende Fagforbunds formandsmøde

blev afholdt den 31. august. *Eiler Jensen* gav her en oversigt over udviklingen med hensyn til den internationale organisation. Der kan inden aarets udgang, formentlig omkring 1. december, ventes afholdt en kon-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

gres i London, hvor det nye »Frie faglige Verdensforbund« ventes konstitueret. Endvidere gav Eiler Jensen en oversigt over en række forhold af økonomisk og produktionsmæssig natur og fremsatte i denne forbindelse nogle betragtninger med henblik paa de kommende overenskomstforhandlinger. Han understregede i denne forbindelse betydningen af at opretholde en høj og stabil beskæftigelse i forbindelse med fuld udnyttelse af produktionsmulighederne. De løbende forhandlinger mellem hovedorganisationerne var ogsaa genstand for formandens omtale. Nyt formandsmøde kan ventes afholdt ved begyndelsen af november.

Finlands faglige landsorganisation
har faaet ny formand, nemlig den hidtidige generalsekretær Aku Sumo. Den hidtidige formand, Emil Huutonen, er indtraadt i regeringen.

Dagpenge i ulykkestilfælde.

Som bekendt blev der ved overenskomstsituationen i 1948 i de kollektive overenskomster i vidt omfang indført dagpenge i ulykkestilfælde fra den 4. dag og indtil de lovmæssige dagpenge traadte i kraft. Ud over dette fandtes der i forvejen i adskillige overenskomster bestemmelser om dagpenge i ulykkestilfælde, og ofte bestemmelser, der var afvigende fra forannævnte.

Socialminister Strøm har paa Rigsdagen faaet vedtaget et forslag om ændringer i ulykkesforsikringsloven, ændringer, som træder i kraft fra *1. oktober d. a.*, og som tilsikrer tilskadekomne 13 kr. pr. dag fra den 7. dag efter ulykkestilfældets indtræden og i indtil 13 uger efter ulykkestilfældets indtræden.

Herved sparer arbejdsgiverne i nogle tilfælde helt eller delvis de penge, som de ifølge overenskomsterne var pligtige at yde.

I den anledning har der været ført en korrespondance mellem Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund, og De samvirkende Fagforbunds synspunkter er udtrykt i en skrivelse, hvoraf vi citerer følgende:

»Under henvisning til det ærede forretningsudvalgs skrivelse af 19. ds. vedrørende ydelse af dagpenge i ulykkestilfælde, erklærer vi, at vi er fuldt indforstaaet med, at der ikke baade skal ydes de kr. 4,50 i dagpenge samt de 13 kr. i henhold til ulykkesforsikringsloven.

I denne forbindelse gør vi opmærksom paa, at den overenskomstmæssige ret jo mange steder træder i kraft den 1. dag, nogle steder den 4. dag, og at det selvfølgelig er meningen, at de overenskomstmæssige dagpenge i ulykkestilfælde skal betales, indtil den lovmæssige ulykkesforsikring træder i kraft. Ligeledes, hvis der skulde være overenskomstmæssige bestemmelser, der sikrer arbejderne mere end 13 kr. om dagen, maa naturligvis forskellen mellem 13 kr. og det eventuelle beløb stadig oppebæres.«

Frode Danielsen,
formanden for de københavnske sporvejsfunktionærer og medlem af borgerrepræsentationen, erklærede for nylig paa forespørgsel paa sin fagforenings generalforsamling, at han ikke vilde rette sig efter eventuelle instruktioner fra sit parti (Kommunistpartiet), saafremt disse instruktioner maatte være i strid med sporvejsfunktionærernes faglige interesser. Han tilføjede: »Jeg vil kun tage hensyn til de faglige interesser, og jeg kan ikke se, at Harry Rasmussen fra søfyrbøderne handlede forkert, da han fulgte hovedledelsens beslutning.« Frode Danielsen marcherer saaledes op paa siden af Janus Jensen, som for nylig med en lignende motivering udmeldte sig af det kommunistiske parti. At man i

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

kommunisternes hovedkvarter er ved at blive lidt betænkelige ved tingenes udvikling fremgaar af »Land og Folk« den 6. september, hvor man i en lille artikel skriver, at det ikke havde været nødvendigt for Frode Danielsen at bedyre sin stilling saa højtideligt, thi »der kan ikke bestaa overensstemmelse mellem de fagorganiserede arbejderes interesser og det kommunistiske partis interesser« (!).

Saa nu faar Frode Danielsen foreløbig trøste sig med denne erklæring og saa iøvrigt se, om han kan stole paa den.

Kommunistisk ungdoms-propaganda.

Under navnet »Permanent komité til forsvar af den arbejdende ungdoms rettigheder« er der ifølge »Arbetet« 6. august oprettet en aflægger af den kommunistisk dirigerede »Faglige Verdensinternationale«. Komitéen er dannet i Warszawa, og dens opgave er inden for den faglige bevægelse at lægge særlig vægt paa at vinde ungdommen for de kommunistiske manøvrer.

Septemberforliget blev 50 aar

den 5. september. Forliget afsluttede som bekendt den store lockout i 1899.

Svensk LO's støtte til pressen.

I den svenske LO's beretning for aaret 1948 oplyses, at landsorganisationen det nævnte aar dels i tilskud til pressen, dels til en pressefond har bevilget 2.205.644 kr. Til sammenligning kan nævnes, at De samvirkende Fagforbund nævnte aar har bevilget 1.400.000 kr. til den socialdemokratiske presse.

Dansk Karetmagerforbund

har efter formand C. M. Carlsens død konstitueret næstformand Th. Hansen som formand og hovedbestyrelsesmedlem N. H. Skov som næstformand.

Faglige kongresser.

Dansk Jernbaneforbund: 24. oktober i København.

Smedenes løn.

Herom oplyste Smedeforbundets formand, Hans Rasmussen, paa smedenes formandsmøde den 26. august følgende:

Timefortjenesten i København var i april kvartal 1939 186,6 øre — i januar kvartal 1949 var den 379,7 øre. Stigning: 193,1 øre.

For provinsen var den i de samme kvartaler henholdsvis 157 og 327,2 øre. Stigning 170 øre.

For hele landet under et var den henholdsvis 171,3 og 352,2 øre. Stigning: 180,9 øre.

Lønnen er dog ikke nok — fuld beskæftigelse lige saa vigtig.

Smedenes formandsmøde,

der omfatter samtlige afdelingsformænd og afdelingskasserere inden for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, vedtog den 26. august en udtalelse, hvori det bl. a. hedder:

Med henblik paa den tilstundende overenskomstsituation paalægger mødet Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds hovedledelse i forbindelse med landsorganisationen og de øvrige organisationer under centralorganisationen at formulere vore overenskomstkrav, der — ud over de lønmæssige forhold — bør tage særlig sigte paa en forbedring af den

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

nugældende ferieordning, en efter forholdene mulig afkortning af arbejdstiden samt en undersøgelse af mulighederne for at opnaa en stigende tryghed for arbejderne.

Der tilsiges De samvirkende Fagforbund fortsat godt og loyalt samarbejde med særlig henvisning til de vigtige problemer, der for tiden føres forhandlinger med arbejdsgivernes repræsentanter om.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds repræsentanter udtaler endvidere deres fulde anerkendelse af og tilslutning til det af den socialdemokratiske mindretals-regering udførte arbejde og vil som hidtil kraftigt støtte regeringen i dens fortsatte bestræbelser for at skabe bedre økonomiske og sociale forhold.

Sveriges løn- og prispolitik.

Ved forhandlinger mellem den svenske regering, den faglige landsorganisation, landbrugsforbundet og tjenestemændenes central-organisation synes der at være udsigt til, at de interesserede befolkningsgrupper vil kunne enes om — eller dog faa flertal for —, at bibeholde det nuværende løn- og prisniveau endnu et aar frem i tiden. Dog skal der af staten til landbruget ydes ca. 60 millioner kroner for opretholdelse af den nuværende mælkepris. Det bliver nu de enkelte forbunds sag at tage stilling til problemet.

Finske strejker

(se under »Udlandet.).

Storbritanniens fagbevægelse.

Trades Union Congres holdtes i begyndelsen af september i Bridlington. Med 6.485.000 stemmer mod 1.038.000 vedtoges hovedbestyrelsens økonomiske resolution, der er overensstemmende med Labour-regeringens politik. I resolutionen gør kongressen det klart, at en permanent løsning af nationens vanskeligheder kun kan naas ved, at der paa hjemmefronten produceres mere til lavere priser med en deraf følgende gradvis forøgelse af lønningernes købekraft, og ved at der internationalt søges opnaaet samarbejde om at opretholde levestandarden og fuld beskæftigelse verden over. Resolutionen forpligter ogsaa fagforeningerne til fortsat støtte til en tilbageholdende politik med hensyn til en forøgelse af de personlige indtægter og udgifter, som ikke staar i forhold til produktionsforøgelsen.

Russisk fagkongres

(se under »Udlandet.).

Afskedigelserne paa skibsværfterne.

I anledning af de i midten af august stedfundne afskedigelser af et antal arbejdere paa skibsværfterne hos Burmeister & Wain og i Frederikshavn, nogle afskedigelser der i en del af pressen sloges stort op, blev der den 24. august afholdt møde mellem repræsentanter for Centralorganisationen af Metalarbejdere og Jern- og Metalindustriens Sammenslutning. Fra Centralorganisationen deltog repræsentanter for Smedeforbundet, Arbejdsmandsforbundet, Snedkerforbundet og Specialarbejderforbundet m. fl. Efter mødet udsendtes følgende udtalelse:

»Ved en forhandling onsdag den 24. august 1949 mellem Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien i Danmark drøftedes nogle paa A/S Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri og Frederikshavns Værft og Flydedok A/S foretagne afskedigelser. Herunder oplyste værf-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

ternes repræsentanter, at ændringer i beskæftigelsestallene ikke var noget for værfterne ukendt begreb og et forhold, som paa grund af reparationsarbejdets svingende karakter ikke kan undgaas, og som iøvrigt i de foreliggende tilfælde maa ses paa baggrund af, at der umiddelbart før afskedigelserne var antaget et større antal, end der blev afskediget.

Forbundenes repræsentanter maatte henvise til de af dem under mødet fremsatte udtalelser og forøvrigt kræve, at arbejdsgiverne forud for saadanne afskedigelser informerede arbejderne gennem tillidsmændene overensstemmende med hensigten i den mellem hovedorganisationerne indgaaede samarbejdsaftale.«

Skraatobaksarbejdernes Forbund
vedtog paa sin kongres 19.—20. august at gaa ind for en sammenslutning med Tobaksarbejderforbundet. Kongressens beslutning skal dog godkendes ved en urafstemning. I en resolution udtales anerkendelse af den socialdemokratiske regerings arbejde, og vedrørende fagets specielle interesser hedder det i udtalelsen:

Kongressen undlader dog ikke at gøre opmærksom paa den uheldige virkning, tobaksafgifterne paa spunden skraa har med hensyn til beskæftigelsen, og henstiller derfor meget indtrængende, at der ved given lejlighed tages hensyn hertil, da en nedsættelse af afgifterne paa dette omraade efter vor formening ikke kan faa alvorlige følger for statsfinanserne, men derimod kan faa stor betydning for vort lille fag.

Værksteds- og Remisearbejdernes Fællesorganisation,
der holdt delegeretmøde 19.—20. august, vedtog med alle stemmer mod 2 en udtalelse, i hvilken der udtales tak og anerkendelse til den socialdemokratiske rigsdagsgruppe og regering. Det henstilles, at arbejdet med genopbygningen fortsættes, særlig hvad angaar boligforhold, og det henstilles, at restriktionerne først hæves, naar der er skabt betingelser for, at mindrebemidlede faar mulighed for at faa del i de gode varer, der kommer frem. Udtalelsen slutter:

Delegeretmødet takker for den støtte, vi har modtaget fra fagforbundene og anerkender særlig forbundsformand Hans Rasmussens indsats ved overenskomstforhandlingerne.

Vi ønsker at bevare et godt samarbejde med den øvrige fagbevægelse og med det socialdemokratiske parti, idet vi erkender, at skal vore problemer løses, kan det kun ske ved et snævert samarbejde mellem fagbevægelsen og Socialdemokratiet.

Vi afviser det splittelsesarbejde, der udøves blandt arbejderne fra kommunistisk side. Dette undermineringsarbejde har kun gavnet reaktionen her i landet og vanskeliggjort løsningen af en række vigtige spørgsmaal.

Delegeretmødet opfordrer til samling om fagbevægelsen, Socialdemokratiet og den socialdemokratiske presse i arbejdet for gennemførelse af økonomisk demokrati og socialisme.

Søfyrbødernes kongres
vedtog i møde den 22. august med 25 stemmer mod 21 følgende udtalelse:

Det har vist sig, at der i kongresperioden har været ført en ganske utilladelig og principløs faglig linie fra den saakaldte kommunistiske gruppes side inden for Søfyrbødernes Forbund, og dette kom særlig til udtryk ved forbundets sidste overenskomstforhandlinger ved udsendelse af et flyveblad, som var i modstrid med de faktiske forhold.

At kommunisternes stilling til overenskomsten var urigtig ses bedst ved, at hovedbestyrelsen og urafstemningen senere godkendte forhandlingsudvalgets indstilling.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Kongressen udtaler derfor sin skarpeste misbilligelse af det skete og anbefaler medlemmerne i den kommende tid at være paa vagt mod den slags skjulte organisations-ødelæggende arbejde, som kun kan gavne vore modstandere og svække Søfyrbødernes Forbunds kamp for bedre levevilkaar og social frigørelse.

Søfyrbødernes Forbund og dets medlemmer ønsker ikke at blive brugt som forsøgskaniner af de politiske kandestøbere, men vil som hidtil altid være forrest i kampen for arbejderklassens frigørelse, saavel nationalt som internationalt.

I en anden udtalelse paalægges det hovedbestyrelsen og det kommende forhandlingsudvalg at rejse forskellige krav, bl. a. vedrørende ferieforholdene, lønforholdene og bemandingsforholdene. Endelig udtales der beklagelse af »de engelske og amerikanske forsøg paa at prænge den faglige verdensinternationale«, ligesom det udtales, at »vi er modstandere af enhver form for blokpolitik, der paalægger den danske befolkning nye og uhyre udgifter til militæret, og som gør vort land til en stødpudestat for kapitalistisk aggressionspolitik«.

Valgene af forbundets ledelse finder sted ved urafstemning.

Dansk Funktionær-Forbund

holdt kongres i Svendborg i dagene 24.—26. august. I tilslutning til beretningens enstemmige godkendelse vedtoges en udtalelse, som giver tilslutning til det paa De samvirkende Fagforbunds generalforsamling i maj 1949 opstillede program samt retter en tak til den socialdemokratiske regering for dens indsats til forbedring af den sociale lovgivning. Kongressen udtaler tillid til saavel De samvirkende Fagforbund som til Socialdemokratiet og udtaler vilje til at medvirke til at styrke den siddende regering. I tilslutning hertil vedtoges det at bevilge 10.000 kr. til den socialdemokratiske valgfond. Endvidere udtalte kongressen sig for, at certifikat som varmemester skulde være obligatorisk for udøvelsen af saadan gerning.

Dansk Typograf-Forbund

holdt kongres i Aarhus 15.—18. august. Beretningen gav anledning til en større debat om den langvarige typografstrejke i København i 1947. Herom udtalte forbundets formand, K. A. Jørgensen, bl. a. ifølge »Social-Demokraten«s referat 18. august:

»For dem, der betragter den københavnske konflikt som en morsom sommerferie, er der grund til at paapege, at medaljen ogsaa har en revers. For mange af vore medlemmer, særlig familieforsørgerne, var det en saa dyr sommerferie, at den truede med at ødelægge hjemmene økonomisk. Der er ingen, der har sluppet kravet om arbejdstidsnedsættelse, men derfor maa vi alligevel i de forskellige situationer overveje, om det er gørligt og ogsaa, om det er fornuftigt at staa stejlt paa kravet, naar hensynet tages til andre mere gennemførlige sager.«

Beretningen godkendtes enstemmigt. I tilslutning til beretningsdebatten var stillet to resolutioner, en fra kommunistisk side og en fra socialdemokratisk side. Den sidste vedtoges med 120 stemmer mod 65 og lyder saaledes:

Delegeretmødet i Dansk Typograf-Forbund udtaler sin anerkendelse af det af forbundsledelsen i kongresperioden udførte arbejde. Trods flere tarifornyelser maa delegeretmødet med beklagelse konstatere, at typografernes lønforhold fremdeles ikke ligger paa et tilfredsstillende niveau, og det maa derfor henstilles til tarifkommissionerne ved kommende revision af al magt at virke for, at dette forhold rettes. Forkortelse af arbejdstiden og forlængelse af ferien er fremdeles spørgsmaal, der kræver

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

en løsning, og det maa derfor ogsaa paalægges tarifkommissionerne at løse disse spørgsmaal, naar forholdene og mulighederne er til stede.

Delegeretmødet henstiller tillige til forbundsledelsen, at den virker for en forbedring af lærlingenes lønninger, og at der ogsaa i provinsen indføres dagundervisning paa fagskolerne.

Valg til de ledende poster foregaar ved urafstemning. Til alle poster opstilledes saavel socialdemokratiske som kommunistiske (eller kommunistisk-dirigerede) kandidater.

Billedskærer- og Dekorationsbilledhugger-Forbundet
holdt kongres 12.—13. august og drøftede bl. a. problemet om sammenslutning af samtlige trærbejderforbund. Der vedtoges en beslutning om, at Billedskærerforbundet træder i forhandling med Snedkerforbundet om tilslutning til dette. Med alle stemmer mod een vedtog kongressen iøvrigt følgende:

Kongressen udtaler sin anerkendelse af de opnaaede resultater i kongresperioden og opfordrer hovedbestyrelsen til at arbejde for de bedst mulige økonomiske kaar og social tryghed for medlemmerne bl. a. ved, at en arbejdsfordeling med en rimelig godtgørelse af tabt arbejdsfortjeneste genindføres, eventuelt en nedsættelse af den overenskomstmæssige 48 timers arbejdsuge efter aftale af 12. februar 1948.

Kongressen udtaler sin tilfredshed med det af De samvirkende Fagforbund udførte arbejde og initiativ i arbejdsspørgsmaal og tilsiger Socialdemokratiet al mulig støtte i det politiske arbejde.

Formerne
har paa et møde i København i begyndelsen af august oprettet et internationalt formersekretariat, foreløbig med deltagelse fra Danmark, Norge, Sverige og England.

Træindustriarbejderforbundet
holdt kongres i Aarhus 21.—23. august. I en vedtagen udtalelse giver man sin tilslutning til De samvirkende Fagforbunds og til den socialdemokratiske regerings arbejde. Udtalelsen vedtoges med alle stemmer mod een. Endvidere blev der med alle stemmer mod 12 vedtaget en udtalelse, som bemyndiger forbundets hovedbestyrelse til at søge kontakt med Bødkerforbundet, Børsteindustriarbejderforbundet, Drejerforbundet, Forgylderforbundet, Karetmagerforbundet, Korkskærerforbundet, Kurvemagerforbundet og Skibstømrerforbundet med det formaal at opnaa et rimeligt grundlag for en sammenslutning af disse forbund.

Sukkervare- og Chokoladearbejdernes Forbund
holdt kongres 21.—23. august i København. I tilslutning til beretningen, der godkendtes enstemmigt, vedtoges en udtalelse med tilslutning til De samvirkende Fagforbunds og Socialdemokratiets virksomhed. Udtalelsen henstiller at gennemføre lempelser i chokoladerationeringen og nedsættelse af de høje afgifter paa chokolade- og sukkervarer.

Til De samvirkende Fagforbund henstilles det at søge gennemført en generel ændring i dyrtidsreguleringsbestemmelserne saaledes at en eventuel nedgang i pristallet ikke medfører tilsvarende reduktioner i de timelønninger, der ligger under gennemsnitslønningerne.

Kongressen paalægger den kommende hovedbestyrelse at sætte ind for en øget feriebetaling, løn for søgnehelligdagene samt for, at der udbetales overarbejdsprocenter af hele dyrtidstillæget.

Kongressen paalægger endvidere hovedbestyrelsen at undersøge mulighederne for oprettelse af en tuberkulosefond.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Bagerforbundet
holdt kongres i Aarhus 30. august—2. september. Der vedtoges en udtalelse saalydende:

»Delegeretmødet udtaler sin beklagelse af, at det lykkedes for Rigsdagens borgerlige partier at faa hindret gennemførelsen af arbejdsminister Marius Sørensens forslag af 1. april 1948 om forbedringer i den gældende arbejdsløshedslov. Delegeretmødet udtaler sin forundring over, at staten paalægger arbejdsløshedskasserne at udrede udgifter til rene sociale ydelser som forsørgertillæg og børnetillæg.

Saaledes foranlediget opfordrer delegeretmødet arbejdsløshedskassernes samvirke til at optage nedenstaaende spørgsmaal til drøftelse og — naar tidspunktet findes egnet — at rejse krav over for arbejdsministeriet om disse spørgsmaals løsning ved ændringer i arbejdsløshedsloven:

1) At kasserne fritages for selv at maatte udrede udgifterne til rene sociale ydelser som forhøjet understøttelse til forsørgere samt børnetillæg.
2) At huslejehjælp ogsaa ydes til ikke-forsørgere.
3) At bestemmelsen om karensdage bortfalder eller mildnes, saaledes at karensdage kun forekommer en gang inden for et understøttelsesaar.«

Bagerkongressen
vedtog en udtalelse, i hvilken det hedder, at man ikke kan give tilslutning til socialministerens forslag til lov om arbejderbeskyttelse for saa vidt angaar afsnittet om arbejdstiden i bagerier. Ved hovedbestyrelsesvalget genvalgtes samtlige hidtidige medlemmer af hovedbestyrelsen med undtagelse af kommunisten Bangsholt, der er formand for Bagernes fagforening i København.

Papirarbejderforbundet
holdt kongres i Silkeborg i midten af september. Angaaende overenskomstproblemerne vedtoges følgende udtalelse:

Papirarbejderindustriforbundets kongres i Silkeborg henstiller til forbundet i forstaaelse med De samvirkende Fagforbund saa hurtigt som forholdene tillader det: 1. at føre en solidarisk lønpolitik, saa de lavest lønnede grupper inden for vore medlemmer opnaar en forbedring af deres levestandard. 2. at søge papirarbejdernes lønninger hævet, saa de kommer paa højde med andre fags arbejde i tilsvarende virksomheder. 3. at søge afskaffet alt systematisk overarbejde paa søn- og helligdage. 4. at søge nedsat den ugentlige arbejdstid, eventuelt i første omgang at søge gennemført en nedsættelse for arbejdere paa skift uden afkortning i løn. 5. at søge tilstræbt en revision af ferieloven, saa ferien forlænges og med en ferieløn, der sætter en arbejder i stand til at holde ferie uden baade før og efter ferien at føle savn af de daglige fornødenheder.

Slagteriarbejderforbundets kongres
i Aarhus midt i september vedtog uden debat og enstemmigt, at man i stedet for at gaa ind i en længere debat om en række ønsker og krav som ledetraad for overenskomstforhandlingerne skulde henholde sig til en udtalelse som vedtoges paa kongressen i 1946. Vedrørende arbejdsløshedslovgivningen vedtoges følgende:

Kongressen opfordrer arbejdsministeren til i den kommende rigsdagssamling at fremsætte forslag om revision af arbejdsløshedsloven, saaledes at der:

1) ydes huslejehjælp til ikke-forsørgere;

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

2) udgifterne ved ydelse af børnetillægget refunderes kasserne af staten;

3) karensdagene skal kun tages een gang inden for et regnskabsaar;

4) ændring af 26 ugers bestemmelsen for unge medlemmer under 22 aar.

Skibstømrernes kongres

i København midt i september vedtog som afslutning paa beretningsdebatten følgende resolution:

Kongressen opfordrer hovedbestyrelsen til i forbindelse med landsorganisationen og de øvrige organisationer under centralorganisationen at formulere vore overenskomstmæssige krav, der — udover de lønmæssige forhold — bør tage særlig sigte paa afkortning af arbejdstiden samt undersøgelse af mulighederne for at opnaa en større tryghed i beskæftigelsen for arbejderne.

Dansk Skibstømrerforbund udtaler sin anerkendelse af De samvirkende Fagforbunds bestræbelser for forbedrede økonomiske levevilkaar for den arbejdende befolkning og tilslutter sig helt og fuldt den paa DsF's generalforsamling i maj maaned d. a. vedtagne udtalelse.

Med tilfredshed hilser vi de fremskridt, der er sket under den socialdemokratiske mindretalsregering, og nærer tillid til, at den fortsat vil arbejde for en forbedring af den sociale lovgivning — herunder effektiv revision af den efterhaanden forældede fabrikslov — samt en efter forholdene mere retfærdig fordeling af skattebyrderne.

Paa kongressen drøftedes de gennem længere tid foretagne overvejelser angaaende sammenslutning af alle træarbejderforbund, og det vedtoges her at bemyndige hovedledelsen til nøje at undersøge mulighederne for en eventuel sammenslutning med Snedkerforbundet og om muligt forelægge resultatet af undersøgelserne paa næste kongres.

Amerikansk fagbevægelse,

se under »Udlandet«.

ØKONOMI OG STATISTIK

Erhvervstællingens foreløbige resultat.

Statistisk Departement har nu offentliggjort det foreløbige resultat af den i 1948 foretagne erhvervstælling.

Virksomhederne er opdelt i fire hovedgrupper: Haandværk og industri, engroshandel, detailhandel samt hotel- og restaurationsvirksomhed. Sammenlignet med sidste opgørelsesaar, 1935, er antallet af beskæftigede vokset stærkt, idet personalet (incl. indehaver) inden for engroshandelen er vokset med 43,1 pct. og inden for haandværk og industri med 37,6 pct. Mindre stærk har stigningen været inden for detailhandelen, idet stigningen har været 22,3 pct., og lavest inden for restaurationsvirksomhederne med en stigning paa 18,3 pct.

Antallet af virksomheder er ikke steget i samme takt som udvidelsen af personalet. Stærkest har stigningen været inden for engroshandelen,

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

hvor antallet af virksomheder er steget 28,5 pct. For haandværk og industri er antallet af virksomheder steget med 6,3 pct., og restaurationer er steget 4,9 pct. Detailforretningerne viser et fald i antallet af detailforretninger paa 5,6 pct.

Handel og industri. Som det vil ses af nedenstaaende tabel, er antallet af smaa virksomheder praktisk taget uændret, medens antallet af større virksomheder er steget, og stigningen er procentvis stærkere, jo større virksomhederne er. Inden for de forskellige fag er udviklingen højst forskellig. Om udviklingen inden for nogle af de vigtigste fag skal nævnes: Antallet af fremstillingsvirksomheder af næringsmidler er faldet fra 15.000 til 14.500, men antallet af beskæftigede er steget fra 56.000 til 73.000. Antallet af tekstilvirksomheder er steget med ca. 20 pct. fra ca. 1.000 til 1.200, medens antallet af beskæftigede er steget med ca. 30 pct. fra 21.000 til 31.000. Inden for jern- og metalindustrien er antallet af virksomheder steget fra 15.000 til 18.000, ca. 20 pct., medens antallet af beskæftigede er steget fra 86.000 til 131.000 eller ca. 50 pct. Inden for anlægsvirksomhed er antallet af virksomheder steget fra 20.000 til godt 21.000 og antallet af beskæftigede fra 32.000 til 103.000.

Engroshandelen. Inden for engroshandelen er antallet af virksomheder steget inden for alle størrelsesgrupper. Bemærkelsesværdig er her den forholdsvis store stigning ogsaa inden for de smaa virksomheder. Antallet af virksomheder, der sælger kød eller produkter heraf, er steget fra 700 til 1.300, og antallet af beskæftigede er steget fra 4.100 til 7.400. Antallet af virksomheder i manufakturbranchen er fordoblet fra 600 til 1.200, medens det beskæftigede personale kun er steget fra 5.000 til 8.000. Inden for metal og isenkram er antallet af virksomheder steget fra 1.200 til 1.600 og antallet af beskæftigede fra 10.700 til 14.900.

Detailhandelen. Detailhandelen er den hovedgruppe, der viser den mest interessante udvikling, idet antallet af virksomheder er faldet med 5,6 pct., medens antallet af beskæftigede er steget 22,3 pct. Ser man paa tabellen, skyldes faldet i antallet af virksomheder udelukkende de smaa forretninger med een beskæftiget, medens alle øvrige grupper er steget. Gruppen med 6—20 beskæftigede er steget ca. 33 pct., og den næste gruppe med 21—100 beskæftigede er næsten tredoblet. Ser man paa, hvilke forretninger der er gaaet tilbage i antal, viser det sig, at kolonialforretninger er gaaet tilbage fra 16.700 til 16.300, brød og mælk fra 10.200 til 8.900, kød og viktualier fra 6.200 til 5.600, øvrige nærings- og nydelsesmidler fra 14.200 til 12.000 og beklædning o. l. fra 11.000 til 9.000. I alle de her nævnte grupper er antallet af beskæftigede imidlertid steget, saaledes at koncentrationstendensen gælder alle de nævnte grupper.

Virksomhederne fordelt efter størrelsen af det samlede personel.

	Antal virksomheder		Samlet personel	
Haandværk og industri:	1935	1948	1935	1948
1 person	48.865	47.875	43.099	45.393
2—5 personer	41.674	44.671	109.114	125.253
6—20 —	9.374	14.332	88.592	141.255
21—100 —	2.395	3.725	98.250	149.501
over 100 —	492	685	127.067	179.977
Tilsammen	102.800	109.288	466.122	641.379

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Engroshandel:				
1 person	4.586	5.668	4.024	5.492
2—5 personer	4.009	5.392	11.538	16.244
6—20 —	2.097	2.572	21.732	25.855
21—100 —	447	656	15.665	24.390
over 100 —	32	62	6.443	11.621
Tilsammen	11.171	14.350	59.402	83.602
Detailhandel:				
1 person	39.433	32.184	30.952	29.682
2—5 personer	36.697	37.192	88.304	103.634
6—20 —	2.922	4.060	24.360	37.554
21—50 —	123	342	3.605	10.621
over 50 —	32	39	6.627	6.701
Tilsammen	78.207	73.817	153.848	188.192
Hotel- og restaurations-virksomhed:				
1 person	1.812	2.243	1.530	2.224
2—5 personer	4.909	4.463	14.345	13.981
6—20 —	1.411	1.782	12.873	16.782
21—50 —	194	244	6.191	8.289
over 50 —	33	34	3.689	4.417
Tilsammen	8.359	8.766	38.628	45.693

Økonomisk Oversigt. (Ved Arbejderbevægelsens Erhvervsraad).

DANMARK — Arbejdsløsheden.

Ved udgangen af august maaned var der ialt 30.597 arbejdsløse eller 5 pct., hvilket er saa godt som uforandret i forhold til arbejdsløshedstallet ved udgangen af juli maaned. Der er dog sket den ændring, at antallet af egentlige arbejdsløse (med mere end 7 dages ledighed) er faldet med godt 1400, fra 14.808 til 13.383, hvilket svarer til et fald i arbejdsløshedsprocenten for de egentlige arbejdsløse paa 0,2 pct. (fra 2,4 pct. til 2,2 pct.), til gengæld er antallet af betinget arbejdsløse (med under 7 dages ledighed) steget med godt 1300, fra 15.879 til 17.214 eller fra 2,6 pct. til 2,8 pct.

Ved udgangen af august maaned 1948 var arbejdsløshedstallet ialt 27.568 eller 4,6 pct. Arbejdsløsheden ligger saaledes i august kun en ubetydelighed højere i aar end sidste aar; men antallet af egentlige arbejdsløse ligger dog ca. 50 pct. højere i aar, idet der i 1948 kun var 8774 (eller 1,5 pct.) egentlige arbejdsløse. Antallet af betinget arbejdsløse var i august 1948 knap 19.000.

Landbrugsproduktionen.

I aaret 1948—49 andrager nedgangen i landbrugets arbejdskraft ca. 15 pct. Samtidig er landbrugets behov for arbejdskraft vokset paa grund af produktionsudvidelsen. Dette har bevirket, at landbrugets lønninger har været stabile, og at der har været en stærk efterspørgsel efter maskiner. I 1948 importeredes 6500 traktorer og i 1948—49 for 30 mill. kr. redskaber, maskiner etc. En stor del af maskinerne er gaaet til maskinstationer, hvoraf der findes ca. 500, heraf ca. 50 andelsstationer.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Forsyningerne med kunstgødning har i aar været lidt bedre end sidste aar. Af oliekager har der i 1948—49 været 385 mill. kg mod 220 mill. kg i aaret 1947—48. I 1949—50 regnes med en import paa ca. 500 mill. kg oliekager. Der er dog endnu lang vej til førkrigstidens forbrug, der androg 900 mill. kg.

Importen af korn har i 1948—49 andraget 250 mill. kg og anslaas i 1949—50 at andrage 600 mill kg mod førkrigstidens import paa ca. 650 mill. kg.

Hornkvægbestanden er steget kraftigt i det forløbne aar og androg i marts maaned ca. 2.890.000 stk., hvilket er ca. 90 pct. af antallet i 1939.

Svinebestanden er vokset endnu stærkere og udgør 92 pct. af bestanden i 1939. Antallet af søer andrager 93 pct. af sobestanden i 1939, og man maa saaledes regne med en yderligere forøgelse af svinebestanden de kommende maaneder.

Mælkeproduktionen har været præget af den gode græsvækst og de stigende tilførsler af oliekager og forventes at blive 3.070 kg pr. ko i aar mod 2.650 kg pr. ko i 1947—48. I 1939 var produktionen pr. ko 3.200 kg. Svinebestandens vækst har ikke givet sig fuldt udslag i slagtningerne, men der kan forventes en stærk stigning i de kommende maaneder.

Sættes den gennemsnitlige maanedlige produktion i 1938 = 100, er indekstallet for mælk for de første 6 maaneder af 1949 90, for okse- og kalvekød 79, for flæsk 75 og for æg 114. Smøreksporten androg i første halvaar af 1949 64 mill. kg, 15 mill. kg mere end tilsvarende periode 1948. 70 pct. er gaaet til England. Osteeksporten har i samme periode andraget 14 mill. kg mod kun 5 mill. kg i den tilsvarende periode 1948. Ca. 50 pct. er gaaet til Tyskland. For flæsk og bacon har eksporten i første halvaar 1949 andraget 34 mill. kg mod 29 mill. kg i tilsvarende periode i fjor, og 90 pct. heraf er gaaet til England. Ægeksporten er fordoblet fra 23 mill. kg til 45 mill. kg. Omtrent 90 pct. er gaaet til England.

Udenrigshandelen.

I de sidste tre halvaar har handelsbalancen udviklet sig saaledes:

	Eksport			Import			Merimport		
mill. kr.	1948 I	1948 II	1949 I	1948 I	1948 II	1949 I	1948 I	1948 II	1949 I
Dollar-omraadet	115	106	82	422	300	487	307	194	405
Sterling-omraadet ..	457	450	727	321	599	691	136	149	36
Andre lande	701	860	805	740	1018	1001	39	158	196
Ialt	1273	1416	1644	1483	1917	2179	210	501	565

Tabellen viser, at dollareksporten er gaaet noget ned i forhold til sidste aar, medens paa den anden side dollarimporten er steget, saaledes at merimporten har været voksende. Fra sommeren 1948 er en del af merimporten finansieret af Marshallhjælpen. Over for sterlingomraadet er der opstaaet et mindre eksportoverskud.

Handelsaftaler.

Tjekoslovakiet. Den 26. juli er der i Prag blevet undertegnet en tillægsaftale til den gældende aftale mellem Danmark og Tjekoslovakiet.

Fra Danmark skal der leveres for ca. 2,2 mill. kr. tøræg, som landbruget har været meget ængstelig for at komme til at brænde inde med.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Til gengæld skal Danmark fra Tjekoslovakiet have industriprodukter for et tilsvarende beløb omfattende bl. a. bomuldsmetervarer og andre tekstilvarer, vægfliser, motorcykler og reservedele.

Rumænien. Den 3. august er der afsluttet en aftale med Rumænien om levering fra Danmark af diverse maskiner, medicinalpræparater og linolie til en samlet værdi af 2,4 mill. kr. mod levering fra Rumænien af oliekageskraa og kemikalier for et tilsvarende beløb.

Forhøjelse af de italienske toldsatser.

Under toldforhandlingerne i Annecy har italienerne meddelt, at de agter at indføre en ny toldlov. Det nye toldlovforslag er blevet godkendt af sekretariatet i Annecy som grundlag for toldforhandlingerne. Toldsatserne, der ligger paa et temmelig højt niveau sammenlignet med de øjeblikkelige faktisk krævede satser, maa ses som et led i de fransk-italienske bestræbelser for at danne toldunion. De nye toldsatser, som ikke kan forventes nedsat nævneværdigt under forhandlingerne i Annecy, er af en saadan højde, at de kan komme til at danne alvorlige hindringer for vor eksport af landbrugsvarer og fiskeriprodukter til Italien.

Statistiske meddelelser.

	Juli 1949	Juni 1949	Maj 1949	April 1949	Juli 1948	Juni 1948	Maj 1948
Engrospristallet (1935 = 100)	256	259	261	261	258	256	253
heraf importvarer	289	292	295	294	299	300	299
eksportvarer	308	303	304	304	311	302	301
hjemmemarkedsvarer	236	239	240	241	234	230	226
Produktionsindeks f. industrien (1935 = 100)[1]	115	148	147	135	106	149	138
heraf konsumvarer	111	145	143	130	103	142	132
produktionsmidler	120	151	152	140	108	158	145
Indeks for den animalske landbrugsproduktion (1935 = 100)	97	96	94	89	72	82	75
Indeks for antal arbejdstimer i industrien (1935 = 100)[2]	114	150	149	137	104	153	142
Antal organiserede arbejdsløse ved maanedens udgang[3]	14.808	13.681	17.649	28.983	7.917	7.565	8.197
heraf mænd	12.783	11.431	15.058	25.588	6.814	6.445	7.084
Arbejdsløshedsprocenten	2,4	2,2	2,9	4,7	1,3	1,3	1,4
Øvrige arbejdsledige	15.879	15.147	29.107	21.568	9.972	10.409	11.588
Byggeomkostningsindeks (aug. 1939 = 100)	207	207	209	209	201	201	198
Prisnoteringer for landbr.varer:							
smør: afregn.sum kr. pr. 100 kg	600	645	650	650	650	650	610,52
heraf afregningstillæg[4]	—	—	—	—	—	—	39,48
Flæsk pr. kg	410	410	410	410	394	394	394
Byg (frihandelskorn) kr. pr. 100 kg	40,50	43,50	45,00	50,00	51,00	59,50	56,00
Indeks for obligationer (1935 = 100)	103	102	101	100	108	108	108
Indeks for aktier (1935 = 100)	106	105	108	110	125	124	125

1) Grundlaget for beregningen er ændret fra november 1948. Indekstallene viser aarets sæsonbevægelser, nedgange paa grund af ferie, helligdage m. v.

2) Indekstallene for antal arbejdstimer viser ligesom produktionsindeks for industrien sæsonbevægelsen, nedgang paa grund af helligdage, ferie m. v.

3) Arbejdsløse, som har været uden beskæftigelse i mere end 1 uge.

4) Ophørt ved lov af 7. maj 1948.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

De sociale udgifter.

Statistisk Departement har udsendt sin aarlige opgørelse over de sociale udgifter, denne gang for aaret 1947/48. Opgørelsen viser ikke større forskydninger i forhold til 1946/47. De samlede egentlige sociale udgifter er forøget med 31,3 mill. kr. til 884,1 mill. kr., og denne stigning svarer nogenlunde til forskydningerne i prisniveauet samt i befolkningens størrelse.

Socialudgifterne i 1946/47 og 1947/48 fordelt i hovedgrupper efter beløbenes anvendelse fremgår af følgende oversigt (tallene i mill. kr.):

Mill. kr.	1946/47	1947/48
Offentlig forsorg	170,3	174,6
Heraf børneforsorg og børnebidrag	49,9	53,6
Særforsorg	49,8	55,0
Særhjælp	26,1	23,1
Kommune- og fattighjælp	33,0	30,6
Folkeforsikring	500,8	557,5
Heraf sygekasserne	118,6	127,6
aldersrente	308,8	347,8
invaliderente	73,4	82,1
Ulykkesforsikring	12,6	13,5
Arbejdsløshedsforsikring m. v.	169,1	138,4
Egentlige sociale udgifter ialt	852,8	884,1

I de nævnte beløb er ikke medregnet administrationsudgifter og henlæggelser. Medtages disse poster, naar den samlede udgift for 1947/48 op paa 961,8 mill. kr. mod 901,5 mill. kr. aaret før. Administrationsudgifterne har i 1947/48 udgjort 55,1 mill. kr.

Som man ser af tallene, har de vigtigste forskydninger været en væsentlig forøgelse af udgifterne til alders- og invaliderente samt en nedgang i udgifterne til arbejdsløshedsforsikring. Stigningen i de førstnævnte udgifter skyldes dels, at antallet af alders- og invaliderentenydere er forøget med henholdsvis 3,8 pct. og 2 pct., hvilket skulde betinge en udgiftsforøgelse paa omkring en halv snes millioner kr. Resten af stigningen skyldes forbedringer i rentenydernes stilling. Det vil ses, at udgiften til aldersrente alene udgør tæt henimod 40 pct. af samtlige sociale udgifter. Som følge af forskydninger i befolkningens sammensætning efter alder er udgiften til aldersrente i ret stærk vækst. — Nedgangen i udgifterne til arbejdsløshedsforsikring skyldes, at antallet af understøttede arbejdsløse i 1947/48 var 32 pct. mindre end aaret før.

Bestræbelserne for en liberalisering af den inter-europæiske handel.

Bl. a. efter ønske fra den amerikanske Marshalladministration har handelskomiteen indenfor den europæiske samarbejdsorganisation i Paris i juli maaned ført en række forhandlinger vedrørende en liberalisering af den inter-europæiske samhandel. Handelskomiteen har herunder fastslaaet det ofte udtalte ønske fra europæisk side om, naar forholdene muliggør det, at gennemføre en flersidig samhandel, og efter det forslag, som handelskomiteen har stillet, og som raadet i Paris har tiltraadt, skal hver enkelt af de deltagende lande inden 1. oktober udarbejde

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

lister over en række varer, for hvilke de med det samme vil give importen fri. Herudover skal der udarbejdes lister over varer, hvis import hver enkelt land vil give frihed for, saafremt man kan opnaa passende modydelser i form af frilister i andre lande.

For Danmarks vedkommende er som bekendt hele spørgsmaalet om mulighederne for en frigørelse af udenrigshandelen fornylig gjort til genstand for nøje overvejelse i den af handelsministeriet nedsatte kommission angaaende vareforsyningsloven og prisloven. Det resultat, som denne kommission naaede til, var, at mulighederne for en større frigivelse af handelen under de i øjeblikket raadende forhold var ret begrænsede. For enkelte varegrupper har man dog fundet det forsvarligt at gaa over til fri import, og disse resultater vil selvsagt blive forelagt i Paris, ligesom man naturligvis paa det givne grundlag vil overveje muligheden af at overføre yderligere varer til friliste. For en række vigtige raavarer og halvfabrikata har man i løbet af det sidste aar her i landet kunnet gennemføre en friere bevillingsudstedelse, og ogsaa dette resultat vil formentlig blive fremhævet under de fortsatte drøftelser i Paris. Hvorvidt indførelse af globale kvoter for bevillingsudstedelsen — hvilket ogsaa har været drøftet i Paris — vil have nogen større interesse for vort vedkommende er tvivlsomt.

De foreliggende oplysninger tyder ikke paa, at andre lande vil være indstillet paa at gaa videre eller blot saa langt, som Danmark allerede er gaaet med hensyn til en frigørelse af udenrigshandelen, og i al fald, for saa vidt angaar vore vigtigste eksportvarer — landbrugsvarerne — synes der ikke i noget land at være større tilbøjelighed til at tillade fri import.

Fra visse sider har man i anledning af de her omtalte drøftelser inden for samarbejdsorganisationen i Paris fremsat udtalelser, som ikke synes at have noget hold i virkeligheden. En realistisk betragtning maa føre til, at der næppe i øjeblikket er basis for at forlade den linie, man hidtil har fulgt ved gradvis at frigøre importen paa omraader, hvor dette kan ske uden at give os handelspolitiske vanskeligheder og uden at vanskeliggøre landets forsyning med vigtige raavarer, men det er klart, at alle muligheder bør prøves for at naa frem til en friere vareomsætning.

UDLANDET

Englands dollarproblem.

Medens disse linier skrives (15. sept.), finder der i Amerika forhandlinger sted mellem England, Canada og USA om Englands dollarproblem.

Baggrunden for disse forhandlinger er, at England ikke har kunnet indtjene saa mange dollars, som det har udgifter, der skal betales i denne valuta, herunder først og fremmest for varer indkøbt fra dollarområdet (det er forøvrigt et problem, som gør sig gældende for saa godt som alle de øvrige europæiske lande). Englands guld- og dollarreserver svinder ind for hver maaned, bl. a. paa grund af, at Englands eksport til dollarlandene er gaaet tilbage. Formaalet med mødet er derfor først og fremmest at finde frem til metoder, der kan forøge Englands dollarindtægter.

Fra amerikansk side hævdes, at en væsentlig aarsag til, at Englands eksport til Amerika er stagnerende, er, at de engelske varer er for dyre

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

og derfor ikke kan konkurrere med de amerikanske, fordi omkostningsniveauet i England er for højt. Kan man ikke paa anden maade sætte omkostningerne ned, har amerikanerne luftet den tanke, at England maa nedskrive pundets værdi (devaluering). Dette vil bevirke, at de engelske varers priser — maalt i dollars — vil falde og derved lettere kunne konkurrere med de amerikanske, samtidig med at de amerikanske varers priser — maalt i sterling — vil stige, hvorved den engelske efterspørgsel efter amerikanske varer vil falde. Herigennem skulde det være muligt at opnaa en bedre balance mellem Englands im- og eksport fra og til Amerika.

England er imidlertid ikke særlig begejstret for at skulle nedskrive pundets værdi og mener ikke, at en nedskrivning paa længere sigt vil kunne løse landets dollarproblem. Med hensyn til spørgsmaalet om omkostningsniveauet i England, henviser man til, at den engelske produktion nu ligger 30 pct. over førkrigsniveauet og eksporten mindst 50 pct. højere end før krigen, medens importen endnu ikke har naaet førkrigsniveauet. Desuden viser nogle tal, der i disse dage er offentliggjort af FN's Europakommission, at produktionen pr. mand inden for industrien er steget næsten lige saa meget i England som i USA i forhold til 1938. Samtidig viser lønindekset en stigning i USA til 210 men i England kun til 165, saaledes at det engelske omkostningsniveau skulde være betydeligt forbedret i forhold til USA, for saa vidt arbejdslønningerne angaar.

Da det imidlertid er en aabenlys kendsgerning, at England og forøvrigt ogsaa de øvrige europæiske lande har svært ved at konkurrere med USA, bliver problemet, hvad aarsagen hertil kan være. Redegørelsen fra De forenede Nationers Europakommission fremdrager følgende faktorer: 1) Ogsaa før krigen havde Europa væsentlige konkurrencevanskeligheder, som dog ikke gjorde sig saa stærkt gældende, fordi Europa den gang kunde trække paa sine oversøiske investeringer. 2) De anførte beregninger støtter sig paa industrien som helhed. Muligvis gør der sig særlige forhold gældende for eksportindustrien. 3) Arbejdsomkostningerne er kun eet element i de samlede omkostninger. Prisen paa importerede raamaterialer og kraft kan bevæge sig forskelligt fra arbejdsomkostningerne, og muligvis har effektiviteten i udnyttelsen af raamaterialerne ogsaa udviklet sig uheldigt i Europa set i relation til USA. 4) Administrationsomkostningerne i videste forstand inden for industrien og erhvervslivets fortjenester kan have bevæget sig forskelligt fra arbejdsomkostningerne. Specielt kan erhvervslivets fortjenester ved eksport til ikke-dollarmarkeder været steget ret stærkt.

Konklusionen paa den redegørelse, De forenede Nationers europæiske raad har udsendt, er, at »naar nødvendige forbehold er gjort, viser de opstillede tal, at Europas eksportvanskeligheder paa dollarmarkederne stort set er foraarsaget snarere af høje priser paa raamaterialerne fra ikke-dollaromraader og ved stor fortjeneste paa eksport til omraader med »blød« valuta end paa høje arbejdsomkostninger«.

Fra engelsk side har man desuden peget paa, at de høje amerikanske toldsatser vanskeliggør den europæiske eksport til USA, og at en nedsættelse af disse toldsatser sandsynligvis vil kunne bevirke en noget forøget europæisk eksport til Amerika. (I den forbindelse kan nævnes, at Danmark er særlig interesseret i en nedsættelse af den høje ameri-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

kanske smørtold, idet man mener, at der saa skulde være mulighed for en ret betydelig eksport af dansk smør til USA.)

Resultatet af mødet i Washington mellem England, Kanada og USA er offentliggjort i et communiqué, der indeholder et program paa 10 punkter, der skal danne grundlaget for en forbedring af Englands dollarsituation. Det er værd at notere, at spørgsmaalet om devaluering overhovedet ikke omtales i communiquéet. Om dette skyldes, at Amerika har frafaldet devalueringskravet, eller at man — for at undgaa en for stærk spekulation i valutakurserne — ikke ønsker paa nuværende tidspunkt at udtale sig herom, er umuligt at sige noget om.

Af de 10 punkter fremgaar bl. a., at Amerika har lovet at forøge indkøbene af visse raavarer fra sterlingområdet, at overveje en ændring i den amerikanske toldpolitik samt at søge at forøge investeringerne i udlandet.

Det afgørende for, om det rammeprogram, om hvilket der nu er opnaaet enighed i Wahhington, skal faa nogen praktisk betydning, bliver spørgsmaalet om, hvordan man i praksis vil gennemføre det, altsaa hvilke konkrete foranstaltninger, man vil iværksætte. Programmets egentlige betydning kan derfor først bedømmes, naar man ser, hvordan det vil blive ført ud i livet.

UDLANDET

Det europæiske raads
raadgivende forsamling, hvis møder begyndte den 10. august, sluttede sessionen 10. september.

Revolteforsøg i Prag.

Ved udgangen af august indeholdt pressen telegrammer fra Prag, ifølge hvilke den tjekiske regering havde knust et revolteforsøg, som i de sidste dage forud skal have været iværksat mod regeringmyndighederne i Prag. Hovedmændene siges alle at være fanget og dømt. Det drejer sig om 6 personer, som blev dømt til døden, samt 10 andre, der fik livsvarigt fængsel, hvortil kommer et ukendt antal af andre personer, som fik kortere fængselsstraf. Ifølge meddelelsen var organisationen i færd med at rejse et oprør i Prag, da den blev opdaget. Lederen af revolteforsøget siges at være en dr. Jerroslav Borkovec, en anden af de dødsdømte er Kvetoslav Prokes, som under krigen gjorde tjeneste som major i den tjekiske hær i England.

Arbejdsløsheden i Vesttyskland.

Den 15. juli fandtes i Vesttyskland 1.264.262 arbejdsløse overfor 12,1 mill. beskæftigede arbejdere og funktionærer. Som aarsag til den stigende arbejdsløshed nævnes tilstrømningen af flygtninge fra Østtyskland og tilbageførselen af flygtninge fra Danmark, men ogsaa — i en rapport til Marshall-organisationen i Paris —, at forbrugernes købekraft ikke kan holde trit med produktionsstigningen, og at der i forbindelse med kreditrestriktionerne og en høj rentefod kun findes knappe kreditmuligheder for virksomhederne.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Det kan i denne forbindelse nævnes, at den vesttyske økonomi er søgt bragt paa benene ved hjælp af rent liberalistiske midler, som er blevet skarpt bekæmpet af det tyske socialdemokrati.

Tito—Sovjet.

I løbet af august maaned skærpedes konflikten mellem Sovjet og Jugoslavien, idet Sovjetunionen tilstillede Jugoslavien et par meget skarpe noter, ligesom Sovjets radiopropaganda anvendte et i voldsomhed stigende sprog overfor den tidligere partifællestat. I en artikel i »Pravda« hedder det bl. a. ifølge en Londonmeddelelse til »Berlingske Tidende« 23. august: »Hvad Tito og hans bourgeoisibander i Belgrad end vil foretage sig, og hvilke sataniske metoder de end tager i anvendelse, skal de før eller senere med deres hoveder komme til at betale for de forbrydelser, de har begaaet mod den internationale kommunistbevægelse.«

Udviklingen af forholdet mellem Tito og hans tidligere venner er genstand for verdens opmærksomhed, og situationen synes at indeholde sprængstof, der kan føre til meget alvorlige forviklinger.

Kommunisterne skaffer sig spioner i Østtyskland.

Det tyske Socialdemokratis informationsskrift »Sopade« indeholdt d. 22. juni en række eksempler paa de metoder, hvorved GPU og det saakaldte socialistiske enhedsparti i den russiske besættelseszone i Tyskland sikrer sig spioner i alle dele af befolkningen. Vi citerer et enkelt eksempel:

»I et andet tilfælde er en 19-aarig mand, tilhørende det liberal-demokratiske parti (LDP) og endnu elev i gymnasiet, skydeskive for GPU. Han blev kaldt til GPU, hvor der mellem ham og forhørsofficeren udviklede sig følgende samtale:

Officeren: De er medlem af LDP. Arbejder De aktivt i Deres parti?

Den unge mand (i det følgende kaldt A): Jeg forbereder mig for tiden til studentereksamen og har derfor ikke tid til partiarbejde.

Officeren: De er en daarlig tysker! De ønsker dog bestemt ogsaa, at Tyskland bliver renset for de sidste rester af fascisme og militarisme?

A: Ja.

Officeren: Mener De, at den russiske besættelsesmagt nærer det samme ønske?

A: Ja.

Officeren: De tvivler altsaa ikke paa, at den russiske besættelsesmagt har fælles interesse med det tyske folk?

A: Nej.

Officeren: Udmærket! Jeg ser, De er en forstandig ung mand, der vil blive en god demokrat. Hør, jeg har en opgave for Dem. De maa give os meddelelse om alle folk, som ikke taler godt om russerne, som hellere vil have amerikanerne her, og som bedriver propaganda for Vestmagterne. Saadanne folk finder De netop i Deres parti. (Hermed forelægger han A en formular, hvorved denne ved sin underskrift forpligter sig til at yde den forlangte tjeneste.)

A: Jeg kan ikke paatage mig opgaven.

Officeren: Saa er De en fascist, som vi maa overvaage. Iøvrigt — hvis De ikke underskriver erklæringen, kan jeg naturligvis ikke lade Dem gaa; for fascister bør være spærret inde. Tænk Dem derfor om!«

Den unge mand skrev under.

Prag faar australsk kredit

paa 1 million pund til køb af uld. — Den tjekkiske nationalbanks direktør opholdt sig i september en tid i USA for om muligt at hidføre en

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

amerikansk finansiering af Tjekkoslovakiets dollar-import. — »Soviet News« opgiver den tjekkiske produktion til i dag at være kun 10 pct. over førkrigsproduktionen. Har bladet ret i dette lave tal, maa dette kunne tages som et bevis for, at den tjekkiske arbejder »gaar langsomt«, altsaa obstruktion mod regimet.

Den russiske fagkongres.

Om den i maj maaned i Moskva afholdte kongres for de russiske fagorganisationer, ved hvilken bl. a. en svensk delegation fra Sveriges faglige landsorganisation var til Stede, skriver »Fackföreningsrörelsen« den 1/7 bl. a.:

»LO i Sovjet har en stor magt over sine medlemsorganisationer, og dens beslutninger paa forskellige omraader gælder uden videre som ordrer for alle forbund. Dens præsidium bestemmer over hele fagforeningsbevægelsens budget, og forbundene kan kun disponere over sine økonomiske midler indenfor de af LO bestemte grænser. Imellem kongresserne har forbundene ikke mulighed for at øve nogen direkte indflydelse paa LO's virksomhed, eftersom det organ, der nærmest modsvarer repræsentantskabet i Sverige — det centrale raad —, vælges af kongressen og ikke af forbundene. Den forrige kongres afholdtes i 1932, d. v. s. for 17 aar siden.

Efter mandatudvalgets rapport deltog 1343 delegerede i kongressen, 315 delegerede svarende til 23,5 pct. var arbejdere, d. v. s. saadanne arbejdere som har vist sig at være foregangsmænd i præstationskappestriden, eller endog »produktionens nyskabere«, allesammen folk, som har udmærket sig gennem rationaliseringsforslag, nye arbejdsmetoder eller tekniske opfindelser, 126 delegerede, 9,4 pct., var ingeniører og teknikere, medens 558 delegerede eller 41,5 pct. var faglige funktionærer; hvem der udgjorde de øvrige 25,6 pct. blev der ikke redegjort for. Det kunde være arbejdsledere, tjenestemænd, partifunktionærer. Ogsaa højere embedsmænd, f. eks. ministre, fandtes blandt de delegerede. Stalin saavelsom andre medlemmer i politbureau blev ogsaa valgt til kongresdelegerede, men hædrede ikke kongressen med deres nærværelse.

1131 delegerede bar ordner, medaljer eller andre udmærkelser. 517 delegerede var kvinder, 129 af disse var formænd i forbund eller fagforeninger. 936 delegerede tilhørte det kommunistiske parti.«

I omtalen af kongressen hedder det videre, at LO's formand Kuznetsov aabnede kongressen med en tale, i hvilken han bl. a. understregede, at fagorganisationernes arbejde ledes af det kommunistiske parti, hvorefter fulgte en hyldest til »vor geniale leder og sovjetfolkets lærer, kammerat Stalin.«

Længere henne i talen opholdt Kuznetsov sig ved fagorganisationernes indsats under krigen. Al fremgang og ogsaa Sovjets sejr over Tyskland beroede dog ifølge Kuznetsov paa, at Stalin stod i spidsen for partiet og regeringen (hver gang Stalins navn forekom i nogen sammenhæng under kongressens forløb, applauderedes dette paa stormende vis, medens forsamlingen rejste sig). Kuznetsov belyste derefter fagorganisationernes indsats for produktionens fremgang og præstationskappestriden. Overenskomstaftaler berørtes kun i faa ord. Aftalernes efterlevelse havde visse mangler.

Vedrørende spørgsmaalet om lønfordele mente Kuznetsov, at fagorganisationerne kæmper mod lønnivelleringen, d. v. s. mod, at lønforskellen reduceres i strid med regeringens forskrifter. Det gjaldt om i forøget udstrækning at tillempe akkordprincippet og revidere arbejdsnormerne for at gøre disse teknisk motiverede og derigennem øge arbejdseffektiviteten.

Paa arbejderbeskyttelsesomraadet hævdede K., at der var naaet be-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

tydelige fremskridt, og antallet af ulykkestilfælde er i løbet af 20 aar reduceret til en trediedel.

Vedrørende levestandarden og reallønnen gentog Kuznetsov Molotovs paastand om reallønnens fordobling i Sovjet efter rationeringens ophævelse i december 1947. Som eneste bevis anførtes, at salget af brød i løbet af 1948 forøgedes med 56 pct., af sukker med 100, af konditorvarer med 45, af bomuldstøj med 56 og af skotøj med 45 pct. I en note siger artiklens forfatter, at disse tal tyder paa en reallønsforbedring paa 50 pct.

Medens stillingen saaledes var forbedret i Sovjet i løbet af de sidste 2 aar, skulde udviklingen i de vestlige lande have vist en modsat tendens — jævnført med stillingen i 1935—38.

Senere talte Kuznetsov om den store autoritet og den store indflydelse blandt arbejdermasserne, som Sovjets fagorganisationer har »takket være partiets indsats og kammerat Stalins faderlige omsorg,« videre: »Fagorganisationernes organisatoriske arbejde er underordnet de maal, som partiet opstiller for sovjetfolket.«

Herefter kritiserede Kuznetsov bureaukratismen i det faglige arbejde og krævede bl. a., at de faglige organisationer regelmæssigt og for medlemmerne skulde redegøre for deres virksomhed. Det kan i denne sammenhæng paapeges, at ingen paa kongressen spurgte Kuznetsov, hvorfor LO i 17 aar har undladt at stille sit arbejde til kongressens bedømmelse.

Herefter kom et afsnit om de faglige finanser, over hvilke der ikke gaves noget helhedsbillede og heller ikke gaves sammenhængende redegørelser. Kuznetsov nævnede eksempelvis, at 64,3 pct. af de faglige budgetter anvendes for de ansattes kulturelle behov, dog uden nærmere specifikation og uden forklaring om, hvor de øvrige 35,7 pct. gaar hen.

Til slut behandlede Kuznetsov udviklingen indenfor den faglige Verdens-internationale, og hans fremstilling var i korthed den, at Deakin og Carey var kapitalismens tjenere og handlede efter ordre af reaktionen.

Produktionsproblemerne dominerede debatten. Der berettedes om foregangsarbejdere, som overskrider normalproduktionen med 200 pct.

Finansministeren, som holdt en tale paa kongressen, beklagede dog, at de films, som propaganderer for arbejdseffektivitetens forøgelse, eller giver undervisning om nye arbejdsmetoder, møder ringe interesse blandt arbejderne.

En del indlæg omhandlede genopbygningsspørgsmaal. Den delegerede fra Stalingrad berettede bl. a., at ungkommunisternes forbund efter krigen kommanderede 25.000 unge til Stalingrad for at deltage i genopbygningsarbejderne. Han nævnede, at disse unge var dels forbundsmedlemmer dels partiløse, men oplyste intet om, med hvilken beføjelse forbundet disponerede over ikke-medlemmers arbejdskraft. En del af genopbygningsarbejdet er udført ved befolkningens ulønnede indsats.

Kritiske indlæg savnedes ikke helt. En delegeret erklærede saaledes, at løn- og arbejdsspørgsmaal undertiden afgøres uden at man raadfører sig med det paagældende fagforbund, hvilket han ansaa for at være urimeligt.

Efter debatten fik Kuznetsov det sidste ord. Han talte endnu en gang om fagorganisationernes »umaadeligt forøgede« autoritet, erkendte det berettigede i en række kritiske bemærkninger, samt meddelte, at en række forslag var indgivet af delegerede. Han ansaa det imidlertid ikke for at være nødvendigt at komme nærmere ind paa indholdet af disse forslag. Dels vil man have dem i erindring ved udformningen af kongresresolutionerne, dels skulde de iværksættes af LO-ledelsen uden at kongressen behøvede at tage stilling til de respektive spørgsmaal, dels krævede visse forslag — især saadanne, som berørte arbejdsorganisatoriske spørgsmaal eller de ansattes ønsker — en nøje undersøgelse i forbindelse med industrialiseringen.

Der forelaa forslag til nye love for den hele fagbevægelse, og indenfor

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

rammerne af disse love maa de enkelte forbund fastlægge deres egne. LO-sekretær Osipov understregede, at enhver ansat i Sovjet har ret til fagligt medlemsskab, »dette er et klart udtryk for vore fagorganisationers demokratiske karakter, helt anderledes er stillingen i de kapitalistiske lande.«

I fagforeningsorganet »Trud« paastodes det i en omtale af de nye lovforslag, at ingen fagorganisationer i de kapitalistiske lande giver deres medlemmer saadanne rettigheder som Sovjet. Bestemmelserne er ogsaa i det store og hele demokratiske, siger skribenten i »Fackföreningsrörelsen«. Under debatten om lovene stilledes enkelte ændringsforslag. Kongressens redaktionsudvalg akcepterede en del af disse forslag, medens andre afvistes uden nogen særlig afstemning paa kongressen. Et af disse i tavshed begravede forslag krævede, at forbundenes hovedbestyrelser skal have møde mindst een gang i hvert kvartal, et andet af disse begravede forslag krævede, at de faglige organers pligt til at overvaage kollektivaftalernes efterlevelse skulde fremhæves.

Der foretoges valg af 175 medlemmer og 57 suppleanter til det centrale raad samt 17 revisorer, men ingen meddelelse blev givet om stemmernes fordeling, eller om nogen af kandidaterne dumpede. »Trud« har kun oplyst, at blandt de valgte findes »ansete stachanov-arbejdere, videnskabsmænd, ingeniører samt ledende funktionærer fra forbundene.«

I en til slut vedtagen lang resolution gaves anvisninger for den faglige virksomhed paa alle omraader, udtaltes troskab mod partiet og Stalin og indskærpedes nødvendigheden af at »føre en uforsonlig kamp mod fremmede ideologiers indtrængen og imod kryberiet for den borgerlige reaktionære kultur.«

Til slut vedtoges det at sende en skriftlig hilsen til Stalin, i denne stod bl. a.: »Det bolsjevikiske parti og De, kammerat Stalin, personlig lærer os, at det er en livsvigtig opgave for fagorganisationerne at paase, at arbejdernes voksende materielle og kulturelle behov imødekommes .. Kongressens samtlige beslutninger tilsigter at hæve det faglige arbejde til et niveau som svarer til de majestætiske maal som De, kammerat Stalin, har opstillet for vort fædreland .. Vi lover All-Unionens kommunistiske parti og Dem Iosif Vissarionowitj, at vi vil hæve endnu højere den socialistiske præstationskappestrids banner og hver dag tilstræbe arbejdseffektivitetens forøgelse .. leve vor kære og elskede, store og vise leder og lærer kammerat Stalin.«

»Trud« skriver, at oplæsningen afbrødes flere gange af stormende og langvarige bifaldssalver, og at skrivelsens slutningsord fremkaldte ovationer. Man raabte: Hurra for den store Stalin, hilset være alle vore sejres organisator og inspirator, den kære Stalin! Hilset være Lenins-Stalins store parti!« Hele salen synger »Internationale«.

Derpaa flammer ovationerne op med fornyet kraft. Nu hyldest til den store Stalin, til Bolsjevik-partiet, til Sovjetregeringen, til det heltemodige Sovjetruslands sejrsfolk. Da ovationerne stilner af, slutter Kuznetsov kongressen og udbringer et leve for den store Stalin.

De delegerede svarer med stormende og langvarige bifaldssalver, ovationerne runger, man hylder ..

Sovjetlønningerne nedskæres systematisk.

Priserne paa visse forbrugsvarer blev fornylig nedsat i Sovjetunionen. Denne bekendtgørelse blev rost i høje toner af den kommunistiske og kommunistisk-sympatiserende presse verden over som et udtryk for de russiske arbejderes forbedrede levevilkaar.

Imidlertid maa prisnedsættelserne ses i belysning af den kendsgerning, at den officielle russiske lønpolitik saa ganske afgjort stiler henimod lavere lønninger. Dette klarlægges i en artikel af A. Lyapin om »Det

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

socialistiske princip for fordeling af arbejde« den 15. februar 1949 i tidsskriftet »Bolshevik«, som er det sovjetrussiske kommunistpartis centralkomités organ. Artiklen fastslaar, at akkordarbejde og andre ansporende lønningsmetoder er den »grundlæggende metode for arbejdsbelønning for arbejdere i USSR.« I artiklen hedder det:

»Af stor betydning er reglerne for produktion. Reglerne fastsætter antallet af de dele eller arbejdshandlinger, som arbejderen skal producere eller udføre indenfor en bestemt tid (skifte, timer). Akkordlønningerne for hvert udført arbejde er fastsat paa basis af produktionsreglerne .... Forældede og altfor lave produktionsnormer stimulerer ikke væksten af arbejdsproduktiviteten og maa nødvendigvis resultere i overtrædelser af det socialistiske princip for lønbetaling og i umaadeholdne lønudgifter.«

»For at sikre den bedst mulige udnyttelse af de dygtigste arbejdere, for at øge arbejdsproduktiviteten og for at forbedre arbejdsbelønningen, bliver produktionsreglerne periodisk revideret i de forskellige virksomheder og videregaaende fremadskridende regler indført i produktionen.«

Denne revision af produktionsreglerne — som i virkeligheden betyder en stadig reduktion af den pris, som betales for et bestemt stykke arbejde — er blevet en regelmæssig fase i lønpolitiken i de russiske virksomheder. I denne forbindelse maa det huskes, at lønfastsættelsen i Sovjetvirksomhederne udelukkende er forbeholdt ledelsen. Det er indlysende, at stakhanoviterne — som Sovjetautoriteterne bruger til at sætte fart i de andre arbejdere for at opnaa højere produktionsnormer — under denne metode kan forøge deres indkomster, medens størsteparten af arbejderne i bedste fald vil modtage samme løn for en forøget arbejdsindsats og højst sandsynligt maa finde sig i en reduktion af lønnen.

Den officielle Sovjetstatistik opgiver kun totalbeløbene for de lønninger og gager, som er udbetalt til alle lønmodtagere. Da denne indbefatter gager for alle ministre, marskaller og andre fremstaaende embedsmænd under regimet og i almindelighed ogsaa for alle mere vellønnede embedsmænd og funktionærer, kan den forøgelse af lønkapitalen, som fremvises af Sovjetstatistikerne, meget vel skjule en reduktion i indkomsterne for den store masse af lønmodtagere.

Den ovenfor anførte forklaring afslører at Sovjetregeringens lønpolitik med overlæg tager sigte paa at gøre svælget mellem lavere og højere indtægter stadigt større. Det kan derfor med sikkerhed antages, at forøgelsen af den totale lønsum refererer til den opadgaaende tendens i indtægterne hos det øverste lag af Sovjets society og ikke til størsteparten af lønmodtagerne. Det er nemlig umuligt at se, hvordan de sidstnævntes indtægter kan stige, hvis — som det er bevist — de er underkastet en fremgangsmaade, der gaar ud paa periodisk lønnedskæring.

(»International Free Trade Union News«, maj 1949.)

Ungarns udrensnings-processer.

Den tidligere udenrigsminister Rajk og en række andre tidligere mere eller mindre prominente kommunister blev, som det vil erindres, arresteret i juni maaned, anklaget for forsøg paa at styrte den moskvatro kommunistregering. Processen paabegyndtes i midten af september. Det synes at fremgaa af det foreliggende, at Tito og hans jugoslaviske politik skal inddrages i processen. Ifølge »Land og Folk« af 12. septbr. skrev det tjekkiske kommunistblad »Rude Pravo« i Prag 11. septbr., at »den statsfjendtlige sammensværgelse, som er blevet afsløret i Ungarn, var i virkeligheden kun en del af en storstilet plan, hvormed marskal Tito vilde forene alle de østeuropæiske folkedemokratier under sin ledelse imod Sovjet«.

Og »Land og Folk« bringer i samme nr. et portræt med underskriften: »Ungarns udenrigsminister, som Tito vilde lade myrde.«

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Saa for dette »danske« blads skyld behøves der ingen proces — bladet ved besked i forvejen!

Strejkerne i Finland.

Selv om den tilbagegang, kommunisterne havde ved de finske rigsdagsvalg i fjor, ikke var saa stor, som andre havde ventet, blev kommunisterne dog saa stærkt svækket, at det blev socialdemokraterne, der bestemte vilkaarene for deres eventuelle deltagelse i en ny koalitionsregering. Kommunisterne var i første omgang øjensynligt af den modsatte opfattelse og stillede krav om fortsat at beholde bl. a. indenrigsminsterposten, hvorunder det finske statspoliti sorterer. Fagerholm, der som Socialdemokratiets leder havde faaet til opgave at danne den nye regering, vilde ikke akceptere dette og dannede i stedet en ren socialdemokratisk mindretalsregering.

Efter at kommunisterne saaledes var udelukket fra større indflydelse paa den *politiske* front, satte de saa meget større kraft ind paa den *faglige*, hvor de nogle steder fortsat har en ganske stærk magt. Bestræbelserne blev koncentreret om dels at erobre de faglige organisationer ved overrumplinger og dels ved iværksættelse af strejker. I begge tilfælde med det formaal at skabe uro og opløsning, der kunde bringe den socialdemokratiske regering i vanskeligheder. Overrumplingerne i fagforbundene lykkedes kun i ganske enkelte tilfælde, snarere har det i det sidste aar været saadan, at den socialdemokratiske indflydelse i den finske centralorganisation (De samvirkende Fagforbund) er blevet stedse større, saa forholdet i dag formentlig er 60—40, hvor de to parter for blot et aar siden stod over for hinanden med 50—50.

Ogsaa det første større forsøg paa at etablere strejke mislykkedes. Kommunisterne havde held til at faa gennemført en arbejdsstandsning paa den store porcelænsfabrik »Arabia«, men da de søgte at udvide denne til en landsomfattende srejke, kom de tilkort.

Efter dette nederlag var der en tid forholdsvis roligt ogsaa paa den faglige front, men socialdemokraterne forstod, det blot var »stilhed før stormen«, og det har de seneste uger jo i høj grad bekræftet.

Den sidste strejkeoffensiv, som endnu ikke er helt afviklet, men som afgjort maa anses for tabt for kommunisterne, har sit *formelle* udgangspunkt i en ganske lille strejke i byen *Kemi*, men den reelle baggrund for kampagnen er utvivlsomt kommunisternes ønsker om nu foran rigsdagens indkaldelse at skabe nye vanskeligheder for regeringen.

Strejken i Kemi, en industriby, der ligger ved den botniske bugt næsten helt oppe ved den svenske grænse, begyndte den 1. juli paa den store papirfabrik, som findes dèr. I første omgang drejede det sig kun om 50 mand af en arbejdsstyrke paa ca. 1200. Aarsagen var, at pris- og lønraadet ikke mente at kunne gaa ind for fuld opretholdelse af nogle akkordtillæg, som disse 50 mand havde udover de overenskomstmæssige lønninger. Arbejdsgiverne benyttede sig heraf og krævede lønningerne nedsat med 20—40 pct. I stedet for at gaa til deres forbund (papirindustriarbejderforbundet) for paa sædvanlig maade at faa spørgsmaalet løst gik arbejderne straks i strejke og haabede paa den maade at faa saa mange sympatisører som muligt. Det lykkedes ogsaa, bl. a. gik skov- og fløtningsarbejderne i sympatistrejke, hvilket betød, at strejken blev farlig for samfundet, idet det meget tømmer, der paa denne tid flyder ned ad Kemi-elven, nu hobede sig op og frembød fare dels for, at en væsentlig del af byen blev oversvømmet og dels for, at tømmeret skulde sprænge det store kraftværk, som netop er blevet genopført, efter at tyskerne sprængte det i luften under deres tilbagerykning under den tysk-russiske krig. Regeringen lod derfor en forligsmand forsøge at faa striden bilagt. Han fremsatte omgaaende mæglingsforslag, men fik dagen

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

efter et brev fra papirarbejdernes afdeling i Kemi, der er helt kommunistisk ledet. I brevet meddelte de, at videre forhandling maatte ske med deres specielle strejkeudvalg, for hvilket de havde gjort Pentti Lundstrøm til leder. Denne mand var tidligere formand for papirindustriarbejder*forbundet*, men var i juni 1948 blevet erstattet som forbundsformand af en socialdemokrat. Lundstrøm bor slet ikke i Kemi og har forøvrigt ingen faglige tillidshverv mere. Den kendsgerning, at det skulde være netop denne mand, der skulde forhandle, viser tydeligt den politiske hensigt med strejken: kunde arbejdsgiverne tvinges til at akceptere *hans* fordringer, saa vilde dette selvklart kunne benyttes som et angreb paa den nyvalgte socialdemokratiske forbundsledelse.

Forhandlingerne sprængtes imidlertid, og i mellemtiden hobede tømmeret sig mere og mere op i Kemi-elven; man regnede med, at der nu var 20 millioner kubikfod tømmer i bassinet, og at et omraade paa 5 kvadratkilometer truedes. Regeringen saa da ingen anden udvej end at gribe ind, og det skete med et paabud om at genoptage arbejdet senest 15. august, ellers vilde staten anvende sin ret til paa anden maade at faa arbejdet gjort.

Nye forhandlinger blev forsøgt i dagene mellem 11. og 15. august — og tilsidst naaede man til enighed om de oprindelige krav, men den kommunistiske forhandlingsdelegation, der nu ogsaa omfattede folk fra skov- og fløtningsarbejderne (hvor baade afdelingen i Kemi og selve forbundet er kommunistisk ledet) rejste nye krav om, at der skulde udbetales fuld løn ogsaa for den tid, strejken havde varet, — og saa strandede forhandlingerne igen.

Regeringen gav derefter arbejdet „frit", og der meldte sig straks nogle, som var parat til at tage arbejdet op for at hindre en katastrofe. Samtidig sendtes militær til Kemi for alle tilfældes skyld, men det har overhovedt ikke været i aktion, heller ikke som arbejdere. Samme dag arrangerede kommunisterne et stort protestmøde i Kemi, og ved dette kom det til tumulter mellem politiet og demonstranterne, hvorved 1 person blev dræbt, og en anden er senere død af sine kvæstelser.

Dag for dag blev antallet af frivillige øget, saaledes at der i løbet af en uge var ca. ⅔ af den normale arbejdsstyrke i gang.

Naar denne i sig selv lille strejke fik et saa voldsomt forløb og omfang, skyldes det altsaa:

at fagforeningen i stedet for at gaa den sædvanlige vej og søge forbundets støtte straks gik i strejke og dermed tog andre med sig;
at man ved forhandlingerne gik udenom forbundet og i stedet lod en tilkaldt kommunist lede forhandlingerne, hvilket hverken forbundet eller arbejdsgiverne vilde godkende. (Og sluttelig overtog fagorganisationerne da ogsaa forhandlingerne);
at kommunisterne, hver gang forlig syntes naaet, stillede nye krav.

Men frem for alt skyldes det, at strejken kunde bruges som udgangspunkt for en langt større aktion.

Allerede den 4. august kunde den svensksprogede socialdemokratiske avis i Helsingfors meddele, at kommunisterne havde opstillet en plan, efter hvilken det ene fagforbund efter det andet, hvor de har magten, skulde kræve lønforhøjelser, og naar dette ikke godkendtes, hvad man paa forhaand var klar over, skulde saa proklameres strejker. De første strejker skulde efter planen begynde den 18. august.

Forbindelsen mellem denne plan og det, der skete i Kemi, var saaledes aabenlys. Det gjaldt for enhver pris at holde strejken i Kemi i gang til 18. august, saa man havde en yderligere strejkegrund i de andre forbund. Som den oprindelige grund til de landsomfattende strejker

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

havde man paaberaabt sig de prisstigninger, som havde fundet sted bl. a. paa husleje og paa brød.

Landsorganisationen tog imidlertid handsken op, og saa snart man fik kendskab til planerne, nedsattes et udvalg bl. a. med 2 sekretærer fra landsorganisationens sekretariat: Hakullinen fra Socialdemokratiet og Hiironen, som er kommunist. De gennemgik alle prisbevægelser og kom slutteligt til det resultat, som *begge* har bekræftet, at selv efter, at huslejestigning og brødprisstigning er indregnet, er det saadan, at den samlede prisudvikling i tiden november 1948—juli 1949 viser, at priserne er *faldet* med 200 mark mdl. (ca. 1 pct.). Det er ganske vist kun en beskeden nedgang, men det *er* en nedgang, og det var hermed fastslaaet, at kommunisternes parole for strejkerne var falsk.

I overensstemmelse med planen proklameredes i dagene fra 18. aug. og fremover strejke i Bygningsarbejdernes forbund, i Transportarbejderforbundet, i Levnedsmiddelarbejderforbundet, i Skov- og fløtningsarbejderforbundet og Trærbejderforbundet, medens et par andre forbund, der havde givet tilsagn om at være med, nemlig Tekstilarbejderforbundet og Læder-, Sko- og Gummiarbejderforbundet, øjensynlig fik betænkeligheder og udsatte deres strejker »indtil videre«.

I intet tilfælde blev strejkerne fuldstændige; mest omfattende var de i Bygningsarbejdernes fagforbund, hvor der regnes med, at 65—75 pct. af medlemmerne strejker. For transportarbejderne, der omfatter havnearbejderne, chauffører m. fl., er forholdet, at havnearbejderstrejken paa et tidspunkt var nær ved at være total, medens kun ca. 25 pct. af chaufførerne holdt op, saa for dette forbund har højst ca. 50 pct. af arbejderne været i konflikt. I Levnedsmiddelarbejderforbundet og blandt skov- og fløtningsarbejderne har kun 25—35 pct. haft nedlagt arbejdet, og en væsentlig del af disse er gaaet i gang igen. Forsøget paa at udvide strejken ogsaa til metalindustrien er blevet en total fiasko, kun i Åbo har metalstrejken betydet noget, man regner, at kun 10 pct. af metalarbejdernes ca. 50.000 mand er i strejke.

Centralorganisationen har straks fra starten fastslaaet, at strejkerne var ulovlige i h. t. den faglige centralorganisations love og regler, og man havde derfor truet med at ekskludere de forbund, der alligevel proklamerede arbejdsstandsning.

Centralorganisationen har længst muligt holdt igen, men naar kommunisterne gennem deres strejker saa brutalt er gaaet egne veje, maatte resultatet blive udelukkelse, hvis de ikke absolut vilde forpligte sig til at undlade gentagelse. Et saadant tilsagn er trods daglange forhandlinger ikke tilvejebragt, og Centralorganisationens repræsentantskab har derfor nu stadfæstet eksklusionen af transport-, bygnings-, skov- og fløtningsarbejdernes samt murernes og dykkernes forbund, og samtidig er den kommunistiske næstformand i den faglige centralorganisation traadt tilbage.

Saa bliver det store problem og det, der i den kommende tid vil kræve en masse kræfter og penge: kampen om medlemmerne.

Det vil muligvis blive saadan, at kommunisterne ikke indskrænker deres interesse til de ekskluderede forbund, men ogsaa vil forsøge at faa *deres* folk i de andre fag til at træde ud og danne egne fagforeninger med kommunistisk ledelse.

Svaret herpaa vil formodentlig blive, at socialdemokraterne i de udelukkede forbund ogsaa trækker sig tilbage derfra og danner socialdemokratiske fagforeninger i de paagældende brancher og fag.

Hvad konsekvensen af denne udvikling bliver, kan ikke overses i dag, men med den kendsgerning, at socialdemokraterne før strejken havde 60 pct.s tilslutning i Centralorganisationen som helhed, skulde det ikke anses for usandsynligt, at forholdet bliver 2—1, da ogsaa de nu

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

paagaaende strejker utvivlsomt har aabnet øjnene hos mange for kommunisternes hasarderede spil.

En øjeblikkelig følge af den faglige splittelse kan blive ophævelse af den gældende lønreguleringsordning, hvorefter lønningerne er knyttet til priserne. Ordningen bygger paa en aftale mellem regeringen, arbejdsgiverforeningen og den faglige landsorganisation. Bliver der nu to landsorganisationer, som skal kæmpe om forhandlingsretten paa den enkelte arbejdsplads og i det enkelte fag, kan det risikeres, at arbejdsgiverne kræver lønreguleringen ophævet, og at regeringen ikke vil være i stand til at modsætte sig dette krav. Lønfastsættelsen vil derefter være fri. Det kan betyde, at fagforeningerne paa de omraader, hvor der endnu er mangel paa arbejdskraft, faar mulighed for et lønfremstød, men det vil sandsynligvis ogsaa betyde en nedpresning af lønningerne i de svagere fag, d. v. s. hvor organisationsprocenten og beskæftigelsen er mindre. I saa fald vil arbejderne erfare, at strejkeaktionen, som iværksattes med det foregivne formaal at *forhøje* lønningerne, fører til det *modsatte* resultat.

Til slut kan det være rigtigt at fastslaa følgende hovedkendsgerninger om strejkebevægelsen:

1. Den startedes paa et falsk grundlag, nemlig paastanden om *stigning* i leveomkostningerne, hvor en af fagbevægelsen selv foretaget undersøgelse viste, at der var tale om en *nedgang*.
2. Strejkerne var ulovlige i henhold til de vedtægter og bestemmelser, som fagforbundene *selv* ved tilslutningen til landsorganisationen havde underkastet sig.
3. Strejkerne blev en fiasko, for saa vidt som de end ikke inden for de kommunistisk ledede forbund er blevet gennemført blot tilnærmelsesvis til 100 pct., og det endog har vist sig, at kommunisterne *ikke* formaar at faa alle deres egne folk ud.

I midten af september ebbede strejkerne ud. Kommunisternes nederlag er stort.

Den vesttyske forbundsregering bliver til — valg af forbundsdag og præsident.

Den 8. maj vedtog det tyske parlamentariske raad i Bonn den nye vesttyske forfatning og efter at den var blevet godkendt af de vestallieredes militærregeringer og en valglov gennemført, fandt valget til den nye vesttyske forbundsrigsdag sted den 14. august.

Den nye forfatning, som skal gælde for overgangstiden, til en fredstraktat er afsluttet, og Tyskland atter bliver frit, fastslaar Tysklands karakter af en »demokratisk og social forbundsstat«. Myndigheden er delt mellem de enkelte lande, hvoraf der i øjeblikket findes 11 indenfor de tre vestlige besættelseszoner, og forbundet, hvis forfatningsmæssige lovgivende og øverste administrative organer er *forbundspræsidenten, forbundsregeringen, forbundsdagen* og *forbundsraadet*. Tyngdepunktet ligger hos forbundsdagen, der har den lovgivende myndighed, idet dog forbundsraadets tilslutning i en række tilfælde er nødvendig.

Præsidenten, som skal være mindst 40 aar, vælges for 5 aar af den saakaldte *forbundsforsamling*, der bestaar af forbundsdagens medlemmer og lige saa mange repræsentanter, valgt ved forholdstalsvalg af de enkelte landes landdage. I forhold til rigspræsidenten i Weimar-republiken er forbundspræsidentens myndighed stærkt beskaaret. Han kan f. eks. kun udstede nødforordninger med tilslutning af regeringen og *forbundsraadet*, og han kan kun opløse forbundsdagen i utide, hvis dens flertal

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

har udtalt mistillid til forbundskansleren (statsministeren), og ikke kan enes om at vælge en ny. Forfatningen fastslaar, at forbundskansleren skal *vælges* af forbundsdagen. Præsidenten har forslagsret, men *skal* udnævne den, der opnaar absolut flertal. Hvis ingen kandidat opnaar absolut flertal, er præsidenten berettiget til at opløse forbundsdagen. De øvrige ministre udnævnes af præsidenten efter indstilling af kansleren.

Forbundsraadet bestaar af mindst 3 repræsentanter for hvert land, udnævnt af vedkommende lands *regering*. Lande med mindst 2 mill. indbyggere har ret til 4 repræsentanter, med mindst 6 mill. indbyggere 5 repræsentanter. Ifølge forfatningen medvirker forbundsraadet i lovgivning og *administration*.

Forbundsdagen vælges ved direkte, lige og hemmelige valg i samtlige lande. Valgretsalderen er 21 aar. For at være valgbar skal man være fyldt 25 aar.

I valgloven er forbundsdagens medlemstal fastsat til 400, dog med mulighed for nogen forøgelse, og loven foreskriver mandaternes fordeling paa de enkelte lande, idet befolkningstallet er lagt til grund for fordelingen. Medlemmerne vælges dels ved valg i enkeltmandskredse, dels paa særlige tillægslister, som opstilles i hvert land for sig, og hvorved uretfærdigheder ved kredsvalgene skal udlignes. For at et parti kan faa andel i tillægsmandaterne, skal det enten opnaa mindst 5 pct. af de afgivne stemmer i vedkommende land, eller mindst eet kredsmandat. Fordelingen mellem kreds- og tillægsmandater er i valgloven fastsat som 60 til 40.

Den nye vesttyske forfatning afspejler brydningerne mellem de politiske kræfter, som ønsker styrets tyngdepunkt lagt i de enkelte lande, og dem, der er stemt for en nogenlunde stærkt centraliseret magt. Nogen klar overvægt til den ene af siderne er ikke skabt, ligesom der heller ikke i forfatningen er tale om nogen klar deling af opgaverne. Det fastslaas dog, at udenrigspolitik, afslutning af handelsaftaler m. v., toldvæsenet, mønt- og pengevæsen, bestyrelsen af rigsbanerne, postvæsenet o. l. institutioner, ligesom det samlede finansvæsen er henlagt til forbundsstyret, der ogsaa har en fremskudt plads — men uden at være aleneraadende — for saadanne anliggender som retsvæsen, sociallovgivning og økonomisk lovgivning.

Ved valget den 14. august var opstillet ialt 2.881 kandidater. Det socialdemokratiske parti havde opstillet ialt 383, hvoraf 53 kvinder. Man regner med, at 60 pct. af samtlige 31.179.000 vælgere var kvinder.

Valgets samlede resultat, sammenholdt med landdagsvalgene i 1946—47 (tallene i parentes) var følgende (her efter »Hamburger Echo« 16/8, tallene fra 1946—47 dog efter dansk dagspresse 14/8):

Parti:	Stemmer 1949	Stemmer 1946-47	pct. 1949	pct. 1946-47	Mandater 1949
Kristelige demokratiske union (CDU)	7.357.579	(6.560.000)	31,0	(37,7)	139
Socialdemokratiet (SPD)	6.932.272	(6.090.000)	29,2	(35,0)	131
Frie demokratiske parti (FDP)	2.788.653	(1.584.000)	11,9	(9,1)	52
Kommunisterne (KP)	1.360.443	(1.635.000)	5,7	(9,4)	15
Bayern-partiet	986.606	(225.000)	4,2	(1,3)	17
Tyske parti (DP)	940.088	(440.000)	4,0	(2,5)	17

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

	Stemmer		pct.		Mandater
	1949	1946-47	1949	1946-47	1949
WAV[1])	681.981	(225.000)	2,9	(1,3)	12
Centrum	727.343	(602.000)	3,1	(3,5)	10
DRP/DKP[2])	428.994	(67.000)	1,8	(0,3)	5
RSF[3])	217.267	(42.000)	0,9	(0,3)	—
Rhinsk-westfalske folkeparti	21.910	(—)	0,1	(—)	—
Sydslesvigsk Vælgerforening (SSW)	75.387	(99.500)	0.3	(0,4)	1
Sammlung zur Tat	26.155	(—)	0,1	(—)	—
Uafhængige kandidater	1.134.466	(—)	4,8	(—)	3

[1]) Wirtschaftliche Aufbau-Vereinigung i Bayern, det saakaldte Loritz-parti.
[2]) Det tyske højreparti (DRP) og det tyske konservative parti (DKP).
[3]) Det radikal-sociale frihedsparti.

Der blev afgivet ialt 24.490.000 stemmer, svarende til 78,5 pct. af samtlige vælgere.

Resultaterne i de 11 »lande« blev følgende, sammenlignet med landdagsvalg eller tilsvarende valg 1946—47 (her efter »Hamburger Echo« 16/8, dog er procentberegningen for 1946—47 fra en tidligere opgørelse og indeholder derfor mindre unøjagtigheder):

	Stemmer		pct.		Mandater
Baden:	1949	1946-47	1949	1946-47	1949
CDU	277.274	(239.312)	51,1	(55,9)	7
SPD	128.608	(95.829)	23,6	(22,3)	3
KP	22.754	(31.703)	4,2	(7,6)	—
FDP	94.601	(60.980)	17,5	(14.2)	2
Sammlung zur Tat	19.481	(—)	3,6	(—)	—
Bayern:					
CSU[1])	1.380.341	(1.614.708)	29.2	(52.3)	24
SPD	1.075.436	(875.734)	22,8	(28.6)	18
KP	195.787	(225.404)	4,1	(7.4)	—
FDP	404.071	(175.155)	8.5	(5,6)	7
Bayern-partiet	986.606	(—)	20.9	(—)	17
WAV	681.981	(185.023)	14.4	(6,1)	12
Uafhængige	3.396	(—)	0,1	(—)	—

[1]) Kristelige sociale union, svarende til CDU i de øvrige lande, men dog med en vis bayersk-separatistisk tendens.

Bremen:					
SPD	104.509	(91.235)	34,4	(41.7)	3
CDU	51.192	(48.118)	16,8	(22,0)	1
BDV[1])	39.229	(30.541)	12.9	(14,0)	—
KP	20.530	(19.290)	6,7	(8,8)	—
DP	54.569	(8.442)	17,9	(3,6)	1
RSF	7.047	(2.410)	2,3	(1,1)	—
Uafhængige	27.293	(6.824)	9,0	(3,2)	—
(FDP)	—	(12.095)	—	(5,6)	—

[1]) Bremens demokratiske forening, nærmest svarende til FDP.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

	Stemmer		pct.		Mandater
	1949	1946-47	1949	1946-47	1949
Hamburg:					
SPD	358.858	(317.215)	39,6	(43,2)	6
CDU/FDP[1])	322.104	(329.462)	35,6	(44,9)	3+2
DP	118.552	(—)	13,1	(—)	1
KP	76.714	(76.509)	8,5	(10,4)	1
RSF	13.829	(—)	1,5	(—)	—
DKP	10.832	(—)	1,2	(—)	—

[1]) De to partier havde valgfællesskab og opstillede i hver 4 af de 8 kredse. Paa CDU's kandidater faldt 178.752 stemmer (19,8 pct.) og paa FDP's kandidater 143.352 stemmer (15,8 pct.).

Hessen.					
SPD	683.136	(687.431)	32,1	(42,9)	13
CDU	453.812	(498.851)	21,4	(30,9)	9
FDP	596.394	(252.207)	28,0	(15,7)	12
KP	142.304	(171.592)	6,7	(10,3)	2
Uafhængige	249.555	(—)	11,8	(—)	—
Arbejderpartiet	5.791	(—)			—
Niedersachsen.					
SPD	1.124.187	(1.066.380)	33,4	(43,3)	24
CDU	593.067	(489.322)	17,6	(19,9)	12
KP	104.017	(138.977)	3,1	(5,6)	—
FDP	252.110	(215.805)	7,5	(8,8)	5
DP	597.634	(440.467)	17,8	(17,9)	12
RSF	33.285	(—)	1,0		—
Centrum	113.475	(101.000)	3,4	(4,1)	—
DKP	273.012	(7.245)	8,1	(0,3)	5
Uafhængige	273.310	(—)	8,1		—
Nordrhein-Westfalen.					
CDU	2.481.354	(1.889.581)	36,9	(37,4)	43
SPD	2.107.890	(1.607.487)	31,4	(32,0)	37
FDP	580.275	(298.995)	8,6	(6,0)	10
Centrum	601.278	(491.138)	8,9	(9,8)	10
KP	512.489	(702.410)	7,6	(14,0)	9
RSF	142.507	(—)	2,2	(—)	—
DRP	118.005	(25.000)	1,8	(0,5)	—
Rhinsk-westfalske folkeparti	21.910	(13.547)	0,3	(0,3)	—
Uafhængige	157.084	(855)	2,3	(—)	—
Rheinland-Pfalz.					
CDU	701.943	(548.253)	49,1	(46,9)	13
SPD	408.752	(398.787)	28,6	(34,6)	7
KP	88.948	(100.819)	6,2	(8,8)	1
FDP	226.562	(70.639)	15,8	(6,1)	4
Uafhængige[1])	4.875	(42.000)	0,3	(3,6)	—

[1]) Heri medregnet et ikke længere eksisterende parti i tallene fra 1947.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

	Stemmer 1949	Stemmer 1946-47	pct. 1949	pct. 1946-47	Mandater 1949
Schleswig-Holstein.					
SPD	413.213	(470.000)	29,6	(44,5)	8
CDU	428.991	(365.500)	30,7	(34,5)	8
KP	43.770	(50.500)	3,1	(4,8)	—
FDP	103.475	(53.400)	7,4	(5,1)	2
DP	169.333	(—)	12.1		3
RSF	18.164	(—)	1,3		—
DKP	27.100	(32.800)	1,9	(3,1)	—
Centrum	12.590	(—)	0,9		—
Sydslesvigsk Vælgerforening	75.387	(99.500)	5,4	(8,0)	1
Uafhængige	105.677	(—)	7,6		1
Württemberg-Baden.					
CDU	542.206	(487.085)	31,0	(38,4)	12
SPD	441.094	(404.716)	25,2	(31,9)	10
FDP	318.424	(247.710)	18,2	(19,5)	7
KP	129.239	(130.253)	7,4	(10,2)	2
Uafhængige[1])	317.030	(—)	18,1		2
Württemberg-Hohenzollern.					
CDU	268.044	(205.037)	59,1	(54,3)	7
SPD	85.780	(78.707)	18,1	(20,8)	2
KP	23.891	(27.571)	5,3	(7,2)	—
DVP (FDP)	69.385	(67.018)	15,3	(17,7)	1
Sammlung zur Tat	6.674	(—)	1,5		—

[1]) Herunder det saakaldte »Nødfællesskab« med 292.263 stemmer.

Naar man ser paa partiernes andele i det samlede stemmetal, er valgets hovedtræk for Vesttyskland som helhed kommunisternes stærke tilbagegang, CDU's og Socialdemokratiets forholdsvis noget mindre tilbagegang, det frie demokratiske partis fremgang, smaapartiernes vækst og det store stemmetal paa uafhængige kandidater, hvoraf imidlertid kun 3 blev valgt. Den ene af disse er den tyske samlingskandidat i Flensborg-kredsen, dr. *Edert*. Det ses, at der er bemærkelsesværdige store forskelle fra land til land, og at flere af de partier, som i rigsmaalestok maa betragtes som smaapartier, absolut ikke fremtræder saaledes i de enkelte lande.

Slaaende eksempler herpaa er Bayern-partiet og WAV i Bayern, hvor den kristelig-sociale union har lidt et alvorligt tilbageslag, og det tyske parti i Niedersachsen, Bremen, Hamburg og Schleswig-Holstein. Partiet maa betragtes som et konservativt parti med en stærk nationalistisk tendens, og dette gælder endnu mere DRP/DKP, som i Niedersachsen opnaaede et betragteligt stemmetal. Af mange betragtes denne sidste partigruppering som halv- eller helnazistisk, og det samme gælder WAV, hvis leder, dr. *Loritz*, bærer tilnavnet »den blonde Hitler«.

Socialdemokratiet har tabt stærkt terræn i Schleswig-Holstein, Hessen, Niedersachsen og Bremen, hvor det overalt bærer regeringsansvaret, hvilket kan have bidraget til tilbagegangen. Desuden er det disse lande, hvori det største antal flygtninge befinder sig, og det var et gennemgaa-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

ende træk ved valget, at flygtningene i stort tal stemte dels paa uafhængige kandidater, som selv var flygtninge, dels paa de udprægede højrepartier. Den tillid til Socialdemokratiet, som et stort antal flygtninge tidligere har næret, maa altsaa betragtes som delvis og i hvert fald foreløbig tabt.

Det socialdemokratiske blad »Hamburger Echo« knyttede d. 18. august bl. a. følgende kommentar til valget:

»Af hensyn til den politiske udnyttelse af valgresultatet sidste søndag, er det ogsaa nødvendigt at fastslaa, at Socialdemokratiet i vestzonen, som altid takket være den stærke katolske befolkningsdel har opvist et betydeligt borgerligt flertal, næsten overalt har kunnet øge sin andel i stemmerne i forhold til tiden før 1933. Medens partiet ved rigsdagsvalget i maj 1924 kun naaede 23,4 pct. af alle stemmerne i Vesttyskland og ved rigsdagsvalget i 1928, der bragte det den største sejr og det højeste stemmetal ved alle rigsdagsvalg før 1933, kun formaaede at øge procenten til 26,8, kunde det sidste søndag notere 29,2 pct. af alle stemmer.«

I en analyse af valget i »Neuer Vorwärtz« for 27. august paapeges det, at CDU kun formaaede at forbedre sin position i de udprægede katolske omraader — og dette endda med undtagelse af Bayern. Denne forbedring skete især gennem en mobilisering af landbefolkningen, som fulgte præsternes opfordring til at stemme paa »de kristelige partier«, altsaa CDU. Forholdet var især tydeligt i det katolske Sydtyskland, men ogsaa i Nordrhein-Westfalen kunde CDU især takke landbefolkningen for sine resultater, medens Socialdemokratiet øgede sit forspring i storstæderne. Analysen paapeger ogsaa den kendsgerning, at Socialdemokratiet havde de daarligste resultater, hvor det er regeringsparti, men hævder tillige, at den samme skæbne overgik CDU i de omraader, hvor den katolske kirkes protektion intet nytter. I analysen fremhæves flygtningenes tilbøjelighed til politisk at svinge til højre, idet der især henvises til Bayern, hvor et stort antal flygtninge ses at have stemt paa Bayernpartiet, WAV og det frie demokratiske parti. Vi slutter med følgende citat fra artiklen:

»Det betænkeligste fænomen ved dette valg er vel det stærke træk mod højre i de protestantiske omraader. Det drejer sig her hovedsagelig om Schleswig-Holstein, Niedersachsen, Hessen og Hamburg. Der kan den forhøjede valgdeltagelse ikke tilskrives klerikalismens dristighed, men den voksende interesse i brede kredse af hidtidige ikke-vælgere og tidligere nazister for højre-radikale strømninger. I Schleswig-Holstein tabte Socialdemokratiet og CDU tilsammen 126.000 stemmer i forhold til 1948, medens det tyske parti og det tyske højreparti vandt 160.000 stemmer i samme tidsrum. Man kommer uvilkaarligt til at tænke paa den kendsgerning, at Schleswig-Holstein var den eneste valgkreds i Tyskland, i hvilken Nazisterne allerede før 1933 havde det absolutte flertal, nemlig 51 pct. af stemmerne den 31. juli 1932!«

Den nye tyske forbundsrigsdags to kamre — forbundsdagen og forbundsraadet — traadte sammen første gang den 7. september i Bonn. Forbundsdagen aabnedes af alderspræsidenten, den berlinske socialdemokrat og tidligere formand for den tyske rigsdag *Paul Löbe*. Til formand for forbundsdagen valgtes dr. *Erich Köhler* (CDU), til 1. næstformand *Carlo Schmid* (sociald.) og til 2. næstformand *Herman Schäffer* (FDP). Til formand for forbundsraadet valgtes CDU-eren dr. *Ar-*

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

nold, der er ministerpræsident i Nordrhein-Westfalen og kendt for sin venstreorienterede indstilling.

Den 12. september traadte forbundsforsamlingen sammen og valgte den tyske forbundsrepubliks første præsident. I anden valgomgang valgtes den frie demokrat prof. *Theodor Heuss* med 416 stemmer, medens socialdemokraten *Kurt Schumacher* fik 312 stemmer og Centrums-manden *Amelunxen* 30. Resten var spredte eller ugyldige. Paa Heuss stemte — iflg. pressens meddelelser — de kristelige demokrater, de frie demokrater og nogle mindre grupper, medens Schumacher foruden de socialdemokratiske tillige opnaaede de kommunistiske stemmer, skønt han i valgkampen havde vendt sig meget skarpt mod kommunisterne.

Før parlamentets sammentræden havde Socialdemokratiet haft hovedbestyrelsesmøde i Bad Dürkheim den 29. og 30. august, hvor den politik, partiet vilde føre i forbundsdagen, fastlagdes i en politisk udtalelse, omfattende 16 punkter. Udtalelsen godkendtes paa et partimøde i Köln den 6. september, hvor bl. a. hele gruppen i forbundsdagen var til stede. Allerede den 7. september forelagde Socialdemokratiet tre forslag i forbundsdagen, nemlig en protest mod demonteringen, en hyldest til Berlin og et forslag om at flytte regeringens sæde fra Bonn til Frankfurt.

Valg af rigskansler foretoges den 15. september. Dr. Adenauer fra det kristelig-demokratiske parti valgtes med 202 stemmer (1 over halvdelen af samtlige stemmer). Den nye rigskansler er 73 aar gammel og var tidligere borgmester i Köln.

Den amerikanske fagbevægelse.

I slutningen af december 1948 rejste en delegation fra den norske LO til USA for at studere den amerikanske fagforeningsbevægelse, produktionsspørgsmaal og sociale forhold. Rejsen varede knapt en maaned. For nogen tid siden udkom delegationens rapport, fra hvilken nedenstaaende afsnit om den amerikanske fagbevægelse er taget:

»Den overraskelse, som udfaldet af valgene i november 1948 blev mødt med, viste i hvor høj grad verden havde undervurderet den amerikanske arbejderbevægelses styrke og slagkraft. Mange faktorer bidrog til den sejr, som de fremskridtsvenlige kræfter da vandt, men afgørende var fagorganisationens indsats. Med denne sejr har den amerikanske arbejderbevægelse selv slaaet en pæl igennem forestillingen om, at den er svag og uden reel indflydelse i det amerikanske samfundsliv. Politikerne i landet vil sikkert fra nu af skrive sig bag øret, at den amerikanske arbejder ikke blot er en stabil vælger, men ogsaa en vaagen og politisk moden vælger. De kan ikke undgaa at bemærke, hvor hurtigt den amerikanske fagbevægelse kan mobilisere sine kræfter, og hvor samlet den kan sætte dem ind.

Men ogsaa uden for De forenede Stater vil mange revidere deres syn paa den amerikanske arbejderbevægelse. Selv om den er forskellig fra de europæiske arbejderorganisationer, saa betyder det slet ikke, at den er svagere. Den har ganske vist ikke organiseret sit eget politiske parti, men den er alligevel en politisk faktor af betydning. Den har ikke opbygget en kooperativ bevægelse ved sin side, men den ser det alligevel som en af sine vigtigste opgaver at tage sig af forbrugernes interesser. Arbejdsmaaden i arbejderbevægelsen kan være forskellig i de to verdensdele, men maalene er ikke saa forskellige.

Selv om ulighederne er mange mellem fagorganisationen i den gamle og den nye verden, saa er lighederne alligevel slaaende. Paa de allerfleste omraader arter arbejdet i den amerikaneske fagforening, fælles-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

organisationen og fagforbundet sig stort set som hos os. Forskellen ligger i størrelsesordenen — skønt mange af de amerikanske fagforeninger og forbund ogsaa er smaa — og i landsorganisationernes uensartede stilling inden for fagbevægelsen. Mens landsorganisationen i vort land er generalnævneren for hele fagbveægelsen og spiller en afgørende rolle ved udformningen og gennemførelsen af den faglige politik, saa spiller landsorganisationerne i De forenede Stater kun en formidlende rolle. Her ligger faktisk den største forskel i organisationsopbygningen og arbejdsmetoden. Den amerikanske fagorganisation er langt mere decentraliseret end vor, naar det gælder fordeling af myndighedsomraadet mellem fagforening og forbund paa den ene side og landsorganisationen paa den anden. En anden ting er, at enkelte af forbundene er ganske anderledes centraliseret, end de er i vort land.

Ved slutningen af 1948 var 15,7 millioner arbejdere og funktionærer organiseret i de amerikanske fagforeninger. Omkring 2½ million af dem stod i forbund, som ikke var tilsluttet nogen landsorganisation. Resten var med, enten gennem American Federation of Labor (AFL) eller Congress of Industrial Organizations (CIO). AFL, som er den ældste af de to landsorganisationer (grundlagt i 1881), havde tilbage 7,22 mill. medlemmer fordelt paa 105 forbund. CIO, som blev dannet i aaret 1938, da den amerikanske fagbevægelse blev delt paa striden om, hvorvidt organisationerne skulde bygge paa fagforbundsformen eller industriforbundsformen, hævder nu, at den har 6 mill. medlemmer i 40 forbund. Af de forbund, som staar uden for landsorganisationerne, er der tre, som virkelig tæller. Det er for det første Grubearbejderforbundet, som ledes af John L. Lewis. Dette har nu mindst 620.000 medlemmer. Omtrent lige saa betydningsfuldt er Mekanikerforbundet, som ogsaa har et medlemstal paa over 600.000. Det tredie forbund er Telefonarbejderforbundet, som tæller omkring 165.000 medlemmer. Uden for de to landsorganisationer staar ogsaa de fire jernbaneforbund, som har organiseret togpersonalet (ikke linje- og stationspersonalet). De har til gengæld deres egen landsorganisation, The Railroad Brotherhoods, som har et medlemstal omtrent svarende til medlemstallet i vor landsorganisation, ca. 450.000.

Tilsammen findes ca. 200 fagforbund i De forenede Stater. De fordeler sig efter størrelse saaledes:

46	har	mindre end	5.000		medlemmer
50	-	fra 5.000	til	25.000	medlemmer
29	-	- 25.000	-	50.000	—
35	-	- 50.000	-	100.000	—
31	-	- 100.000	-	500.000	—
6	-	mere end	500.000		medlemmer

De 6 giganter er Bygningsarbejderforbundet, Mekanikerforbundet, Grubearbejderforbundet, Transportarbejderforbundet, Staalværksarbejderforbundet og Automobilarbejderforbundet. De 3 sidstnævnte har nu et medlemstal paa omtrent 1 million hver.

Der er kun lidt forskel paa organisationsopbygningen i de to landsorganisationer. De forbund, som er tilsluttet AFL og CIO, er akkurat som hos os dels industriforbund, dels rene fagforbund og dels en blanding af fag- og industriforbund. Man kan sige, at AFL har et langt stærkere indslag af rene fagforbund, end CIO har. Den sidstnævnte organisation blev jo grundlagt paa industriforbund, hvor alle arbejdere i en industri uanset fag stod i eet forbund. Men siden 1938 er der indtraadt store forandringer baade i AFL og CIO, og den principielle skillelinie imellem dem er forlængst faldet bort. Forskellen er heller ikke af politisk art. Begge hævder, at de ønsker at arbejde inden for rammen

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

af et kapitalistisk samfundssystem, selv om begge organisationerne gaar ind for en »blandet økonomi«. De tager ogsaa afstand fra dannelsen af et selvstændigt arbejderparti og understreger begge, at de vil opretholde det nuværende to-partisystem i De forenede Stater. Forskellen mellem dem ligger væsentligst i *aldersforskellen*. CIO er en ny organisation; AFL er den gamle og traditionsbundne. Sammensætningen af de to landsorganisationer er ogsaa uens. AFL har størstedelen af sine medlemmer blandt fagarbejderne og haandværkerne, medens hovedparten af CIO's medlemmer findes i de nye industrier, som bygger paa masseproduktionens princip.

Den indre opbygning af den amerikanske fagorganisation er stort set den samme som hos os. Apparatet paa arbejdespladsen bestaar af klubber, grupper og valgte tillidsmænd. Løsningen af stridighederne paa arbejdspladserne sker efter de samme metoder som hos os. Den største forskel er, at det i den amerikanske industri i langt højere grad end hos os er faste voldgiftsmænd, som med bindende virkning løser stridighederne i tarifperioden.

Fagforeningerne har de samme arbejdsopgaver som i vort land. De større fagforeninger har dog, særlig i Bygningsarbejderforbundet og Transportarbejderforbundet, en langt større indflydelse paa den faglige politik, end fagforeningerne har hos os. De fleste tarifaftaler i De forenede Stater omfatter nemlig de enkelte bedrifter og ikke hele industrien. Derfor er det i Amerika ofte fagforeningerne og ikke forbundene, som fører forhandlingerne og undertegner overenskomsterne. Forbundene kræver nok, at de skal godkende aftaler, før de træder i kraft, men ofte er dette en ren formssag.

Fællesorganisationerne spiller en underordnet rolle ogsaa i den amerikanske fagorganisation. Deres opgaver er dels nyorganisering, og hvor forbundne er svage, f. eks. blandt funktionærerne, opfylder de en vigtig opgave paa dette omraade. Men fællesorganisationernes væsentligste arbejde falder paa det politiske felt, hvor de spiller en stor rolle, baade naar det gælder præsident- og kongresvalgene, og naar det gælder valgene til kommunerne og de enkelte staters kongresser.

Forbundene er den centrale del af den amerikanske fagorganisation. De er tildels store magtfaktorer med store finansielle ressourcer. De har ofte en veldisciplineret medlemsstab og en maalbevidst ledelse. Forbundene vogter skinsygt paa deres suverænitet og giver ikke paa noget omraade deres frie organisations- og kampret fra sig. De vil ikke blot staa fuldstændig uafhængige i forhold til arbejdsgiveren og den industri, de arbejder i, men ogsaa i forhold til andre fagforbund, landsorganisationerne og landets regering. Det stærke islæt af individualisme, som gaar gennem hele det amerikanske samfundsliv, præger ogsaa fagorganisationen. I De forenede Stater er det ikke blot arbejdsgiverne, som frabeder sig enhver indblanding fra stat og regering; det gælder i lige saa høj grad for den amerikanske fagbevægelse.

Landsorganisationernes stilling maa under disse forhold blive svag. Det kontingent, forbundene betaler til dem, er ubetydeligt. AFL har et kontingent paa 1½ til 2 cents om maaneden pr. medlem. Kontingentet fra forbundene til CIO er 5 cents pr. maaned. Dette er ikke mere, end landsorganisationerne bruger til administration og til den daglige organisationsvirksomhed. De har derfor ingen finansielle ressourcer af betydning; der findes ingen centrale strejkefonds, og kun i særlige tilfælde yder landsorganisationerne støtte til forbundene under strejke og lockout. Landsorganisationernes tillidsmænd deltager ikke i forhandlinger i forbundene, og deres sekretariat har ingen ret til at godkende opsigelse af tarifferne eller vedtagelse af dem. Følgen er, at den faglige politik ikke bliver udformet i landsorganisationerne, men i de enkelte

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

forbund. Det siger sig selv, at der finder fælles drøftelser sted om lønpolitik, lovgivningsarbejde o. s. v., men afgørelserne bliver taget i fagforbundene.

Dette stiller store hindringer i vejen for udformningen af en national lønpolitik, baade fra regeringens og fagorganisationens side. I almindelighed søger hvert forbund at opnaa mest muligt for sine medlemmer uden tanke paa, hvad følgerne kan blive for andre grupper af arbejdere og funktionærer, eller hvad det kan betyde for forbrugerne eller nationen som helhed. Ganske vist er det saadan, at tarifopgørene for enkelte forbund, som f. eks. i automobil- og staalindustiren, kan blive bestemmende for udviklingen inden for store dele af arbejdslivet, men naar disse forbund heller ikke kan enes om en fælles fremgangsmaade, saa forstaar man, at det ikke er let at opnaa en samlet politik for hele fagbevægelsen.

Vi staar her ved et meget vigtigt punkt, hvis man vil forstaa den amerikanske fagbevægelse bedre. Det er jo ikke underligt, at godt organiserede og veldisciplinerede arbejdsgrupper kan opnaa store økonomiske landvindinger, hvis de uden hensyn til andre sider kan udnytte konjunkturerne til at presse lønningerne i vejret. Grubearbejderforbundet er det bedste eksempel herpaa. Paa den anden side er manglen paa enhed i den faglige politik den alvorligste hemsko for et *samlet* resultat. Det faktum, at reallønnen for den amerikanske lønmodtager i dag er lavere end i 1945 paa trods af de store løntillæg er det bedste bevis herfor. Prisstigningen, som enkelte fagforbund selv bidrog til, har mere end opspist de løntillæg, de vandt gennem svære konflikter.

Det er let at finde forklaringen paa disse oplagte svagheder i den amerikanske fagorganisation. Landets og organisationens størrelse spiller en afgørende rolle. Dette, at den amerikanske fagbevægelse aldrig har haft politisk ansvar, bidrager til det samme. Dertil kommer, at bevægelsen først de sidste 10—15 aar er blevet en afgørende magtfaktor; den har 5-doblet medlemstallet paa mindre end 15 aar, men det tager desværre længere tid at skole medlemmerne end at hverve dem. Det tager ogsaa tid at tillempe organisationerne til en ny organisationsmæssig og politisk situation.

Den amerikanske fagorganisation er altsaa udpræget føderalistisk og demokratisk. Landsorganisationerne kan ikke træffe bindende beslutning for noget forbund. De kan kun anbefale visse retningslinjer, men forbundene afgør selv, om de vil følge dem. I mange forhold indtager ogsaa fagforeningerne en meget fri stilling i forhold til forbundene; men der er mange eksempler paa det modsatte, f. eks. i Grubearbejderforbundet.

Den højeste myndighed i den amerikanske fagorganisation er kongresserne og landsmøderne. Landsorganisationerne har aarlige kongresser. Det har fællesorganisationerne ogsaa. Forbundene har for det meste 1- eller 2-aarige landsmødeperioder. Kun i en fjerdedel af forbundene er der 3 aar eller mere mellem hvert landsmøde. Enkelte forbund vælger tillidsmændene ved urafstemning, men de fleste gør det paa landsmødet.

Man kan nu sige, at den amerikanske fagorganisation staar dybt forankret i det amerikanske samfund. I mange industrier har den naaet nærved 100 procents organisation. Bygningsindustrien, kulgruberne, beklædningsindustrien, staalværkerne, glasindustrien, jernbanerne, søfarten og landtransporten er pratisk talt 100 procent organiseret. I fabrikindustrien er to trediedele af arbejderne organiserede. De virkelig svage punkter er landarbejderne og kontor- og handelsfunktionærerne. Blandt de sidstnævnte bliver der nu planlagt store organisationskampagner, som sikkert vil give resultater. Organisationerne er demokratisk opbygget

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

med en stærk tendens til spredning af myndighed og ledelse. Her ligger paa engang baade bevægelsens styrke og dens svaghed.«

Sven Linderot,
det svenske kommunistpartis ledende mand i de senere aar (som dog for nogle maaneder siden af sit parti skubbedes noget til side), udtræder nu af Sveriges Rigsdag paa grund af svagelighed.
Legemlig eller politisk?

FORSKELLIGT

Nordisk udenrigsministermøde.

Udenrigsministrene for Danmark, Norge og Sverige samt Islands gesandt i København holdt 12. og 13. september møde i København, hvor man drøftede dagsordenen for FN's generalforsamling i efteraaret. Ifølge det udsendte communiqué konstateredes »vidtgaaende overensstemmelse i de fire regeringers synspunkter«, og man enedes om at opretholde en fortsat nær kontakt under forsamlingen.

Paa dansk forslag behandledes spørgsmaalet om de andre nordiske regeringers støtte til bestræbelserne for at lette flygtningetrykket i Sydslesvig. I communiqué'et hedder det herom: »Der var enighed om, at en tilfredsstillende løsning af denne sag er en fælles nordisk interesse, og repræsentanterne for den islandske, den norske og den svenske regering vilde foranledige, at spørgsmaalet om formen for en saadan støtte blev taget op til snarlig overvejelse af regeringerne.«

Endelig foretoges paa mødet en kort gennemgang af de henstillinger, som Europa-raadets raadgivende forsamling havde besluttet at rette til raadets ministerudvalg.

Tjenestemændenes reguleringstillæg.

Efter pristallets nedgang i juli fra 310 til 307 skulde statens tjenestemænd i henhold til gældende lov miste en portion reguleringstillæg fra 1. oktober. Ved en forhandling den 12. september mellem finansministeren og repræsentanter for statstjenestemændenes forhandlingsberettigede centralorganisationer samt Danmarks lærerforening opnaaedes imidlertid enighed om en ordning, hvorefter lønnen forbliver uforandret, idet det midlertidige løntillæg suppleres med et beløb svarende til den portion, hvormed reguleringstillægget formindskes.

Ordningen blev truffet under forbehold af, at Rigsdagen i oktober vedtager den nødvendige lovændring.

Ved samme forhandling opnaaedes enighed om, at det hidtidige midlertidige tillæg for pensionisternes vedkommende fra 1. oktober beregnes med 70 pct. af tjenestemændenes midlertidige løntillæg mod hidtil 50 pct. Ogsaa herom skal Rigsdagen træffe endelig bestemmelse.

Ingen regeringsrekonstruktion forestaaende.

Efter Socialdemokratiets Aarhus-kongres fremkom i en del aviser rygter om en rekonstruktion af regeringen inden for de nærmeste maaneder. Paa »Social-Demokraten«s spørgsmaal, om noget saadant var forestaaende, svarede statsminister *Hedtoft* (11/9):

»Ikke mig bekendt, og jeg skulde dog vide lidt om det. Om der efter et eventuelt valg kan komme til at foreligge en situation, der kræver

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

andre partiers optagelse i regeringen og dermed en ændring af ministeriets nuværende sammensætning, er naturligvis et andet spørgsmaal. Men hvem kan sige noget som helst herom paa nuværende tidspunkt.«

Dansk-norske forsvarsforhandlinger.

Den 18. august mødtes forsvarsministrene *Rasmus Hansen*, Danmark, og *Jens Chr. Hauge*, Norge, til forhandlinger i Oslo. I forhandlingerne deltog ligeledes et antal højtstaaende militære, fra Danmark bl. a. general *Gørtz* og viceadmiral *Vedel*. Forhandlingerne drejede sig om forskellige spørgsmaal i forbindelse med Danmarks og Norges tilslutning til Atlantpagten.

1. september — for 10 aar siden

rykkede Hitlers tropper ind i Polen, og hans maskiner bombede Warschau. Krigen var blevet en kendsgerning faa dage efter underskrivelsen af den tysk-russiske pagt, som sikrede Hitler frie hænder over for saavel Polen som Vesteuropa.

Meddelelsen om den tysk-russiske pagt indløb om aftenen den 21. august, og »Arbejderbladet« (det daværende kommunistorgan) troede, det var løgn, og skrev derfor, at »grundet det sene tidspunkt er det ikke lykkedes os at faa bekræftet eller afkræftet dette forlydende, som vi gengiver med det naturlige forbehold, der maa reserveres enhver meddelelse fra Berlin.«

Dagen efter maatte bladet dog bøje sig for kendsgerningerne, men kommenterede: »Dog kan det med sikkerhed beregnes, at pagten vil vise sig at tjene fredens interesser, at bringe den nuværende krise til hurtig og fredelig afslutning.«

Saa sent som 30. august, dagen før krigens iværksættelse, refereredes udtalelse af Aksel Larsen saalydende:

»Udsigterne for en almindelig fred er større, end de har været i lange tider. De kapitalistiske stormagter stod som følge af ikke-angrebstraktaten i akut fare for at komme ud i en ødelæggende indbyrdes krig. Dette passede hverken Chamberlain eller Hitler, hverken Mussolini eller Daladier — resultatet blev automatisk det, at fredsbestræbelserne fik vind i sejlene, og man har i dag lov til at haabe paa en fredelig afspænding af den europæiske konflikt, omend dette ikke er afgjort .... fredens kræfter er blevet stærkere overalt i verden.«

Ak ja. Saadan sagde den store politiker dagen før krigsudbrudet.

Nordisk socialministermøde.

De nordiske social- og arbejdsministre holdt møde i Oslo 25.—27. aug. Fra Danmark deltog socialminister *Johan Strøm* og arbejdsminister *Marius Sørensen*. Paa mødet drøftedes en række aktuelle sociale spørgsmaal, herunder nordisk gensidighed med hensyn til sociale ydelser. Paa dette område betegnede mødet et vigtigt fremskridt, idet der for de fem nordiske lande undertegnedes en konvention om gensidig ydelse af aldersrente. Den indebærer, at hvert af de 5 lande yder statsborgere fra de andre fire lande aldersrente efter samme regler, som gælder for landets egne statsborgere. For paa denne maade at kunne modtage aldersrente maa man dog have opholdt sig i vedkommende land i mindst 5 aar. Konventionen vil formentlig træde i kraft den 1. december 1949.

Endvidere besluttede mødet at anbefale regeringerne en tilsvarende ordning for ydelse af kommunehjælp. Ogsaa spørgsmaalet om gensidig ydelse af børnetilskud drøftedes, men da denne sociale reform jo endnu ikke er gennemført i Danmark, vil en aftale herom endnu ikke kunne tiltrædes fra dansk side. Arbejdsløshedsproblemet blev drøftet, og der

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

var fra alle sider enighed om at sætte alle midler ind for at standse en udvikling i retning af massearbejdsløshed.

Næste nordiske socialministermøde holdes efter planen i Helsingfors i 1951.

Lægeundersøgelse af unge arbejdere.

Socialminister *Johan Strøm* har ved bekendtgørelse af 8. juli meddelt, at den i henhold til lov om børn og unge menneskers arbejde fastsatte lægeundersøgelse skal suppleres med en undersøgelse paa tuberkulosestation, medmindre det godtgøres, at den paagældende unge arbejder indenfor de sidste 3 maaneder forud for lægeattestens udstedelse er blevet undersøgt paa tuberkulosestation.

Endvidere udvides den omhandlede lægeundersøgelse til ogsaa at omfatte en undersøgelse af urinen for sukker og æggehvide samt undersøgelse for brok, aareknuder og platfod.

Atlant-forsvarsforhandlinger.

Den 3. og 4. august deltog de danske værnschefer, general *Gørtz* og viceadmiral *Vedel*, i forhandlinger i London med engelske og amerikanske militærledere om de militære problemer, som knytter sig til Atlantpagten. Den 17. og 18. august deltog de sammen med forsvarsminister *Rasmus Hansen* i forhandlinger om samme emner med de norske værnschefer og den norske forsvarsminister i Oslo.

Atlantpagten.

Den 24. august overraktes i Det hvide Hus ved de paagældende ambassadører Danmarks, Frankrigs og Italiens ratifikation af Atlantpagten.

Trygve Lie,

generalsekretæren i FN, talte ved et møde i København den 13. august. Med henblik paa Atlantpagten og Europaraadet udtalte Lie ifølge »Social-Demokraten«s referat 14. august:

»Personlig tror jeg, at lokalt samarbejde indenfor de enkelte omraader af verden kan være gavnligt. Det gælder om at se dem i det rette perspektiv. Drives dette samarbejde i pagt med FN's bestemmelser og interesser, er det til gavn for menneskeheden. Men sættes det i gang i strid med eller paa tværs af FN, kan skadevirkningerne blive uoprettelige.

Jeg har, fortsatte Trygve Lie, ikke her villet komme ind paa pagtens paragraf 51, som tillader kollektivt selvforsvar i en periode, indtil sikkerhedsraadet har kunnet træffe de nødvendige forholdsregler i tilfælde af væbnet angreb mod en medlemsstat. Det er en bestemmelse, der tydeligt er af midlertidig karakter. Jeg tror aldrig, den vil blive brugt, uanset hvilke særlige aftaler der maatte blive indgaaet udelukkende i henhold til denne bestemmelse. Saadanne ordninger kan ikke kaldes regionalaftaler i henhold til kapitel 8 i pagten.

For ikke at blive misforstaaet erklærer jeg, at jeg hverken i min tale i Bergen eller her i København med mine generelle bemærkninger om regionale aftaler under pagtens kapitel 8 eller om fælles forsvarsaftaler under § 51 i pagtens kapitel 7 har villet give nogen kommentar til det planlagte Europa-raad eller til Atlantpagten. Indtil disse aftaler bliver fremlagt for De forenede Nationer, bliver det regeringernes sag og deres sag alene at tage standpunkt.«

(Dette afsnit af Trygve Lies tale er refereret ensartet ogsaa i andre blade, f. eks. »Berlingske Tidende« 14. august, og er altsaa gengivet efter talerens manuskript.)

Efter at have betegnet den bevægelse, der »er iværksat fra enkelte velmenende sider for at omskabe FN til en slags konstitutionel verdens-

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

regering«, som utopi, gik Trygve Lie ind paa en omtale af FN's vidtforgrenede arbejde paa økonomiske, sociale og kulturelle omraader, og han sluttede sin tale med paany at udtale sin stærke tro paa FN som fredsfaktor:

Der kan opstaa flere alvorlige kriser, sagde han, og der er fortsat grund til at være paa vagt. Men vi skulde kunne have godt haab om en fredelig udvikling i de nærmeste aar. Gaar det godt, hvad jeg tror det vil, kommer vi en dag til at staa foran en helt ny epoke, hvor krige i almindelig forstand er blevet noget forældet. Jeg tror, at vi kan faa en saadan epoke, naar blot vi holder ud, og saa vil vi kunne opfylde FN-pagtens ord om »at redde kommende generationer fra krigens svøbe«. Da vil vi kunne se vore børn og børnebørn i øjnene.

Trygve Lie opfordrede alle, som i deres hjerte er for fred, til at følge med i FN's arbejde og til at sætte sig ind i organisationens virkemaade, og han takkede alle, som i Danmark er gaaet aktivt ind for FN's sag, og som har sat sig til opgave at sprede kundskab om dette arbejde.

Danmarks holdning til FN har, sagde Trygve Lie tilsidst, altid været præget af en positiv indstilling, af en aktiv vilje til at yde en indsats. Jeg takker ogsaa for det og retter takken til den danske regering i forvisning om, at Danmark altid vil være at finde blandt de lande, der holder De forenede Nationers fane højt.

Paa et pressemøde om formiddagen den 13. august udtalte Trygve Lie ifølge »Social-Demokraten« 14. august:

»Jeg har overhovedet ikke kommenteret Atlantpagten. Det eneste, jeg har sagt, er, at jeg haaber, at den aldrig vil blive brugt, og det er alle vist enige om, for det vil jo betyde, at der er krig. I Amerika, der, saa vidt jeg ved, er Atlantpagtens færdeland, er der da heller ikke en eneste avis, der har misforstaaet mine udtalelser.«

Sygekasserne.

De samvirkende centralforeninger af sygekasser i Danmark afholdt repræsentantskabsmøde i Nykøbing F. den 6. august. Formanden, forretningsfører Ernst Larsen, København, oplyste i sin beretning, at samvirksomheden repræsenterer 1589 sygekasser med 2.616.377 medlemmer. Antallet af nydende medlemmer er stigende efter nogle aars tilbagegang, og samtidig er den store overførsel af medlemmer til fortsættelseskasserne standset, hvilket bl. a. tyder paa, at forholdet mellem indtægtsgrænsen (sygekassegrænsen) og befolkningens indtægter atter er normal.

Sygekasserne har i 1948 omsat 157,8 mill. kr., og de samlede udgifter har været 146,9 mill. kr. eller 63,03 kr. pr. medlem. Udgiften til lægehjælp andrager en trediedel af de samlede udgifter. Formanden oplyste, at man agtede at stille et konkret forslag til den kommende sygekasseordning. Forslaget gaar bl. a. ud paa at skabe en ny dagpengeordning. Man tænker sig sygekassens medlemmer opdelt i 3 grupper:

1) lønarbejdere (undtaget dog stats- og kommunale tjenestemænd, der har løn under sygdom),
2) husmødre,
3) andre medlemmer.

Hjælp til *første* gruppe foreslaas ydet efter følgende satser:

Ikke-forsørgere kr. 8,40 pr. dag (ugen er = 6 dage).
Forsørgere kr. 9,10 pr. dag (ugen er = 6 dage).
Børnetillæg pr. barn 1 kr.
Huslejetillæg 60 kr. pr. maaned.

For *anden* gruppes vedkommende ønskes indført en husmoderafløsning omfattende samtlige de medlemmer, der er husmødre, og som ønsker den nævnte hjælp.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

For *tredie* gruppes vedkommende skulde der være adgang til at tegne en dagpengeforsikring fra 3—9 kr. pr. dag.

Desuden ønskes halbredsbetingelserne for optagelse i de statsanerkendte sygekasser ophævet. Aldersgrænsen og begrænsningen i sygehjælpens varighed ønskes afskaffet. Derved skulde socialkontorernes ydelse af fortsat sygehjælp bortfalde. Den nye ordning tænkes finansieret af staten, arbejdsgiverne og de forsikrede. Selvom statens udgifter til direkte tilskud til sygekasserne herved vilde stige, vilde staten samtidig spare betydelige beløb paa den offentlige forsorg.

I fortsættelse af ovennævnte møde afholdt De samvirkende statskontrollerede fortsættelsessygekasser repræsentantskabsmøde. Formanden, fhv. borgmester P. J. Pedersen, København, oplyste i sin beretning, at der i løbet af aaret 1948 er overgaaet 32.527 medlemmer fra sygekasserne til fortsættelsessygekasserne, medens 18.658 er gaaet den modsatte vej. Den samlede tilgang af nydende medlemmer har været 41.865 imod en afgang paa 28.513, saaledes at der kan noteres en fremgang paa 13.352 til et samlet antal paa 313.928 nydende medlemmer i alderen over 15 aar. Invalideforsikringen omfatter 288.629 personer eller 90,9 pct. af medlemskredsen.

Udgifterne til administration har udgjort 4,81 kr. pr. medlem eller 8,4 pct. af medlemsbidraget, medens der i gennemsnit som sygehjælp er udbetalt 83,2 pct. af medlemsbidraget i de 18 kasser, som samvirksomheden omfatter.

Calum-sagen

i Næstved, der har affødt saa megen presseomtale, sluttedes i midten af august med, at den omstridte gasværksbestyrer Aksel Hansen fratraadte det hverv, han saa kort tid havde indehaft, og i byraadet udtaltes der saavel fra den socialdemokratiske som fra den borgerlige gruppe forhaabning om, at der nu kunde falde ro over Næstveds kommunalpolitiske forhold. Forud for den egentlige løsning var gaaet et møde i Socialdemokratiets forretningsudvalg, hvori deltog repræsentanter fra Næstved Byraad, samt en generalforsamling i partiforeningen i Næstved, paa hvilken formanden, rektor Krüger Rasmussen, nedlagde sit formandshverv.

Janus Jensen

fik ikke lov at udtræde af Københavns Borgerrepræsentation og maa derfor fortsætte — som løsgænger.

En kvart million kroner

skal »Land og Folk« nu bruge igen. Kommunistpartiets »centralkomité« har paa et møde 11/9 vedtaget at opfordre »kammeraterne« til at lægge dette beløb paa bordet inden 9. november.

Villy Karlsson vil kæmpe sammen med Sovjetunionens ungdom.

I en reportage i »Land og Folk« den 12. september oplystes, at fhv. folketingsmand *Villy Karlsson* paa en saakaldt verdensungdomskongres i *Budapest* havde udtalt bl. a. følgende om dansk ungdom:

»Vi nærer intet fjendskab over for Sovjetunionens ungdom. Det var sovjetungdommen i den Røde Hær, vi frem for alt kunde takke for vort lands befrielse fra den tyske fascisme, og vi vil ikke affyre de amerikanske imperialisters rifler mod denne ungdom. Vi vil ikke dø i en krig mod socialismens land, men kæmpe skulder ved skulder med Sovjetunionens ungdom for varig fred, national uafhængighed og en bedre fremtid.«

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Udtalelse fra Danmarks Lejerforbund.

Danmarks Lejerforbunds hovedbestyrelse vedtog paa sit møde 10. og 11. september en udtalelse, hvori det bl. a. hedder:

»Hovedbestyrelsen beklager, at grundejerorganisationerne ikke som foreslaaet af vort forbunds repræsentanter i det ophævede huslejeudvalg og nu under drøftelse af normal-kontrakten vilde modtage vort tilbud om at medvirke til lejeregulering mod dokumentation af dennes nødvendighed og efter prøvelse af et nævn, men derimod har fastholdt kravet om en generel lejeforhøjelse, der efter vor opfattelse vil medføre en stigning i ejendomspriserne og urimelige udbytter af ejendommene i mange tilfælde. Hovedbestyrelsen har endvidere drøftet boligbyggeriets vilkaar og finder anledning til at udtale haabet om, at regering og rigsdag nu vil gennemføre en ændring i boligstøttelovene saaledes, at boligbyggeriet billiggøres paa en saadan maade, at familier med jævne indtægter har mulighed for at betale huslejen. Endvidere paapeger vi endnu engang det ønskelige i, at grænsen for at opnaa tilskud til lejen for familier med børn nedsættes saaledes, at en familie med to børn kan opnaa huslejetilskud.«

Videre kræves i udtalelsen udvidelse af statslaanene til boligbyggeriet, saa de dækker 100 pct. af byggeudgifterne og sparer lejerne for de store indskud, og der foreslaas nedsættelse af renten eller tilskud til byggeriet, saaledes at lejen kan nedsættes. Ligeledes kræves udjævning af huslejeniveauet, billiggørelse af byggeriet og fritagelse for kommunerne fra at yde garanti for laan. Alt boligbyggeri bør underkastes kontrol vedrørende lejens størrelse, inden det iværksættes.

Udtalelsen slutter med en tak til socialminister *Strøm* for bebudelsen af lovforslaget om bosættelseslaan.

Retsforbundets agitation.

I anledning af vor artikel i Noternes nr. 9 »Materiale til belysning af Retsforbundets propaganda« har Retsforbundets blad »Vejen frem« i 2 artikler søgt at »gøre opmærksom paa de mest horrible paastande, der findes i dette dokument«. Det er karakteristisk for disse 2 artikler, at de ikke søger at gaa til kernen i de problemer, vi omtalte i vort materiale, men i stedet for bevæger sig i overfladen af problemerne. Bladet er fornærmet over paastanden om, at Retsforbundet gaar ind for den frie og uhemmede liberalisme. »Retsforbundet vil jo netop ikke den uhemmede liberalisme, men den retsafgrænsede liberalisme, hvor de økonomiske monopoler, som nu berøver den arbejdende befolkning en væsentlig andel af deres arbejdsudbytte, afskaffes, hvorefter der ingen mulighed bliver for udbytning af arbejderne.«

I anledning af vor paavisning af, at Retsforbundet vil afskaffe vor sociale lovgivning, skriver bladet: »Man skal jo ogsaa i nogen grad løsrive sig fra det socialistiske barnepigesystem for at forstaa, at i retsstaten, som er et samfund for voksne mennesker, vil arbejderne frigjort for monopolernes udbytning selv gøre den sociale forsorg overflødig.« I anden forbindelse skrives om samme emne: »Socialdemokratiet har paataget sig et stort ansvar ved at faa arbejderne til at tro, at offentlig forsorg i større og større udstrækning er nødvendig. Det er en misforstaaelse at tro, at det er en ære, at et land har en højt udviklet social forsorg. Tværtimod er det en skam, naar de politiske forhold har udviklet sig saaledes, at ambulancetjenesten er en nødvendighed.«

Vor bemærkning om, at »fuld grundskyld vil kunne indføres som en »skattereform«, der frigør jorden for kapitalens indflydelse, men tilbage vil staa problemer bl. a. vedrørende kapitalrenten og problemer, der knytter sig til begrebet økonomisk demokrati«, er i Retsforbundsbladet

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

blevet til, at »socialdemokraterne vil kun gennemføre fuld grundskyld *som en skattereform*«. Derefter føjes til: »Det er værd for retsstatsmænd at skrive sig dette bag øret, for at vi ikke skal staa for uforberedte den dag, socialdemokraterne sandsynligvis vil erklære, at de nok vil have grundskyld, men ikke give afkald paa skatterne!«. Det er paa sin plads heroverfor at gøre opmærksom paa, at statens og kommunernes udgifter ikke er afhængig af, hvor meget fuld grundskyld kan indbringe, men derimod af de udgifter, som de folkevalgte forsamlinger har bevilget. Overskrider disse bevillinger, hvad grundskylden kan indbringe, maa resten naturligvis udskrives i skatter.

Vore bemærkninger om de dilettantiske forslag til grundskyldens indførelse, som Retsforbundet tidligere har stillet paa Rigsdagen, klares med følgende: »Da overgangen til fuld grundskyld ledsaget af en tilsvarende afvikling af skatterne er en praktisk foranstaltning, som bl. a. kan strække sig over en længere eller kortere periode, er det imidlertid ikke noget angreb paa de enkelte forslags kvalitet, at de paa væsentlige punkter afviger fra hinanden.«

Angaaende den af regeringen Hedtoft nedsatte grundskyldskommission skrives: »Vi bør ikke glemme, at Retsforbundets stærke vækst ved valget i 1947 har været en stærkt medvirkende aarsag til kommissionens nedsættelse.« Endelig skal nævnes, at bladet ikke har kunnet lide, at vi i vort materiale har henvist til, at Starcke, der stemte for Atlantpagten, formentlig maa være forpligtet til ogsaa at stemme for nødvendige militære bevillinger. I stedet for at gaa ind paa sagens problem, taler man om »frigørelse for partidisciplinerne, som kendetegner en bevægelse som Danmarks Retsforbund«.

Denne lille gennemgang af bladets skriverier om vort materiale viser klart, at man ikke har kunnet røre ved *realiteterne* i vort materiale.

Retsforbundet og skatterne.

Retsstatsmanden, fhv. folketingsmand *Oluf Pedersen*, holdt den 10. september i radioen et foredrag over emnet »Kan grundskyld dække alle skatter?«. Oluf Pedersen fremsatte her nogle udtalelser, som er værd at notere sig. Efter at have gjort statens og kommunernes udgifter op, spurgte han, om grundskylden kunde dække disse udgifter, og svarede: »Det hverken tror eller haaber jeg.« Han mente, at grundskylden kunde være aarsag til besparelser, men fandt dog, at »det kan i dag være nødvendigt at beskatte de rige for at hjælpe de fattige«. Endvidere sagde han, at »kan grundskylden ikke dække de nødvendige statsudgifter, har vi pligt til ad anden vej at skaffe dækning«. Oluf Pedersen vilde ikke forringe den sociale forsorg, men efterhaanden gaa over til forsikring. For at skaffe dækning for udgifterne vilde han bevare afgifterne paa øl, spiritus og tobak (giftskatter) samt benzinafgiften til dækning af udgifter ved vejarbejde.

Efter sindrige beregninger over, hvilke virkninger grundskylden vilde faa, kom Oluf Pedersen til det resultat, at staten vilde kunne faa en forøget merindkomst ved fuld grundskyld paa 250 mill. kr. Skar man saa væk de statslige og kommunale udgifter, som Retsforbundet er imod, vilde halvdelen af personskatterne og alle indirekte skatter bortset fra giftskatterne og benzinafgiften kunne spares. Hans egen kommentar var: »Jeg stiller ikke i udsigt, at vi straks kan slippe for alle skatter ved indførelse af fuld grundskyld.«

Som man vil se, er den agitation, Retsforbundet har igangsat landet over for afskaffelse af samtlige skatter ved indførelse af fuld grundskyld, forloren. Oluf Pedersen er *foreløbig* kommet til erkendelse af, at *kun halvdelen* af personskatterne kan afskaffes, selv om statsudgifterne for en stor del bortfalder og væltes direkte over paa befolkningen, og

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

saa skal man endda bevare de indirekte skatter paa øl, spiritus og benzin, netop *indirekte* skatter, som Retsforbundet taler saa stærkt imod.

Om Rødby—Femern-ruten

skriver »Storkøbenhavn« for juli—august bl. a.:

»Fugleflugtslinien«s anlæg vil jo betyde, at København rejsemæssigt rykker 3—4 timer nærmere kontinentet, og det samme gør dermed hele vort skandinaviske bagland. Overfor den forbindelse vil ingen af de konkurrerende ruter kunne klare sig, og specielt ikke Trelleborg—Sassnitz-ruten, som — hvis den igen kommer i normal drift — antagelig kun vil faa større betydning for den svenske trafik til de mellem- og østeuropæiske lande — en trafik, som næppe i en overskuelig fremtid vil faa blot tilnærmelsesvis saa stor betydning som trafiken til og fra Vesttyskland og det øvrige Vesteuropa. Men forkortelsen af afstanden til kontinentet vil naturligvis ogsaa faa økonomiske og handelsmæssige konsekvenser; den vil aabne København nye muligheder for at konkurrere med Hamburg og Antwerpen om transithandelen paa Balticum og om de nordeuropæiske agenturer.

Det er imidlertid klart, at der ligger en stor chance i at faa gennemført Femern-ruten *nu*, hvor hele kontinentaltrafiken skal gennem Danmark alligevel. Vi har i disse aar en enestaaende mulighed for at faa ruten indarbejdet ikke blot i skandinavernes, men ogsaa i den øvrige verdens bevidsthed. Omvendt sætter vi til af vor »good-will« og vort ry som rejseland for hver dag, de nuværende Storebælts-tilstande varer ved.«

Anker Lau og Taxa.

I en artikel i »København« 29/7 gaar folketingsmand *Anker Lau* ind for »folkets ret til at drive erhverv ....« og vil bl. a. give lillebilerne ret til at tage hyre paa gaden ligesom Taxas vogne. I den anledning bemærker »Drosketidende« 20/8 bl. a.:

»Naar hr. Lau kalder ordningen ang. de offentlige drosker for et led i »den kendte socialistiske udvikling« og heri øjner en socialiseringsfare, ved han jo slet ikke, hvad han taler om. I København blev droskeordningen i dens nuværende form indført ved reglement for droskekørsel i 1869, hvor der var et ganske solidt »Højre«-flertal i Københavns bystyre, men ordningen havde under lignende bestemmelser været praktiseret i en meget lang aarrække forud. Ordningen er indført og opretholdt ikke af hensyn til droskeejerne, men af hensyn til befolkningen.

Det er vist godt, at det ikke er Hovedstadens Venstre, der har nogen afgørende betydning hverken i Københavns kommunalbestyrelse eller i Rigsdagen.«

Tito til klø hos det danske kommunistparti.

Det danske kommunistpartis »centralkomité« vedtog paa et møde 11/9 »sin skarpeste fordømmelse af det gemene forræderi mod arbejderklassens og socialismens sag, som Tito-kliken i Jugoslavien har gjort sig skyldig i ...« osv.

Saa nu er Tito nok ked af det.

Særlig naar han husker paa, hvor forgudet han blev i »Land og Folk« indtil juni maaned 1948!

Hvordan kommunisterne omtaler hjemlandet.

En svensk kommunist-delegation var i forsommeren paa rejse i Tjekoslovakiet, og i det svenske kommunistorgan »Ny Dag« har rejsedeltagerne udtrykt deres begejstring over det tjekiske »folkedemokrati«.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Deres begejstring for Sverige har, efter referater i Prag-aviserne, været betydeligt køligere, skriver svensk LO's presseinformation og fortsætter:

»Ingen vil forhindre svenskere i at fortælle om deres land ved besøg i andre lande, men et noget mere objektivt syn paa egne forhold end det, som den svenske kommunistdelegation gav udtryk for, bør man dog nok tilegne sig. Særlig anledning til dette havde den svenske kommunistgruppe, eftersom den i Tjekoslovakiet blev anset for at repræsentere svensk fagforeningsbevægelse. Svenskerne var genstand for megen opmærksomhed og bidrog selv til deres publicity ved en række udtalelser.

Den svenske delegation besøgte industriforetagender og fagforeninger, avisredaktioner og badesteder, børnehjem m. m. paa forskellige steder i Tjekoslovakiet. Den tjekkiske offentlighed blev gennem aviserne bibragt det indtryk, at delegationen repræsenterede den svenske fagforeningsbevægelses 1,2 millioner medlemmer. Man maa haabe, at denne fordringsfulde position blev dem tildelt af tjekkerne — nogen svensk fuldmagt har de ikke faaet. At de selv skulde have opgivet noget saadant forekommer umuligt.

Kommunistdelegationens oplysningsvirksomhed om Sverige foranledigede en ganske bemærkelsesværdig artikel i Pragavisen »Práce«. Under den for os Svenske sensationelle rubrik: »Sverige foretrækker at miste sin uafhængighed« meddeles med støtte af oplysninger fra de svenske kommunistambassadører, at Sverige mere og mere kommer i den amerikanske imperialismes ledebaand, og ugenkaldeligt foretrækker at miste sin økonomiske og politiske uafhængighed. (Som de svenske kommunister som bekendt er meget ømme over). Hr. Malmqvist og de andre fagforeningsmænd har øjensynligt berettet interessante ting i Prag. Her er yderligere et citat fra avisen »Práce«:

»Selv om alene i Stockholm mere end 30.000 personer søger en bedre egnet bolig, og skønt der findes tilstrækkelige mængder bygningsmateriale og behørig kapital, afskediges stadig flere arbejdere, fordi regeringens investeringspolitik helt og holdent koncentrerer sig om at opretholde exporten. Fra De forenede Staters side opstilledes dog utaalelige vilkaar, saa at selv den udbredte reaktionære svenske avis »Afton-Tidningen« fornylig bittert beklagede sig over, at hvis en bestemt svensk industrisektor skulde opfylde de amerikanske importørers vilkaar, vilde arbejderne være tvunget til at arbejde gratis.«

I en anden Pragavis »Svobodné Slovo«, forklarede de svenske fagforeningsmænd den svenske fagforeningsbevægelses stilling til den faglige Verdensinternationale og sagde bl. a. »at i den svenske fagforeningsbevægelse er det medlemmerne af Sveriges kommunistiske parti, som danner den socialistiske kerne. Sveriges kommunistiske parti faar flere og flere tilhængere, og vinder succesfuldt de arbejdende masser for kampen for verdensfreden og mod krigsanstifterne.« Paa denne maade forklarer en svensk kommunist et stemmetab paa næsten 130.000 fra landstingmandsvalget 1946 til rigsdagsvalget 1948. Saaledes forklares kommunistfiaskoen i Metallettan, hvor kommunisterne mistede 4.980 stemmer. Maaske er det ikke udelukket, at de Prag-rejsende foregav at repræsentere 1.2 millioner fagforeningsmedlemmer i Sverige.

Søfyrbøderne holdt ekstra-kongres

den 18. september i anledning af, at hovedkasserer Jens Thomsen havde begaaet et betydeligt underslæb.

Til hovedkasserer konstitueredes fra 15. oktober Carl Engholm, Esbjerg.

Med 31 stemmer mod 14 vedtoges det at udsende til urafstemning et

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

forslag om at ophæve Københavns afdeling og lægge den direkte under forbundets administration.

Richard Jensen, København, protesterede mod vedtagelsen af dette forslag under henvisning til, at det var i strid med lovene, idet han gjorde gældende, at ændringer af lovene kun kan foregaa paa en ordinær kongres.

Atlantunionen organiseres.

Atlantpagtlandenes raad, der bestaar af landenes udenrigsministre el. deres stedfortrædere, holdt den 17. september møde i Washington. Af det udsendte communique fremgik det, at raadet havde tiltraadt det forslag om Atlantunionens organisering, som var udarbejdet af arbejdsudvalget (bestaaende af A-pagtlandenes Washington-ambassadører).

Efter den saaledes fastlagte organisationsplan skal der oprettes en *forsvarskomité*, bestaaende af landenes forsvarsministre eller deres stedfortrædere, en *militærkomité*, bestaaende af de 12 landes militære stabschefer, og en »*staaende gruppe*« med repræsentanter for USA, England og Frankrig. Denne gruppes opgave bliver at koordinere de forsvarsplaner, som skal udarbejdes i de fem *planlægningsgrupper*, der ligeledes oprettes, og som bliver følgende:

Nordeuropa-regionen: England, Danmark og Norge. USA deltager i et vist omfang heri.

Vesteuropa-regionen: England, Frankrig, Belgien, Holland, Luxembourg og USA. Danmark og Italien vil i et vist omfang kunne deltage i denne regions møder.

Sydeuropa og den vestlige Middelhavs-region: England, Frankrig og Italien.

USA og Canada danner en særlig region.

Den nordlige Atlanterhavs-region: USA, England, Frankrig, Belgien, Canada, Danmark, Island, Holland, Norge og Portugal.

I communique'et siges, at forsvarskomiteen vil arrangere samarbejde mellem de tre førstnævnte europæiske grupper. Der er truffet bestemmelser, saa ogsaa andre lande kan deltage i de forskellige grupper.

Devalueringen.

Lørdag eftermiddag den 17. september modtog den danske regering fra England meddelelse om, at England, som følge af de i vort økonomiske stof omtalte økonomiske forhandlinger mellem USA og England fra søndag den 18. september kl. 21,15 vilde devaluere det engelske pund i forhold til dollars med 30 pct. Denne vigtige og vidtgaaende beslutning, som har en absolut afgørende indflydelse paa Danmarks økonomiske forhold, maatte naturligvis fremkalde omgaaende reaktion fra dansk side. I løbet af lørdag den 17. september førtes da ogsaa i regeringen og indenfor administrationen en række forhandlinger, hvori ogsaa deltog direktionen for Danmarks Nationalbank. Forhandlingerne fortsattes søndag den 18. september. I disse forhandlinger deltog repræsentanter for følgende erhvervsorganisationer: Arbejderbevægelsens Erhvervsraad, Dansk Dampskibsrederiforening, De samvirkende danske Husmandsforeninger, Grosserersocietetets Komité, Industriraadet, Landbrugsraadet samt Provinshandelskammeret. Derefter drøftedes problemerne med repræsentanter for Socialdemokratiets, Venstres, Det konservative Folkepartis, Det radikale Venstres og Retsforbundets rigsdagsgrupper.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Efter disse forhandlinger, hvor regeringens synspunkter fik tilslutning fra Nationalbanken, samtlige erhvervsrepræsentanter samt fra repræsentanter for Socialdemokratiet, Venstre og Det radikale Venstre, besluttede regeringen at lade den danske krone følge sterling, saaledes at den hidtidige kurs paa det engelske pund, 19,36 kr., opretholdes uændret, medens kursen paa US-dollars forhøjes fra 4,81 til 6,92 kr.

Statsminister Hedtofts kommentarer.

Umiddelbart efter at statsminister Hedtoft søndag aften til pressen havde givet meddelelse om regeringens beslutning, fremsatte han en udtalelse, hvori det bl. a. siges:

'Det er en vanskelig og for det danske samfund meget vigtig beslutning, regeringen her har maattet tage. Jeg anser det for overordentligt betydningsfuldt, at baade erhvervene og et betydeligt flertal paa Rigsdagen har fundet vort standpunkt rigtigt. Det maa ogsaa tillægges stor vægt, at Danmarks Nationalbank som sin opfattelse har udtalt, at Danmark under de givne forhold maatte følge sterling.

Et af vort lands vigtigste økonomiske problemer er at opnaa størst mulig balance i samhandelen med dollaromraadet. Saa længe vi kan regne med Marshall-hjælpen, bidrager denne hertil, men vi maa se i øjnene, at Danmark i løbet af et forholdsvis kort tidsrum staar uden en saadan hjælp, og det er derfor af afgørende betydning at søge eksporten mod dollar øget og importen fra dollaromraadet omlagt til andre valutaomraader eller erstattet med indenlandsk produktion i det omfang, dette er muligt. Devalueringen af kronen, der vil medføre en stigning i dollarkursen fra 4,81 kr. til 6,92 kr., vil virke i denne retning.

Den store samhandel, Danmark har med England, de nordiske lande og de øvrige europæiske lande, som maa antages ogsaa at ville devaluere, maa bestyrke os i den opfattelse, at en fastholden af den nuværende sterlingkurs paa 19,36 vil være til størst gavn for den danske økonomi.

Saafremt Danmark ikke fulgte sterling, vilde det danske erhvervsliv — landbrug saavel som industri, haandværk og skibsfart — komme ud for et konkurrencemæssigt pres, som vilde kunne paaføre landet en økonomisk krise med alvorlige beskæftigelsesmæssige følger. Opgaven har derfor været at vælge den valutakurs, der stiller Danmark lige i konkurrencen med de lande, vi samhandler med, og det er regeringens opfattelse, at fastholdelsen af den hidtidige sterlingkurs bringer os nærmest til dette maal.

De prismæssige virkninger herhjemme vil være afhængige af den udvikling, der efterhaanden finder sted paa verdensmarkedet. I første omgang vil kun den andel af Danmarks import, der betales med dollars og anden haard valuta — ca. 30 pct. — blive direkte paavirket. Begrænsede virkninger paa importpriserne fra andre lande vil dog efterhaanden kunne ventes, men samtidig vil de tendenser til prisnedgang, der har været mærkbar paa visse omraader, forhaabentlig fortsat virke. Regeringen vil være agtpaagivende over for alle prisstigningstendenser, og jeg vil gerne tilføje, at jeg heri ser en opgave, der angaar os alle.

Den foretagne devaluering vil saaledes bidrage til at forøge eksporten og til at bringe balance i Danmarks udenlandske betalingsforhold. Dette vil støtte bestræbelserne for at opretholde et højt og stabilt beskæftigelsesniveau til gavn for den arbejdende befolkning og erhvervslivet i det hele taget.

Devalueringen vil rejse mange problemer for vor økonomiske politik i den kommende tid, men det er regeringens haab, at problemerne vil kunne løses i et forstaaende samarbejde baade med erhvervslivet og de politiske partier.«

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Organisationernes kommentarer.

Endnu før devalueringen blev offentlig bekendt, tog *DsF's* næstformand *Einar Nielsen* i en tale paa HK's kongres den 19. septbr. stilling til den situation, der vilde foreligge, *hvis* devaluering blev foretaget. Han understregede de sagkyndiges udsagn om, at beskæftigelsesmulighederne snarest vilde blive stimulerede, omtalte prisproblemet paa linje med Hedtofts ovenfor citerede udtalelser og fremhævede, at eventuelle prisstigninger vil »blive opfanget af den mellem organisationerne gældende automatiske dyrtidsregulering«. Hertil føjede han:

»Jeg forsikrer for, at om saa samtlige konservative politikere i pauserne mellem deres Sydslesvigbrøl skriger sig hæse om nedsættelse af arbejdsomkostningerne, saa kommer de ikke til at flytte dansk fagbevægelse saa meget som een millimeter i dens retslige adgang til lønforhøjelse, saafremt priserne stiger.«

Arbejderbevægelsens Erhvervsraad om virkningerne.

I en redegørelse til AIC anlægger Arbejderbevægelsens Erhvervsraad følgende vurdering paa devalueringen:

»Hvad prisniveauet angaar, vil kronens nedskæring have til følge, at de varer, vi køber fra lande, der ikke har devalueret (herunder først og fremmest dollaromraadet) vil stige i pris maalt i danske kroner. Alt andet lige skulde denne prisstigning udgøre 44 pct. Imidlertid har der i den sidste tid gjort sig et prisfald gældende for en række varer paa verdensmarkedet, og i det omfang man kan regne med, at prisfaldet vil fortsætte, vil varerne fra de lande, der ikke har devalueret, stige tilsvarende mindre maalt i danske kroner. Selve dollarværdiforhøjelsen vil skabe selvstændige tendenser til prisfald i USA og derved forstærke det allerede igangværende prisfald.

Man maa regne med, at der vil ske visse ændringer i im- og eksporten fra og til de forskellige lande. Et af formaalene med devalueringen er jo netop at søge at skabe betingelser for en større eksport til de »haarde valuta«-lande, og man maa derfor forvente, at devalueringen bevirker, at de danske varer lettere kan konkurrere paa verdensmarkedet, og at der derfor er mulighed for en større eksport til de »haarde valuta«-lande, og omvendt maa man regne med, at importen fra disse lande vil gaa ned, og delvis blive lagt om paa omraader med devalueret valutaer.

De varer, der direkte berøres af prisstigningerne, idet de importeres fra dollaromraadet, er navnlig korn, foderstoffer, bomuld, olie, benzin, visse maskiner og apparater samt kaffe og tobak. En række af disse er raavarer, og en prisstigning paa disse raavarer vil derfor forplante sig helt eller delvist til de heraf fremstillede færdigvarer.

I samme omfang, som de devaluerede lande anvender raastoffer fra dollaromraadet, vil disse landes eksportvarer paa længere sigt ogsaa have tendens til at stige i pris.«

En række udtalelser.

Præsidenten for *Landbrugsraadet,* landstingsmand *Hauch,* udtalte 19. septbr. til »Sorø Amtstidende« bl. a., at »det skal ingen hemmelighed være, at jeg har tilraadet regeringen det, som den efter moden overvejelse selv har foreslaaet, nemlig at følge sterling i forhold til dollar.«

Formanden for *De danske Landboforeninger,* folketingsmand *Hans Pinstrup,* udtalte (iflg. »Nationaltidende« 20. septbr.): »Danmark havde intet andet valg end at følge sterling. En nedsættelse af eksportpriserne

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

med 30 pct. vilde have medført en katastrofal udvikling for produktion og eksport, økonomisk sammenbrud og arbejdsløshed.«

Den økonomiske sagkundskabs stilling

Professor, dr. polit. *Axel Nielsen* fremsatte til »Børsen« den 19. septbr. en længere udtalelse, hvori han fremsætter en række betragtninger over den internationale valutafond m. v. Om selve devalueringen siger han, at »for et land som Danmark vil hensynet til landbrugets eksport være afgørende.« Videre siger han, at handelen mellem landene gaar en vanskelig tid i møde. »Lad os haabe, den bliver kortvarig.« »Hvad Danmark ganske særligt maa være interesseret i, er, hvorvidt sterling nu eller i nær fremtid bliver konvertibel. Med den betydelige rolle, farmerne spiller i amerikansk politik, er det naivt at tro, at Danmark vil kunne faa nogen betydelig eksport til USA.« Danmark maa derfor være interesseret i, om den engelske devaluering vil betyde, at vi helt eller delvis kan omsætte vort sterling-tilgodehavende i dollars. Tilsidst drog han den konsekvens af devalueringen, at der ikke bliver valg til efteraaret i Danmark.

I udtalelser til forskellige blade udtrykte fhv. finansminister *Thorkil Kristensen* den opfattelse, at nedskæringen var nødvendig »for at give de europæiske lande ligevægt i deres betalingsbalance.« Han fandt, at det var sket paa en uheldig maade — over hals og hoved. »Tingene burde være gennemdrøftet paa international basis.«

I nogle udtalelser til »Politiken« den 19. septbr. erklærede prof. *Winding Pedersen*, at devalueringen ikke betyder, at kronens værdi nedsættes med 30 pct. »Den prisstigning, vi faar, bliver væsentlig mindre, end mange mennesker forestiller sig.« Han betonede, at man ikke skulde overdrive de uheldige virkninger af det foretagne skridt, men at der selvfølgelig vilde følge ulemper med. Videre understregede han, at hvis Danmark ikke havde fulgt England, vilde resultatet uomgængeligt være blevet en landbrugskrise. Hensigten var at opnaa en bedre konkurrenceevne. Forudsætningen var derfor, at avancer og lønninger ikke sattes op, som dollar'en er blevet det, men det skulde der jo heller ikke være grund til, da virkningen paa prisniveauet ikke bliver særlig stærk. For beskæftigelsen skulde der nærmest blive tale om en stimulerende virkning.

Nationalbankens opfattelse.

I en skrivelse af 18. septbr. hævdede Nationalbanken principielt, at det er betænkeligt at anvende devaluering som middel i den økonomiske politik, men at den nære forbindelse mellem dansk og engelsk erhvervsliv gør en dansk devaluering nødvendig efter den engelske. Man kunde nære betænkeligheder overfor saa stor en devaluering som 30 pct., men banken mener dog, at vægtige grunde taler for at lade kronen følge pundet fuldtud. Det hedder til slut, at da hensigten er at sikre danske erhvervs konkurrenceevne overfor udlandet, bør man ved tilrettelæggelsen af den fremtidige økonomiske politik have dette maal for øje.

Partiernes stilling.

Efter meddelelsen om devalueringen udtalte *Edvard Sørensen* (V.), at en kronesænkning altid er en betænkelig sag, men han konkluderede

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

i, at i den tvangssituation, hvori vi befandt os, kunde der vist ikke være tvivl om, at det var rigtigt og forsvarligt at tage det standpunkt, der blev taget. Han udtalte ogsaa, at der maatte gennemføres foranstaltninger for ikke at udligne den fordel, der følger af en kronesænkning, og for at modvirke de skadelige følger bl. a. for pensionister og sparere.

I sine udtalelser pegede *Jørgen Jørgensen* (R.) paa, at »en kronesænkning, der ikke helt fulgte England, vilde skabe uro og usikkerhed om kronen og gøre Danmark mindre konkurrencedygtig overfor England og landene indenfor sterling-omraadet.«

De tre *konservative* forhandlere, *Halfdan Hendriksen, Aksel Møller* og *Jørgen Jørgensen*, der ikke kunde følge regeringens forslag, udsendte en erklæring, hvori de som motivering for deres stilling først og fremmest erklærede, at en devaluering paa 30 pct. »vil udløse en ny og voldsom prisstigning, som vil ramme hele den forbrugende befolkning og særlig haardt tynge pensionister, sparere og folk med faste indtægter.« De erkendte, at der er et hensyn at tage til landets eksporterhverv, men mente, at de forventede prisstigninger vil hemme landets konkurrenceevne. De ansaa det for tvivlsomt, at Danmarks eksport til dollaromraadet skulde kunne øges væsentligt, og endelig udtrykte de i erklæringen den opfattelse, at *en mindre nedsættelse* af kronens værdi maatte have været tilstrækkelig.

Kommunisterne søger i deres kommentarer i »Land og Folk« den 19. septbr. at fremstille devalueringen som et knæfald for USA og England, samtidig med at man overdimensionerer de muligheder for prisstigninger, som devalueringen indebærer. I en leder den 20. septbr. skriver bladet bl. a.:

»Devalueringen er den praktiske officielle erkendelse af, at Marshallplanen har spillet fallit hvad angaar ophjælpning af de vesteuropæiske landes økonomi, men ganske vist ikke hvad angaar at bringe disse i større og mere ydmygende afhængighed af USA. Den vil lette amerikanske investeringer i Vesteuropa, d. v. s. amerikansk opkøb af Vesteuropas erhvervsliv.

Devalueringen vil ikke mærkbart øge Danmarks eksportmuligheder eller bevirke, at dollarmanglen overvindes.

Men den vil medføre øjeblikkelige og voldsomme prisstigninger paa alle »dollarvarer«, og disse vil følges af prisstigninger paa importvarerne fra andre lande saavelsom af indenrigske varer. Landbrugets eksportvarer falder vel ikke i pris, men dets raastoffer, kunstgødning, korn, foderstoffer, landbrugsmaskiner o. s. v. vil stige voldsomt i pris. De store tager fortjenesten, de smaa bærer byrderne.« — — —

»Det er intet andet end nedskæringspolitik i groveste renkultur, der her praktiseres. Leveniveauet sænkes for den brede befolkning i overensstemmelse med Marshall-diktatorernes krav og den danske kapitalismes ønsker.«

Retsforbundets formand, folketingsmand *Stærcke* udsendte kort efter forhandlingernes afslutning en udtalelse, hvori han begrunder partiets afvisning af regeringens forslag. Efter hans mening skulde man »have benyttet lejligheden til at frigive valutahandelen og fjerne restriktionerne, saa kronen kunde finde sit naturlige leje.«

Besindig konservativ røst.

I en stort opsat artikel med rubrikker som »Beklageligt forsøg paa

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

at skabe mistillid til kronens indre værdi« og »Spekulation i prisstigninger« skriver »Børsen« den 20. septbr., øjensynligt vendt mod »Nationaltidende« og »Land og Folk« bl. a.:

»I visse kredse, der navnlig synes at være politisk inspireret, udfolder man store anstrengelser for at forklare folk, at nu vil varerne stige 30 pct., fordi kronen er blevet 30 pct. mindre værd. En saadan fremstilling af forholdene er ikke objektiv, og den tjener ikke fornuftige formaal. Som »Børsen« skrev i gaar, betyder devalueringen, at levefoden maa sættes ned, men den betyder ikke, at kronens købekraft her i landet er blevet nedsat med 30 pct. Politisk spekulation i prisstigning kan kun føre til uro paa arbejdspladserne og til usunde opkøb af varer.«

Derefter gøres opmærksom paa, at eksperter mener, at opgangen i prisniveauet vil blive ca. 5 pct., men at intet er sikkert, fordi man ikke kender andre landes prisudvikling.

16 lande devaluerer ogsaa med 30 pct.

Andre landes holdning til devalueringen fremgaar af følgende oversigt, der er optegnet efter de foreliggende meddelelser den 21. septbr.:

Følgende lande har devalueret deres valuta med 30 pct. i forhold til dollars:

Australien, Birma, Ceylon, England, Danmark, Indien, Irland, Island, Israel, Ny Zealand, Norge, Sverige, Sydafrika, Ægypten, Finland og Holland.

Følgende lande indtager endnu en usikker holdning:

Argentina, Brasilien, Canada, Frankrig, Grækenland, Indonesien, Irak, Italien, Japan, Pakistan, Portugal, Spanien, Vesttyskland og Østrig.

Følgende lande siger, at de ikke vil devaluere:

Belgien, Colombia, Tjekoslovakiet, Ungarn, Syrien, Svejts, Tyrkiet og Jugoslavien.

Ved en pengeforanstaltning som den her foreliggende vil der altid følge en vis usikkerhed med hensyn til foranstaltningens virkning. Men der vil dog være holdepunkt for den antagelse, at prisstigningerne i det væsentligste vil kunne begrænses til de vareomraader, hvor dollaren er betalingsmiddel, og at prisniveauet saaledes kun skulde kunne stige nogle ganske faa procent. Thi det, der er sket, er jo ikke en egentlig kronenedskrivning over for al anden valuta, men kun en opskrivning af dollaren. Og derfor skulde prisforhøjelsen kunne blive ret begrænset. I en artikel i »Soc.-Dem.« 20/9 anslaar Henry Grünbaum en stigning paa 3 pct. for det samlede danske prisniveau.

Hvad angaar *beskæftigelsen* regner man med, at denne kan fastholdes ved den skete foranstaltning.

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

SAG-REGISTER

1. OKTOBER 1948 — 21. SEPTEMBER 1949

Registret er ordnet i samme *hovedgrupper* som i det enkelte nr. af Noterne. Da grænserne mellem grupperne kan være lidt flydende, maa man i enkelte tilfælde søge emnet under mere end een hovedgruppe. Findes et eftersøgt emne ikke i nogen anden hovedgruppe, bør man søge i »Forskelligt«.

Side

ARBEJDERBEVÆGELSEN

Nordisk samarbejdskomité 52, 291, 422, 736
Radioforbund ... 856

AOF

Jubilæum ... 212
Kursus 1949 ... 291
Beretning ... 856

Fagbevægelsen.

Afskedigelser paa skibsværfter ... 860
Amerikansk fagbevægelse ... 865
Arbejdernes Fællesorganisation, København ... 218, 522
Arbejdets vurdering ... 429
Arbejdsfortjenester i fagene ... 137
Arbejdsledere, institut for ... 54
Arbejdsløsnen ... 424, 642
— statistik ... 217
Arbejdsløsheden ... 357, 583
Arbejdsmændenes arbejdsløsheds-understøttelse ... 136
Arbejdsmændenes fællesledelse, København ... 218
Arbejdsorganisation, internationale, arbejdsplan ... 588
Asiatisk arbejderforbund ... 645
Beklædningsindustriens arbejdsstyrke 523
Beskæftigelsen og produktion af brændsel ... 355
Bryggeriarbejderforbundet og DSF ... 212
Bryggeriarbejdernes fagforening ... 218
Bryggeriarbejdernes overenskomst-forhandlinger ... 425, 521
Byggefagene, samarbejdsregler ... 52
Dagpenge i ulykkestilfælde ... 858
Danielsen, Frode ... 858
Dansk Lokomotivmandsforening ... 218
Delvis arbejdsføre ... 293
DSF's formandsmøde ... 133, 857
— generalforsamling ... 580
— informationsmøde ... 424
— jubilæumsfond ... 292
— medlemstal ... 523
Fagblade jubilerer ... 218
Fagforeningerne i København, partistillingen ... 292
Fagforeningspressens opgaver ... 524
Faglig aktionsret, Norge ... 430
Faglige hjælpefonds (overflytning) ... 426
Faglige kongresser:
Bagerne ... 864
Billedskærerne ... 863
Bogbinderforbundet ... 644
Diverse ... 424, 521, 643
Formerforbundet ... 742
Funktionærforbundet ... 862
Glarmestersvendene ... 740
Kommunalarbejderne, international 645
Mølleriarbejderne ... 742
Papirarbejderne ... 864
Skibstømrerne ... 865
Skrædderforbundet ... 740
Skraatobaksarbejderne ... 861
Slagteriarbejderne ... 864
Sukkervarearbejderne ... 863
Søfyrbøderne ... 861, 900
Træindustriarbejderne ... 863
Typograferne ... 862
Træarbejder-kongres, nordisk ... 645
Faglige verdens-internationale 135, 291, 355, 588
— — eksekutivkomité ... 739
— — hensmuldren ... 645
— — kongres ... 87
Fagligt verdensforbund, nyt ... 645, 739
Fast voldgiftsret ... 291
Feriekommissionen ... 212
Feriemærker ... 521
Feriespredning ... 140
Finlands fagbevægelse ... 647, 858, 860
Forligsinstitutionen ... 213
Formerne ... 863
Gerhardsen, Einar: Politisk-fagligt samarbejde ... 585
Grafisk internationale, ny ... 583
Internationale Arbejdsorganisation 293, 521
Internationale enighed brudt ... 358
Jensen, Eiler:
Arbejderklassens rejsning ... 52
Majtale ... 550
Nytaarsudtalelse ... 254
Samarbejdsudvalg, rationalisering . 214
Tale til B. & W.'s arbejdere ... 54
Jensen, Janus ... 588
Karetmagerforbundet ... 859
Kommunalarbejderforbund, Dansk, jubilæum ... 426
Kommunisterne,
— egen majdemonstration ... 522
— ekskluderer søfyrbødernes formand ... 464, 522
— finske levnedsmiddelarbejdere . 745
— generalforsamlingsmetoder ... 357
— Herøya-konflikten ... 213
— i fagforeningerne ... 430
— i Finlands fagbevægelse ... 647

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Side

Kommunisterne,
— i Stockholms metal 135, 743
— Indohesten og Kastrup flyveplads 215
— ikke tilskud til »Land og Folk« 55
— Janus Jensen i tvivl 588
— majmøder 551
— nederlag hos Aarhus' smede ... 136
— — - sølyrbøderne 745
— — - typograferne 215
— om lønfastsættelsen 429
— slaaet ud i Island 427
— Stalin om fagbevægelsen 218
— statsbaneværkstedsarbejderne i Aarhus 213
— stillingen i de københavnske fagforeninger 584
— stillingen til Marshall-hjælpen (hysteri) 54
— Stockholms typografer 213
— svensk udrensning 356, 425
— ud i Odense 136
Krav, resolutioner, skrivelser og udtalelser:
DSF's generalforsamling 581
Feriespredning 140
Fællesorganisationen, København,
— om 1. maj 522
— udtalelse 522
Formerkongressens udtalelse 742
Majresolutionen 551
Skotøjsarbejder-kongressen, udtalelse 741
Skrædderkongressen, udtalelse 740
Kvindesekretariat 545
Larsen, Hans L.: Nytaarsudtalelse ... 256
— — Samarbejdsudvalg, rationalisering 214
Ledighedsproblemerne underseges 424
Lærlingekursus 583
Lærlingestatistik 1947 134
Lønpolitik, Tjekoslovakiet 356
Majmøderne 551
Majtaler 549
Mejeristforbundets jubilæum 212
Metalarbejdere, centralorganisationen 521, 643
Modelarbejderne, jubilæum 291
Nielsen, Einar: Den kommende overenskomstsituation 739
Nordisk samraadsmøde 212
Norge, Herøya-konflikten sluttet 136
— samarbejdsudvalg 523
— 's LO 213, 291, 585
— 's LO og verdensinternationalen 588
Norske feriebesværligheder 142
— lønnævn ophæves 134
Overenskomstsituationen 1950 739
Overflytningsret, nordisk 588
Polsk faglig landskongres 648
Priskontrol 137
— forbrugernes 216
Partistillingen i fagforeningerne (København) 584
Pristallet 354, 737
Produktionsindeks 523
Rationaliseringsproblemer 139
Russisk arbejdstempo 143
— fagkongres 524, 860
Russiske LO-kongresser 589
Sadelmagernes jubilæum (Kbhvn.) ... 583
Samarbejdsudvalg, Norge 523
— svenske 426
— m. v., svensk udtalelse 216

Side

Samarbejdsudvalgene 355
— Hans Rasmussen om 644
Septemberforliget 859
Schweiz og verdensinternationalen ... 645
Skat og pristal 355
Skotøjsarbejdernes delegeretmøde 741
Storbritanniens fagbevægelse 860
Smedenes formandsmøde 859
— løn 859
Svensk fælles lønstatistik 742
— LO, repræsentantskabsmøde... 742
— ombudsmand valgt 135
— Sjöfolksförbund 739
— studiedelegation i Østrig 648
Svenske overenskomstforlængelser 134, 212, 860
Sveriges LO 524, 859
— og verdensinternationalen 585, 588
Søfolkene, overenskomstforhandlinger 354, 425, 522
Sølvsnorene godkendte lønforliget 134
Telefonstanden, jubilæum 521
— overenskomstforhandlinger 521
Telefonstrejken udsat 425
Tjekoslovakiet, lønpolitik 356
Transportarbejdere, skandinaviske ... 212
Tysk fagbevægelse 742
Ungdomskonference i Warszawa, advarsel 55
Ungdomspropaganda, kommunistisk... 859
Urmagerne, jubilæum 292
USA, DSF-delegation til 739
USA-studier 212
Værksteds- og remisearbejderne 861
Østeuropa: Ingen frie fagforeninger . 143
Østtysk fagligt demokrati 213

Kooperationen.

Kooperative Fællesforbund 641
Kooperativa Förbundet 642
Russisk resolution 133

Partiet.

Arbejderbevægelsens bibliotek og arkiv 520, 580
Aldersgrænsen 773
Calum 521, 758
Hedtofts tale paa partikongressen 779
Kommunale valg, skattebestemmelser 423
Kongressen 423, 735, 763, 765
Menighedsraadsvalgene 736
Nordisk kvindekursus 641
Partiforeningskursus 580
Socialdemokratiets hovedbest. 52, 354, 857
— medlemstal 421
— 25. kongres 765
Sørensen, Marinus, træder tilbage 354

Ungdomsbevægelsen.

DSU's kongres 212, 524
Landslederkursus 641
Soc. Ungdoms-Internationale 736

DEVALUERING 901

FORSKELLIGT

Afviklingskommissionen, betænkning . 755
Aldersrenten i København 310
— 's udvikling i 1948 234
»Andelsbladet« kritiserer Venstre 760
Arbejderbo 596

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Side

Arbejdsløn og produktionsomkostninger ... 600
Aristokrater ... 238
Atlantpagten ... 894, 901
Atomhemmeligheden ... 544
Ayana Agandi ... 382
Bergsøe om danskerne (Den største mand) ... 86
Berlin, vits ... 85
Beskatning i Rusland ... 168
Beskæftigelsen ultimo decbr. og jan. 1948—49 ... 310
Besættelsestidens politiske fanger, landsforeningen ... 597
Bjørner, Bue, rigsdagsorlov ... 381
Bladjubilæer ... 234
Brændselsfordelingen ... 544, 693
Brødpriserne ... 754
Byggeomkostninger, husmandsbrug . 165
Byggeriet, fakta om ... 249
Byplannævn ... 758
Calum ... 521, 758, 896
Dansk Samling opstiller igen ... 604
Devalueringen ... 901
»Edderkop«-sagen, kontroludvalg 755
Eksportudvalgene og de Radikale 85
Europæiske raad ... 759
Faglig verdensorganisation, kongres . 87
FDB ... 604
Fog, Mogens, udtalelser ... 381
Folkeafstemning, Thyge Jacobsen om 601
Folkeafstemningens vanskeligheder ... 600
Folke-Ferie ... 596
Forfatningsændringen ... 689
Forsvarsforhandlinger, dansk-norske . 893
Forvaltningskommissionen, betænkn. 755
Franskbrødsforbruget ... 166
Fredsforeningen ... 757
»Frit Danmark«s opløsning 86, 313, 691
1. september 1939 ... 893
Gallup: Atlantpagten ... 464
— om militære spørgsmaal ... 44
— regeringens stilling ... 236
Grundlovsjubilæet ... 607
Grækenland, danske SS'ere blandt oprørerne ... 758
Hjemmeværnet ... 598
— 's regionsledere ... 381
Hjemmeværn paa handelsskibe ... 759
Husmandsbrug, byggeomkostninger ... 165
Husmændenes landsmøde, udtalelse... 689
Hvidberg og det konservative parti ... 245
Indirekte skat, en families ... 693
Internationale soc. konferencer ... 234
Japans sociale problemer ... 695
Jensen, Janus,
forlader kommunisterne . 756, 896
— Rich. benaadet ... 542
Julenisser ... 238
Karlsson, Willy ... 896
Kominformledere paa linje med Thorez ... 461
Kominformmøde i Bukarest ... 382
Kommunist gaar (Chr. A. Christiansen) ... 168
Kommunist med vaabenlager ... 758
Kommunisterne,
— angivervirksomheden ... 543, 547
— demonstrationer i Aalborg ... 382
— demonstrationsfiasko ... 462
— despoti ... 247
— eksklusioner ... 757
— femte kolonne ... 695
— folkeopstande ... 542
— frafald ... 312
— i Frankrig og forsvaret ... 383

Side

Kommunisterne,
— i tilbagegang ... 600
— informationer til udlandet 237, 899
— ligesom i besættelsesaarene 383
— majmøder ... 551
— og forsvaret ... 383
— og valgretsalderen ... 463
— om FN, fordrejet propaganda om atomkontrol m. v. ... 167
— Pravda ... 242
— skattekonferencens deltagerantal ... 542
— stillingen til grundlovsfesten ... 616
— svagheder i kommunalpolitiken 238
— svælget mellem dem og andre 246
— tilbagegang i Sverige ... 757
— 's kongres ... 604
Kommunist-logik ... 463
Kommunistisk
— borgerrepræsentant gaar ... 756
— løgn om Alsing Andersen ... 166
— manifest ... 166
— mødetourné ... 311
— skattekonference ... 384
— undskyldning for Ruslands levestandard ... 319
Kulindkøbene i Polen, krav om dollars ... 85
Kvindernes demokratiske Verdensforbund ... 246
»København« ... 464
»Land og Folk«s økonomi . 164, 238, 383
Larsen, Aksel, hjem fra rekreation ... 760
Lejerforbund, Danmarks ... 540, 897
Lejerforeningerne ... 695
Lie, Trygve ... 894
Lyntogene spærrer for god trafik 548
Lægeundersøgelse af unge arbejdere .. 894
Madsen, Carl, afskediget ... 242
Marinens mandskab kritiseres ... 759
Mellemskolen under debat ... 692
Militærudgifter i Rusland ... 168
Moskva—Chicago, levestandard ... 542
»Norden«, foreningen ... 597
Nordisk interparlamentarisk møde ... 539
Nordisk socialministermøde ... 893
— udenrigsministermøde ... 892
Norge, hjemmeværnet ... 597
— partiernes finansiering ... 691
Norsk-dansk vaabenbytte ... 381
Norsk socialattaché ... 311
Nyt parti pr. avertering ... 756
Parlamentariske komm. betænkn. X . 754
Partistillingen efter et valg ... 601
Pengepolitiken, Bramsnæs om ... 599
Pressen, beskyttelse mod ... 463
— 's finansiering ... 243
Prisundersøgelse, Aarhus ... 597
Privatpensionering ... 602
Produktionsforhold ... 546
Rationeringsophævelser ... 602
Regeringsrekonstruktion ... 892
Retsforbundet ... 892, 898
Rusland, norske fagforeningsfolk om 314
— persondyrkelse ... 318
— (Paradis), smaa glimt ... 244
Rødby—Femern-ruten ... 542, 759, 899
Røde Armé, landkort ... 381
Rødt flag stopur ... 243
Samvirkende Brugsforeninger ... 604
Sjette maj-foreningen ... 604
Skat ved kilden ... 689
Skattefradraget og Gallup ... 690
Smør og kaviar ... 244
Stalin, hilsen til ... 382
— smiler — ... 245

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Side

Statens udgifter ... 312
Statsudgifternes fordeling ... 692
Sydslesvig, flygtninge-afrejse ... 756
— Kiel-forhandl. sluttet ... 756
— og Holsten, valg ... 84
Sygekasserne ... 895
Søfyrbøderne ... 900
Sørensen, Arne:
Det fremtidige Tyskland ... 759
—'s forlag likvideret ... 85
Taxa ... 899
Tito til klø ... 899
Tjekiske tvangsarbejdslejre ... 546
Tjekoslovakiets gesandt traadt tilbage ... 86
Tjenestemændenes reguleringstillæg .. 892
Toldkontrollen ... 86
Toldstrup om Henri Prien ... 87
Tuberkulosepatienters arbejde ... 243
Tysk landbrugsdelegation i Danmark . 760
Tyske flygtninge ... 238
Tørvebehovet 1949 ... 312
Valgloven ... 602
Vardes borgmester ... 758
Venstrekrav om statsovertagelse ... 313
Ytringsfrihed, begrænset ... 245
Ølgaard, Olav, om antimilitarisme ... 695
Ølforbruget ... 692

LEDENDE ARTIKLER

Atlantpagtens ordlyd ... 387
Det dunkle spil (kommunisterne) ... 93
Grundloven 100 aar ... 467
Havnestrejken i London ... 699
Hedtofts Højer-tale ... 619
Kommunismens verdenshistoriske fejlgreb ... 91
Kommunisternes svingning i skattespørgsmaalet ... 171
Københavns kommunalarbejde (udførlig) ... 701
Partikongressens udtalelse ... 763
Rationeringsproblemerne ... 827
Skatterealiteter og skattedemagogi ... 323
Sydslesvig-problemet, Gustav Rasmussens tale 3/8 ... 712

LOVGIVNINGSARBEJDET

Bekendtgørelser o. lign.

Byggerestriktioner, lempelser ... 102
Smørrabatordningen ... 477
Spædbørnsudstyr ... 478
Sygekassegrænsen ... 412
Tekstilrabatordningen ... 477

Bygge-, bolig- og lejelove.

Arbejderboliger paa landet 185, 274, 336
Boliganvisning ... 479
Boligbyggeri, statsfinansiering ... 414
Byggerestriktioner, lempelser ... 102
Byplaner m. v. ... 478
Lejeloven ... 174, 267, 479

Forespørgsler.

Bevillingsoverskridelser ... 342
Brændsel ... 342
Grækenland (kommunistisk) ... 188
Grønland (kommunistisk) ... 106
Jørgen Lorentzens beskyldninger (Thisted Knudsen) ... 35
Wright, Thomsen & Kier (kommunistisk) ... 33

Side

Jord- og landbrugslovgivningen.

Eksportudvalgene ... 194, 266, 480
Forbrugerpriser, statstilskud til 20, 94, 398, 414, 472
Fortrinsret i høsten ... 274
Frugtplantager, havebrug m. v. 334, 400
Grundforbedringer ... 332, 483
Grundstigningsskyld ... 485
Husmandsbrug, byggelaan ... 271
Husmandskreditforeninger, rentegaranti ... 195
Høstpantebreve ... 334
Indkøbsforeninger, mindre jordbrugere ... 333, 400
Jordfordeling ... 399, 474
Jord i offentlig eje, salg af ... 186, 273
Kornlov ... 630
Kornordning for 1948—49 ... 21, 178
Kvægtuberkulose, kalvekastning 105, 181
Landbo- og husmandsforeningers auktioner ... 195, 274, 334
Landbrugskommission ... 25, 178
Landbrugstraktorer ... 483
Landvæsensretter ... 400
Mejerirationalisering ... 628
Rugbrødsprisen ... 631
„Smaa" jordlove ... 22, 259, 399
Smøraftalen med England ... 633
Statshusmandsbrug, udlaan til ... 22
Sønderjysk præstegaardsjord 276, 336, 481, 631
Vandløbslov ... 400

Militære love.

Bemyndigelsesloven ... 176
Indkvarteringsloven ... 25
Nordiske forsvarsforhandlinger ... 27
Tysklandsbrigaden ... 187, 476
Værnepligtsloven ... 104, 186

Ratifikationer o. lign.

Arbejdsorganisation, internationale ... 335
Atlantpagten ... 387, 391, 415, 515
Dobbeltbeskatning (USA) ... 101
Europæisk raad ... 632, 759

Skatte- og toldlove.

Amtskommunernes skat ... 101, 180
Brugsforeningsskatten ... 329, 403, 471
Ejendomsskyld, fritagelse ... 270
Erhvervsskatten ... 23, 104, 180, 335, 402
Forbrugsafgifter ... 395, 472
Fritagelse for ejendomsskyld ... 181
Frugtplantager, beskatning af ... 181, 270
Grundstigningsskyld ... 22
Kommunistisk skatteforslag ... 23, 332
Ligningslov for 1949—50 ... 196
Motorafgifter, kommunernes andel i 23, 181
Motorkøretøjer, afgift ... 263, 404
Skatteefterbetalinger, anvendelse af... 338
Skatteforlig ... 414
Skattekommissionens betænkning ... 271
Skattelovene ... 472
Skatterealiteter og skattedemagogi ... 323
Statsskatteloven for 1949—50 ... 325

Sociale love.

Aldersrente, ekstraordinær adgang ... 409
— (kommunistisk forslag) . 633
— tillæg ... 99
Arbejderbeskyttelsesloven ... 406, 478
Arbejderspørgsmaal, radikalt forslag 475
Brød, rabatmærker til ... 21

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Side

Døve og tunghøre 411
Ferieloven 270
Forebyggende børneværn, statstilskud 340, 481
Husmoderafløsning 339, 471
Kommunehjælp, eftergivelse 409
Kommunehjælpens størrelse 196, 266
Kristelig arbejdsløshedskasse 189
Militærinvalider, sønderjyske ... 409, 482
Moderskabsydelse 181, 270
Nødhjælpsarbejder, kommunale 273, 335, 402
Opdragelseshjem, private, støtte til 340, 410
Skolebespisning 199, 410, 484
Sygekassegrænsen 412
Søfarendes hjemrejse og ferie 393
Tilskadekomne hjemmeværnsfolk 23, 94
Tekstilrabatkort 271
Tuberkuloseforsorg 411, 471
Ulykkesforsikringen 408, 482

Økonomiske love.

Brændsel, indenlandsk 334
Brød, rabatmærker til 21
— statstilskud til 94
Eksportudvalgene 194, 266, 480
Finansloven 11, 487
— finansministerens kommentarer 14
Forbrugerpriser, statstilskud til 20, 94, 398, 414, 472
Fragtnævnet 394
Frugtlagre 629
Genopbygningsfond 626
Grundstigningsskyld 22
Hovedstadsudligning 182
Husmandskreditforeninger, rentegaranti 195
Indførselsfrihed, reservedele 266
Krigsforsikring (skibe og varer) 106, 182, 394, 481
Marshallhjælpen 336, 397
Marshall-laanet 98
Mejerirationalisering 628
Nationalbudgettet for 1948 36
Pengebindingen 183
Prisloven 391, 472
Restriktionernes bortfald, konserv. beslutningsforslag 25
Rugbrødsprisen 631
Statslaan i USA 397
Statsspareobligationer 195
Statstjenestemændenes lønninger 29, 95
Sukkerfabrikernes udbytteudbetaling 470
Sukkerloven 343, 394
Sukkerrationeringen 186, 273
Tekstilrabatkort 271
Tillægsbevillingsloven 485
— storpolit. debat 491
Tillægsbevillingslov II 626
Trustkommissionen 24, 412
Vareforsyningsloven 27, 97, 192
Udbyttebegrænsning 31, 100, 179

Øvrige love m. v.

Adoptioner 192
Apotekerafgift m. v. 403, 474
Baner m. v., ekspropriationer 405
Bipest, bekæmpelse af 400, 472
Bornholm, amtskommunalt fællesskab 402, 481
Brændsel, indenlandsk 334
Byplanloven 26
Civilforsvaret 99, 401

Side

Dagsordener, politiske 498
Dyrebeskyttelse 105, 187
Ejendomsmæglere 24, 478
Ekspropriationer til baner m. v. 405
Erstatningsmaterialer i skotøj ... 338, 395
Femte kolonne-virksomhed (konservativt forslag) 26, 188, 477
5. maj fridag 23
Feriekommissionen 194
Fideikommissernes og stiftelsernes jord 633
Finansudvalg, Folketingets og Landstingets 11
Fiskefartøjer, bygning af 101, 334
Fiskerierhvervet, fremme af 340, 394, 476
Fiskerilovene 23, 102
Folkebiblioteker 483
Folkehøjskoler og landbrugsskoler 413, 484
Folketingets præsidium 10
Forfatningskommissionen 555
Forsvarskommissionen 555
Frugt og grønsager, kontrol med udførsel 400, 482
Færøerne,
— alders- og invaliderente ... 413, 475
— ekspropriationer 475
— lærerlønninger 484
— pengesedler 398, 474
Grundlovsjubilæet 607
Grønlandske blyforekomster 98
Grønlandskommissionen 271
Hovedstadsudligning 182
Husholdningsskoler 413, 484
Indfødsrets meddelelse... 26, 187, 402, 481
Jordemødres lønningsforhold ... 265, 403
Kirkeraad 102
Kommunernes andel i motorafgifterne 23, 181
Kropsvisitering 99, 179
Kødkontrol 275, 336, 481
Landstingets præsidium 11
Levnedsmiddelkontrol 275, 336
Lukkeloven 336, 395, 470
Maal og vægt 182, 394
Materialeprøveraadet 274
Menighedsraadsloven 26,413, 479
Ministerstorm 498
Navigationsundervisningen 393
Nordiske forsvarsforhandlinger 27
Normering 105, 180
Normeringslov 1949—50 ..... 397, 471
Nødhjælpsarbejder, kommunale 273, 335, 402
Opiumshandel 186
Pensionsret for sogneraadsformænd. 264
Politiske stilling i Rigsdagen 11
Privatbanernes pensionister 181, 274, 477
— underskud 276, 482
Regulering af bymæssig bebyggelse 26
Retsplejeloven 475
Rigsdagens aabning 3
— konstituering 10
Schimmelmann 185
Skolevæsenets styrelse og tilsyn 103, 180, 479
Skødeklausulejendomme 25, 196, 274
Smøraftalen med England 633
Sogneraadsformænd, pensionering ... 477
Sommertid 276
Statsbaneloven (abonnementskortpris) 404
Statens materialeprøveraad 334
Statsseminarium i Københ. 339, 413, 477
Statstjenestemændenes løn 95
Storpolitisk debat (april) 491
Stærkstrømsloven 195, 404

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Side

Sygehusvæsenet, større tilskud 402, 481
Sømænds uddannelse 24, 339, 394
Telekommunikation (radiospredning) 404, 484
Trontalen 4
Trustkommissionen 24
Udvalg, valg af 15 mands- 10
Undergrundsloven 96, 405
Uniformsforbud 404
Valglovskommission 192
Valgretsalderen 390, 471
Vandløbsloven 22
Vejernes indtægtsforhold 275, 336, 395, 472
Willumsen-museum 474

POLITISK DEBAT

(Se ogsaa »Lovgivningsarbejdet« og »Forskelligt«).

Appel, Elin: Pengesanering og skattefradrag 131
— — Sydslesvig 559
— — Udenrigspolitik 130
Atlantpagten 431, 515
— Danmark skal undersøge 377
— engelsk røst 516
— Gallup om 464
— kommentarer til Norges stilling 376
— Halvard Lange i USA 376
— og Norge 374
— radikal uenighed 435
— Retsforbundet om 516
— rigsdagsforhandlinger 438
— russisk protest 515
— »Social-Demokraten« om 280
— Socialdemokratiets stilling 377
— svar paa Ruslands note 572
Best-dommen, kommentarer 723
Bomholt: Atlantpagten 442, 445
— Nordiske forsvarsforhandlinger 369
— Statsradiofonien 124
Bording: 3 veje 719
Bramsnæs: Danmarks økonomi 452
— Pengepolitiken 599
Brugsforeningsskatten, kommentarer 378
Busch-Jensen, angreb paa 119
Busch-Jensen, angreb paa, kommentarer 127
Byggeriet, fakta om 249
Børnetilskud, radikalt standpunkt ... 47
Dagsordener (april) 498
Dahlgaard, Bertel:
— Finanslovdebat 111,115, 117
— Politiske hovedlinjer 502
— Storpolitisk debat 494, 498
— Sydslesvig 500, 563
— Venstres ministerstorm 511
Domstolenes uafhængighed 726
Eksportudvalgene, kommentarer 210
Eriksen, Erik: Storpolitisk debat 493, 497
Federspiel, Per: Sydslesvig 718
Finanslovdebatten 108
— kommentarer 126
Finanslovforelæggelsen, kommentarer 39
Fiskerierhvervets stilling 341
Forfatningsspørgsmaalet 41
Forsvaret, Gallup om 44
Forsvaret, Kommunisterne om 319
— Retsforbundet om 203
— rigsdagsdebat nov. 1948... 176
Forsvarsproblemer, Hedtoft om 203
— norsk »Arbejderbladet« om 239
Forsvarsspørgsmaalet,
— forskellige kommentarer 129

Side

Forsvarsspørgsmaalet,
— under finanslovdebatten 118
Frisch: Ranum-sagen 209
Genopbygningsfonden, »Andelsbladet« om 760
Grundlovsjubilæet 607
Hansen, H. C.:
— Den økonomiske situation 18
— Finanslovdebat 113
— Regeringens skatteplaner 19
— Tjenestemandsdomstolen 504
Hansen Larsen: Sydslesvig 556
Hansen, Rasmus: Arbejderne og forsvaret 49, 132
— — Hjemmeværnet 506
Hauch om eksportudvalgene 720
Hedtoft:
— Atlantpagten 433, 446
— Danmarks udenrigspolit. orientering (nov. 1948) 201
— Den politiske situation 131
— Finanslovdebat 112, 115, 116
— Forsvarsproblemer 203
— Majtale 549
— Ministerstormen 511
— Nytaarsudtalelse 252
— Storpolitisk debat 496, 498
— Sydslesvig 501, 513, 559, 565, 641
— — (Højer-talen) 619
Hendriksen, Halfdan: Forholdet til Venstre 519
Himmelstrup: Venstres økonomiske politik 45
Hjemmeværnet 506, 518
Huslejeloven, kommentarer 208
Illegale grupper 45
Jakobsen, Frode: Hjemmeværnet 518
— — Nordisk forsvarsforbund 372
Jensen, Eller: Nytaarsudtalelser 254
Jensen-Broby: Kamp mod fagorganisationerne 721
Jørgensen, Jørgen:
— Atlantpagten 444
— Nordiske forsvarsforhandlinger 371
— Nytaarsudtalelse 254
— Sydslesvig 562
Kommunisterne,
— kongres 604
— kræver indgreb mod domstolene 725
— og den økonomiske politik 240
— om dansk forsvar 319
— opgør med (finanslovdebatten) 122
— skattespørgsmaalet 171
— stillingen til udenrigspolitik og forsvar 33
Kommunistisk manifest 166
Kongen, nytaarsudtalelse 252
Konservativ ønskedrøm 451
Konservative og valgretsalderen 129
— politiske udtalelser 519
Konservativt landsraadsmøde 130
Kraft:
— Finanslovdebat 110, 115, 116
— Nordisk forsvarsforbund 278
— Nordiske forsvarsforhandlinger 371
— Nytaarsudtalelse 253
— Statssekretærer, udvalgsarb. ... 503
— Storpolitisk debat 494
— Sydslesvig 500, 561
— Sydslesvig-fælleserklæringen .. 718
Krag:
— Den økonom. situation 27, 379, 721
— Finanslovdebat 114
— om sin USA-rejse 719

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Side

Krag:
— Økonomisk politik 504
Krigsforbryderdommene, kommentarer 723
Kristelig arbejdsløshedskasse, rigsdagsdebat 189
Kristensen, Knud:
— Finanslovdebat 109, 115, 116
— Mod fælleserklæringen om Sydslesvig 717
— Nytaarsudtalelse 253
— Sydslesvig 636
— Tale i Asnæs 288
— udtræden af Rigsdagen 287
— og Venstre 851
Kristensen, Th.:
— Brugsforeningsskatten 208
— Finanslovdebat 110
— Nordisk forsvarsforbund... 201, 279
— Nytaarsudtalelse 253
— Pengepolitiken 204
— Skattesærstandpunkt 517
— Sydslesvig 500, 639
— Valg ikke sundt 45
Larsen, Aksel:
— Atlantpagten 437, 444
— Finanslovdebat 112, 115
— Nordiske forsvarsforhandlinger 371
— Stillingen til Rusland 437
— Storpolitisk debat 495
— Hans L.: Nytaarsudtalelse 256
Leifersagen m. v. 50
Lie, Trygve: Regionale aftaler 448
Maltaler 549
Militærspørgsmaalet 847
Militær sagkundskabs uenighed, kommentarer 43
Ministerstormen 498, 508
Møller, Christmas: Sydslesvig 131
Nationalbudgettet, kommentarer 516
Nielsen, Frede, tale i London 235
Nordisk forsvarsforbund,
— kommunisterne om 280
— Kraft om 278
— København-mødet 281
— Oslo-mødet 284
— Radikale om 279
— Retsforbundet om 279
— sagens udvikling 277
— »Social-Demokraten« om 280
— venstremænd om 279
Nordiske forsvarsforhandlinger,
— kommentarer 48
— (komiteens sammensætn.) 27, 165
— komitémøder 235
— rigsdagsdebat 366
— udviklingen 365
Norge valgte Atlantpagten 374
Nytaarsudtalelser 252
Parlamentarisk kommission 211
Pedersen, Gustav:
— Finanslovdebat 108, 115
— Storpolitisk debat 492
— Sydslesvig 499
Petersen, Harald:
— Sydslesvig 638
— Sydslesvig-fælleserklæringen .. 718
Politiske situation (april) 507
Prisloven, kommentarer 451
Radikalt landsmøde, pol. udtalelse ... 570
Radikale og Retsforbundet 130
Ranum-sagen 209
Rasmussen, Gustav:
— Atlantpagten 433, 438, 445, 515

Side

Rasmussen, Gustav:
— Finanslovdebat 116
— Nordiske forsvarsforhandl. 366
— Sovjets nedrustningsforslag i FN 447
— Sydslesvig 42, 565
— — (tale 3. aug.) 712
— — flygtningene 637
— Vestunionen og Danmark 43
Regeringen, „Finanstidende" om 256
Retsforbundet, atlantpagten 516
— finanslovdebatten 125
— grundskyldsforslag ... 668
— grundskyld som eneste skat 675
— militærspørgsmaalet 686
— og fagforeningerne ... 679
— — forsvaret 203
— praktisk politik 687
— prioritetsgælden 682
— priskontrollen 685
— program 665
— skatteovervæltningen . 677
— skatternes højde 674
— Socialdemokratiet og grundskylden 671
— statsgælden 681
— teoretisk grundlag 664
— varedirektoratet 683
Rigsdagsindkaldelse? 558
Ruslands forslag i FN om nedrustning m. v. 447
Russisk-norsk noteudveksling 373
Russisk note til Norge 286
Skattekommissionens betænkning 271
Skattelovsforslaget, kommentarer ... 378
Skatterealiteter og skattedemagogi ... 323
Skattespørgsmaalet, forskellige kommentarer 46
Smaa jordlove, venstrekommentarer . 518
Smørprisfaldet, »Land og Folk« om . 721
Spanien, Danmarks forhold til 571
Starcke: Finanslovdebat 112
— Forsvaret 203
— Nordiske forsvarsforhandlinger 372
— Storpolitisk debat 495
Statsindgreb, »Information« om 720
Statsradiofonien under finanslovdebatten 124
Statsradiofonien, venstreblad om 128
Storpolitisk debat, Folketinget (april) 491
Sydslesvig 634
— aarsmøder 635
— la Cour om 569
— demonstrationen 8/4 512
— drøftelser december 48 ... 235
— Elin Appel 846
— folkeafstemningskravet 560
— fælleserklæringen 29/6 640
— — kommentarer 716
— Hansen Larsen, prof. 839
— Hedtofts Højer-tale 619
— Hedtofts aarstale 840
— Svend Johansen 636
— Kiel-forhandlingerne sluttet 756, 835
— kommunevalg 84
— konservative udtalelser 561
— Knud Kristensen 636, 717
— Kristensen, Thorkil 844
— (maj-juni 1949) 556
— Christmas Møller 131
— Münchow 844

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Side

Sydslesvig,
— nævnsmøder..... 564, 568, 639
— partiernes fælleserklæring 29/6 640
— radikale udtalelser 562, 567, 638
— Gustav Rasmussens tale 3/8 712
— rundbordskonferencen 50
— storpolitisk debat (april) . 499
— svensk røst 844
— udviklingen 290
— under finanslovdebatten ... 117
— underskriftindsamling 637
— vaiget i 837
— Venstres sær-erklæring ... 640
— Venstreudtalelser 638
— V. U. om 637
Sydslesvigernes henvendelse af 10/5... 567
Sørensen, Edv.: Nordiske forsvarsforhandlinger 370
Sørensen, Edv.: Nytaarsudtalelse 254
— Rigsdagen ind 558
— Sydslesvigfælleserklæringen 718
Sørensen, Marius: Arbejdsløsheden modarbejdes 720
Tjenestemandsdomstolen 504
Tonen i hæren 44
Trontalen 4
— kommentarer 39
Tysklandsbrigaden, radikale om 211
Udenrigspolitiske problem, forskellige udtalelser 200
Udlandets holdning overfor Danmark 202
Valg? 829
Valgloven, Bertel Dahlgaard om 602
Valgretsalderen, kommentarer 449
Vareforsyningsloven, kommentarer ... 210
Venstre afviser radikalt forslag om økon. udvalg 129
— brugsforeningsskatten 208
— konservativ tilnærmelse 450
— kræver Rigsdagen ind 559
— og langtidsprogrammet 204
— om konservativt afviklingsforslag 48
Venstres landsmøde 853
Venstre—Radikale 206
Venstres økonomiske politik 45
VU om Sydslesvig 637
— udenrigspolitiken 380
Økonomisk politik 504

RETSFORBUNDETS PROPAGANDA . 664
(Se »Politisk debat«).

SPØRGETIMER

Kristelige arbejderes afskedigelse 107
Skolebespisning 32
Soldaters skattebetaling 32
Slesvig-Holstens flag 107

UDLANDET

Amerikansk fagbevægelse 888
Arbejdsløsheden i Vesttyskland 873
Atlantpagt? 155
Atlantpagten, ratificeringen 749
Atlantpagtforhandlinger, militære 746
Belgien, kommunisterne og fagforeningerne 156
— parlamentets sammensætning 590
— valg 659
Berlin-blokaden 154
— hævet 592

Side

Berlin, jernbanestrejken 593, 657
— kidnapninger 591
— kommunistkup 230
— konflikten uløst 71
— naziblad 68
— overborgmesteren i England . 361
— terroren i Østzonen 657
— valg 230
— vits 85
Bulgarien, Dimitrovs afløser 749
— Dimitrovs død 750
— hjælp til græske oprørere 662
— udrensning 538
— ungarieskat 751
Canada, New Foundland indlemmes . 538
— valg 662
England, »Amethyst« 746
— Arbejderpartiets aarsmøde . 596
— Churchill om ny krig 68
— ekskluderede Labour-folk danner gruppe 658
— havnestrejken i London 747, 752
— kommunevalg 538, 593
— kommunist-aktioner 304
— kommunisterne og krigen ... 68
— Labour-eksklusioner 593
— staalindustriens nationalisering 152, 750
— suppleringsvalg 359
— tronarving 154
Europæiske raad 595, 873
Finland, Fagerholm om Socialdemokratiet 749
— interpellationsdebat 359
— Kommunisterne 660
— kommunistisk prestigetab ... 155
— krigstabene 751
— Hertta Kuusinen 154
— Ryti benaadet 595
— statspolitiet 73
— strejker 71, 879
— Tanner frigivet 155
FN, Spaaks tale 68
— Vyshinsky og McNeill 69
Frankrig, kommunevalg 536
— Kommunisterne 158, 233
— kommunistisk udrensning . 539
— minestrejke 229
— socialisterne spaltes 71
— strejker 67
— valg 67
— — (amtsraad) 457
— — (republikens raad) ... 155
Grækenland, Markos kasseret 360
— ny regering 751
— Sheppard om 70
— Socialisterne 536
— terror 594
Holland, Arbejderpartiet 537
— kommunevalg 659
Indien i Commonwealth 593
Indonesien, hollandske tropper bort . 659
— krig 229
Irland, republik 539
Island, sociald. flertal i fagbevægelsen 66
Israel, Danmarks stilling til 591
— parlamentet aabnet 361
— størrelse m. v. 304
— valg 301
Italien, embedsmandsstrejke 72
— generalstrejke i Rom 361
— Kommunisterne 361
Italien, socialistpartiet (Nenni) 595
— sydtyrolsk valg 233
— vaabenlagre 661

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Side

Japan og USA ... 361
— overbefolkning ... 539
— krigsforbryder hængt ... 234
— valg ... 304
Jugoslavien, forholdet til Grækenland 749
— Moskvas kamp mod Tito 659
— situationen ... 591
— Tito ... 590
— Tito og Vesteuropa 229, 456
— vestmagtlaan ... 751
— Tito—Sovjet ... 874
Kina, kommunistisk sejr ... 302
— militære udvikling ... 537, 592
Kominform, 5. kolonner ... 67
— kongres ... 230
— møde i Warszawa ... 658
— og Norden ... 360
— rebellion ... 67
Kommunisterne i Marshall-landene ... 596
Kommunisternes spioner ... 874
Linderoth ... 892
Nord-Irland, valg ... 360
Norge, arbejderpartiets landsmøde 360, 453
— Atlantpagten ... 455, 537
— boligbyggeri ... 747
— hjemmeværnet ... 746
— industriforbund ... 87
— kommunisterne i handelsflaaden ... 595
— kommunisterne 1940—41 ... 363
— — uenige ... 363
— kommunisternes taktik ... 364
— krigsødelæggelserne ... 746
Norges bank socialiseres ... 658
Palæstina, se Israel
Polen, Enhedsparti dannet ... 230
— faglige ledere fjernes ... 231
— krigsmateriel til Franco ... 595
— terror i Stettin ... 594
— vits ... 72
Rumænien, fagforeningsfolk arresteret 364
— kommunistisk krise ... 662
— ministerskifte ... 539
— modstandsbevægelse ... 661
— uro ... 303
Rusland, arbejdernes information ... 74
— arbejdsforhold ... 457
— arbejdspræstation og løn ... 248
— beskatning ... 168
— balterne ... 747
— desertører fra Østzonen ... 159
— estiske deportationer ... 593
— evakuering af Balticum ... 302
— film ... 460
— koncentrationslejre ... 234
— kongresvalg ... 73
— krav om tvangsarbejdets undersøgelse ... 747
— krigsfanger ... 596
— militarisme ... 82
— løn og priser ... 662, 877
— militærudgifter ... 456
— norske fagforeningsfolk om 314
— opbringning af fiskere ... 748
— persondyrkelse ... 318
— personskifter ... 456
— slavearbejdere ... 658
— slavelejre ... 362
— Stalin om Vestmagternes politik ... 155
— Stalins udenrigspolitik (ingen krig om Berlin) ... 69
— stalinistisk militærstrategi ... 749
— straffelejre ... 456
— teori og virkelighed ... 306

Side

Rusland, terrormetoder ... 162
— tvangsarbejde ... 593
— Østersøbaser ... 593
Russisk fagkongres ... 875
Schweiz, valg ... 590
— kommunistisk nederlag ... 154
Sverige efter valget ... 66
— forsvaret ... 538
— indkomstudviklingen ... 247
— Kommunisterne koncentreres i nord ... 752
— Kommunisterne uenige ... 361
— kommunistudrensning ... 594
— langtidsprogram m. v. ... 161
— ny forholdstalvalgmetode ... 303
— regeringsomdannelse ... 87
— Socialdemokratiets 60 aars jubilæum ... 537
— statsbudgettet ... 303
— Fr. Ström død ... 229
— Wigforss fratræder ... 658
Sydafrika, raceoptøjer ... 302
Tjekoslovakiet, alliance med Ungarn 661
— Benes og Kommunisterne ... 303
— ærkebiskop Beran ... 660
— budskab fra Benes ... 161
— ½ million i fængsel . 750
— ensretningen ... 161
— Fierlinger om Benes' død ... 159
— forfatningen ... 74
— general henrettet ... 660
— gesandt flygtet ... 595
— illegal modstand ... 160
— kommunistpartiet omdannes ... 160
— koncentrationslejre ... 160
— laan i Rusland ... 232
— pressen statsmonopoliseres ... 70
— priser ... 304
— sabotage ... 661
— sagførerne nationaliseres ... 229
— sudetertyskerne tilbage ... 661
— tvangsbørnehaver ... 594
— udrensning i udenrigsministeriet ... 232
— udrensninger ... 594
— økonomiske forhold . 72
Prag faar australsk kredit ... 874
Revolteforsøg i Prag ... 873
Triest, valg ... 660
Tyskland, se ogsaa Berlin, Vesttyskland og Østtyskland.
— borgmester skudt ... 67
— den norske brigade ... 68
— kommunistpartiet 30 aar... 304
— krigsfanger ... 154
— Torgler forlader Kommunisterne ... 362
— valg ... 67, 882
Udenrigsministermøde i Paris ... 656
Ungarn, Antal Ban om ... 361
— dommere kasseres ... 67
— fagforeningsvæsen ... 77
— kardinal Mindszenty ... 362
— minister gaar ... 233
— udenrigsministeren udrenses 661
— valg ... 660
— udrensning ... 878
USA, Forrestals selvmord ... 592
— hemmelig konference ... 752
— lynchning ... 233

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2

Side

USA,
— Marshall traadt tilbage 302
— præsidentvalg 154
— Trumans program 302
— økonomisk beretning 750
Vatikanet, bandbulle mod kommunisterne 750
Vesteuropa, industriproduktion 360
Vesttyskland, den nye forfatning 537, 592
— generalstrejke 156
— grænseregulering til Holland 537
— nationalisme 362
— partistillingen i landdagene 753
— socialdemokratiets program 657
Østeuropa, folkedemokratiernes føderation 67
— Molotov-plan 301
— politiske domme 164
— vestmagtnote til 538
Østrig, Folkepartiet forhandler med nazister 751
— Socialdemokratiet 536
— valgdato 746
Østtyskland, arbejdsløshed 746
— bevæbnet politi 156
— Fritz Ebert 303
— grevelig kommunist flygtet 230
— kommunisterne og afnazificeringen 79
— koncentrationslejre 73, 751
— kvindelige tvangsarbejdere 160
— og sovjetkulturen 81
— politi 657
— rationer 71
— rebellion i SED 303
— Tito-sortbørs 303
— valg 592

ØKONOMI OG STATISTIK

Danmark.

Afviklingskommissionen 575
Aktieselskabernes antal 1947 59
Aktieselskabsregnskaber 1946 59
Arbejdslønnen 60, 217
— i landbruget 1948—49 349
Arbejdsløsheden 532, 650, 729, 867
Balanceplanen 1949 311
Beskæftigelsens sikring 650
Boligbyggeriet 1948 418
Brændselsforsyningen 300
Byggevirksomheden 60, 107
Bykommunernes budgetter 148
Cyklegummi, prisaftaler 417
Danmarks økonomi 1948 294
Detailomsætningen 147
Detailpristallet 147, 347, 573, 731
Dollarproblemet, møde med erhvervene 732
Erhvervstællingen 865
Forsyningsforhold 145
Frikonkurrencen svigtede 58
Handelsaftaler:
Argentina 228
Belgien 64, 149, 300, 419
England 654
Finland 228, 533
Frankrig 64, 577
Grækenland 420
Intereuropæisk handel 870
Island 652
Italien 577, 652, 869
Jugoslavien 576
Norge 534, 653
Polen 64, 149
Portugal 576
Rumænien 869
Schweiz 227
Spanien 227, 534, 576
Sverige 149, 300, 350
Tjekoslovakiet 868
Ungarn 420
Vesttyskland 300, 349, 653, 730
Østrig 149
Østtyskland 228, 420
Handelsomsætningen med udlandet ... 730
Høstudbyttet 1948 225
Ikke-landbrugsejendomme, salg af ... 147
Kommunal beskatning 61
Købmændenes kamp mod monopoler . 531
Landbrugets økonomiske resultat 299
Landbrugsejendomme, salg af 146
Landbrugsproduktionen 867
Langtidsprogrammet 219
Maksimalpriser, ophævelse af 348
Margarineprisen 575
Marshall-hjælpens udnyttelse 416
Marshall-planen 56, 145, 574, 651
Marshall-varerne 224
Mejeribrugets rationalisering ... 417, 531
Nationalbudgettet 1948 36
— 1949 527
Obligationskurser, nedgang 55
Prisbestemmelser, ophævelse af 226
Sociale udgifter 870
Statistiske oversigter 66, 148, 227, 301, 351, 419, 534, 577, 653, 732, 869
Tekstilforhold 299
Toldforhandlinger i Annecy 418
Udenrigshandelen 730, 868
USA, eksport til 346
Valutakurser i forhold til dollars 573

Udlandet.

Belgien, krise 149
England, norsk-britisk komité 579
— økonomisk oversigt 577
— dollarproblem 871
Frankrig, økonomisk fremgang 655
Langtidsprogram, europæiske 297
Polen, handel med Vesteuropa 421
Ruslands økonomi 351
Storbritanniens handelsbalance 65
Sveriges økonomi 1948 353
USA, depressive tendenser 654
— Trumans program 352
— økonomi 535
Verdensøkonomiske udvikling 150
Vesteuropa's økonomiske udvikling ... 734
Øst- og Vesteuropa, samhandel 579

Declassified in Part - Sanitized Copy Approved for Release 2012/02/10 : CIA-RDP83-00415R003800040012-2